

Rozdział 3. Zagadnienia finansowo-budżetowe

3.1. Koszty związane z funkcjonowaniem Podkomisji

W kwestii dotyczącej obszaru finansowo-budżetowego raport odnosi się do całkowitych kosztów funkcjonowania Podkomisji w latach 2016-2023, umów zleceń zawieranych z członkami Podkomisji oraz umów na świadczenie usług eksperckich z uwzględnieniem oceny kryteriów: legalności, gospodarności, celowości, prawidłowości oraz rzetelności. W zakresie wydatków i kosztów zabezpieczających działalność Podkomisji raport przedstawia podział na grupy rodzajowe kosztów obejmujące:

- koszty i wydatki poniesione na ekspertyzy, testy i inne doświadczenia przeprowadzane przez kontrahentów Podkomisji,
- wydatki na wynagrodzenia członków Podkomisji oraz osób wspomagających i zabezpieczających jej działalność,
- koszty podróży służbowych (przejazdy pojazdami prywatnymi i środkami komunikacji naziemnej, przeloty), noclegi i zakwaterowanie niektórych członków Podkomisji,
- koszty zakwaterowania (noclegów) członków Podkomisji w czasie realizacji zadań służbowych sfinansowanych bezpośrednio przez dysponenta środków budżetu państwa,
- pozostałe koszty zabezpieczające działalność Podkomisji,
- łączne koszty udziału w pracach lub na rzecz Podkomisji, skatalogowane wg osób fizycznych w układzie kosztów rodzajowych.

Zestawienia kosztów funkcjonowania Podkomisji dokonano w oparciu o protokołarnie udostępnione kserokopie dokumentów finansowo-logistycznych przez DA MON w dniu 2 lutego 2024 r. oraz sukcesywnie uzupełnianych na prośbę Przewodniczącego Zespołu.

3.1.1. Koszty funkcjonowania Podkomisji w aspekcie poniesionych wydatków budżetowych

Zespół zidentyfikował – w okresie od 5 lutego 2016 r. do 15 grudnia 2023 r. – 83 podmioty gospodarcze i osoby fizyczne świadczyły usługi lub zabezpieczały działalność bieżącą Podkomisji. Łączne koszty związane z zabezpieczeniem funkcjonowania Podkomisji w wyżej wymienionym okresie ukształtowały się na poziomie 34 557 920,79 zł. Wszystkie wydatki

i koszty funkcjonowania Podkomisji w latach 2016-2023, przedstawione w układzie kosztów rodzajowych, zostały zaprezentowane w załączniku nr 3.11 do niniejszego Raportu.

Usługi eksperckie, testy naukowe i inne doświadczenia związane z katastrofą samolotu Tu-154M były realizowane przez 58 specjalistycznych podmiotów, w tym przez 32 firmy eksperckie oraz 26 indywidualnych ekspertów. Łącznie na tę część działalności Podkomisji w latach 2016-2023 wydatkowano 16 855 522,59 zł, co stanowi 48,8% całkowitych kosztów jej działalności (firmy – 14 936 066,18 zł, co stanowi 88,6% kosztów ekspertyz, eksperci indywidualni – 1 919 456,41 zł, czyli 11,4% kosztów ekspertyz).

Wykaz podmiotów eksperckich oraz osób świadczących usługi eksperckie na rzecz Podkomisji wraz z uzyskanymi z tego tytułu wynagrodzeniami w pełnym okresie działalności Podkomisji w układzie tabelarycznym prezentuje załącznik nr 3.12 do niniejszego Raportu.

Następną grupą kosztową związaną z wydatkami o charakterze wydatków osobowych są wydatki poniesione na wynagrodzenia członków Podkomisji oraz innych osób wspomagających działalność i prace Podkomisji, które w latach 2016-2023 zamknęły się kwotą 12 651 385,39 zł, co stanowi ich udział w całkowitych kosztach działalności Podkomisji w wysokości 36,6%.

Wykaz osób pobierających wynagrodzenia z tytułu prac wykonywanych w Podkomisji i na jej rzecz wraz z uzyskanymi z tego tytułu świadczeniami w pełnym okresie działalności Podkomisji w układzie tabelarycznym prezentuje załącznik nr 3.13 do niniejszego Raportu.

W opisywanym i wskazanym wcześniej okresie działalności Podkomisji poniesiono wydatki na sfinansowanie kosztów podróży służbowych związanych z dojazdem do i z miejsca pracy Podkomisji oraz innych miejsc, w których prowadzone były prace na rzecz Podkomisji (przejazdy środkami transportu publicznego i pojazdami prywatnymi, usługi hotelowe i zakwaterowanie niektórych członków Podkomisji), których ostateczna wartość zamknęła się kwotą 1 099 328,14 zł. Wydatkowana kwota stanowi 3,2% całkowitych kosztów działalności Podkomisji.

Wykaz osób korzystających z refundacji poniesionych kosztów z tytułu podróży służbowych wraz z uzyskanymi z tego tytułu świadczeniami w pełnym okresie działalności Podkomisji w układzie tabelarycznym prezentuje załącznik nr 3.14 do niniejszego Raportu.

W zakresie zabezpieczania i pokrywania kosztów podróży służbowych uczestniczył bezpośrednio DA MON, który finansował koszty pobytu w hotelach osób przebywających w podróżach służbowych. Odbywało się to za pośrednictwem firmy WhyNotTravel Sp. z o.o. z siedzibą w Tyczynie, której DA MON przelał na ten cel w badanym okresie środki finansowe w wysokości 245 789,69 zł. Wysokość ta stanowi 0,7% całkowitych kosztów działalności Podkomisji. Wysokość kosztów oraz wykaz osób korzystających z tego rodzaju wsparcia finansowego przedstawia załącznik nr 3.15 do niniejszego Raportu.

Podkomisja w okresie swojej działalności, poza kosztami opisanymi powyżej, generowała koszty dodatkowe korzystając z usług kontrahentów zewnętrznych (najem pomieszczeń, tłumaczenia, licencje programów informatycznych, usługi dźwigowe, wsparcie prawne, itp.) oraz instytucji wewnętrznych resortu obrony narodowej. Koszty z powyższego tytułu w opisywanym okresie wyniosły 1 333 212,89 zł. Ponadto zatrudnianie do prac w Podkomisji pracowników cywilnych nałożyło na DA MON jako pracodawcę obowiązek doliczania do wynagrodzeń pracowników dodatkowych składek na ubezpieczenia społeczne (zobowiązania wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – ZUS). W całym okresie funkcjonowania Podkomisji, Pracodawca naliczył i przekazał do ZUS składki w kwocie 1 421 453,51 zł. Dodatkowo DA MON ewidencjonował na bieżąco koszty amortyzacji używanego przez członków Podkomisji sprzętu trwałego (900 808,34 zł) oraz zakupionych i wydanych w naturze materiałów eksploatacyjnych (50 420,24 zł). Łączna wartość kosztów poniesionych z powyższych tytułów ukształtowała się na poziomie 3 705 894,98 zł. Wskazana kwota stanowi 10,7% całkowitych kosztów działalności Podkomisji. Wykaz kontrahentów i osób fizycznych świadczących pozostałe usługi i dostawy na rzecz Podkomisji zawiera załącznik nr 3.16 do niniejszego Raportu.

Wyspecyfikowane pod względem rodzajowym ww. koszty i wydatki poniesione na rzecz Podkomisji zostały opisane w szczegółach w niniejszym rozdziale.

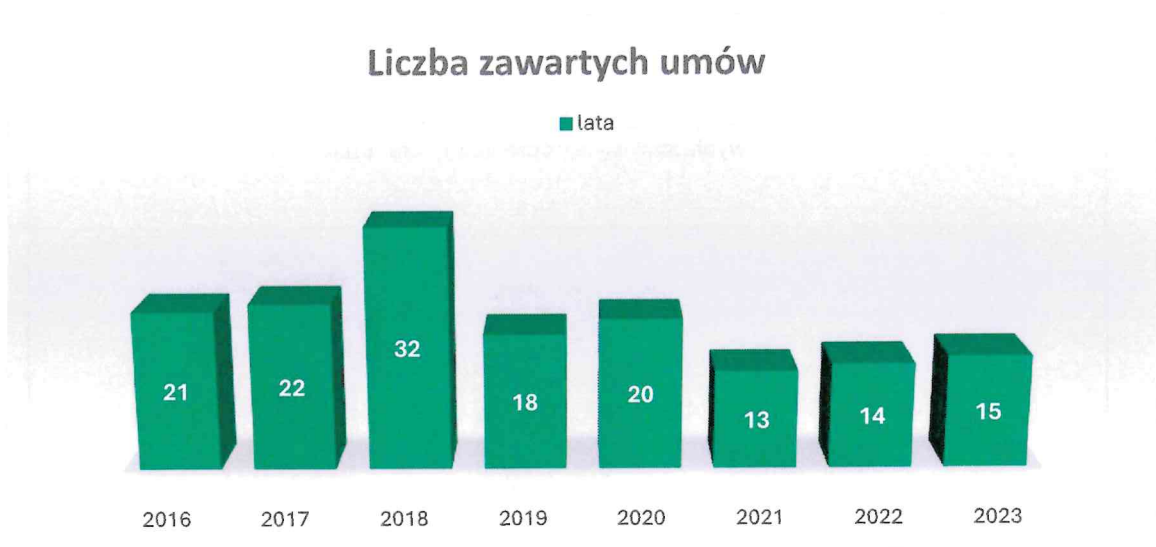
Szczegółowe zestawienie zrealizowanych podróży służbowych oraz noclegów sfinansowanych przez DA MON w układzie wartościowym i poszczególnych osób wraz z otrzymanymi kserokopiami dowodów księgowych zamieszczone zostały w formie ich skanów na odrębnej płycie CD, stanowiącej załącznik nr 3.19 do niniejszego Raportu.

Analizując tę część oceny działalności Podkomisji, Zespół dokonał sumarycznego podsumowania wszystkich wydatków i kosztów zaangażowania osób fizycznych (członków Podkomisji, ekspertów i innych osób zabezpieczających prace Podkomisji) co zostało przedstawione w załączniku nr 3.17 do Raportu. Zestawienie obejmuje koszty ekspertyz, wynagrodzeń, podróży służbowych oraz zakwaterowania sfinansowanego bezpośrednio przez DA MON.

3.1.2. Umowy zlecenia

Procesowi badawczemu poddano wszystkie umowy zlecenia (155 umów) zawarte ze stanem osobowym Podkomisji (wykres 3.1) na podstawie wydanych w latach 2016-2023 decyzji Ministra Obrony Narodowej¹⁰³. Szczegółową charakterystykę umów sporządzonych podczas ośmioletniego okresu funkcjonowania Podkomisji, zawierającą m.in. takie cechy jak: wartości umów, niezgodność pomiędzy datą zawarcia umów a datą ich obowiązywania, wypłacone wynagrodzenie z tego tytułu, liczbę przepracowanych godzin na podstawie ustnych decyzji przedstawiono w załączniku nr 3.1.

¹⁰³ Patrz przypis 21.

Wykres 3.1. Liczba umów zleceń zawartych ze stanem osobowym Podkomisji w latach 2016-2023

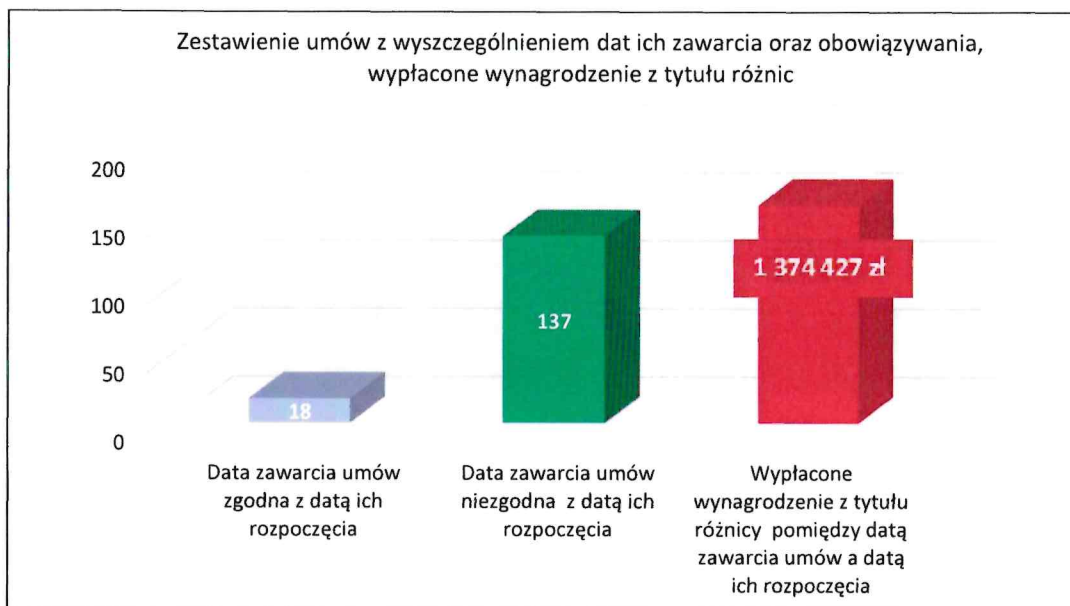
W toku badań ustalono, że wartość zawartych umów zleceń ze stanem osobowym Podkomisji wyniosła 13 813 713,30 zł i w poszczególnych latach funkcjonowania Podkomisji kształtowała się w przedziale od 1 122 370 zł do 2 479 651 zł (wykres 3.2) – szczegółowe dane zawierające wartości zawieranych umów oraz wybrane wyznaczniki dotyczące realizacji ich postanowień zawarto w załącznikach: nr 3.2.-3.9.

Wykres 3.2. Wartość umów zleceń zawartych ze stanem osobowym Podkomisji w latach 2016-2023

Pogłębione analizy zawartych umów wykazały, że w przeważającej większości (wykres 3.3) ich wspólną cechą były bardzo duże różnice czasowe pomiędzy datami obowiązywania umów,

a datami ich zawarcia¹⁰⁴, wynoszące łącznie 4785 dni, tj. 13 lat (w skrajnym przypadku data rozpoczęcia umowy różniła się o 9 miesięcy od daty jej zawarcia).

Wykres 3.3. Zestawienie liczby umów zleczeń zawartych w latach 2016-2023 z wyszczególnieniem dat ich zawarcia oraz dat ich obowiązywania, wypłacone wynagrodzenie z tego tytułu

Powyższe ustalenie stanowiło naruszenie legalności, gospodarności i rzetelności co skutkowało m.in. wypłaceniem wynagrodzenia zleceniobiorcom w kwocie 1 374 427 zł. Za powyższą nieprawidłowość odpowiedzialnym był Dyrektor DA MON reprezentujący Ministra Obrony Narodowej w procesie zawierania umów. Dyrektor DA MON na podstawie wydawanych decyzji Ministra Obrony Narodowej w sprawie powołania Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego¹⁰⁵ zapewniał, cyt.: „Obsługę administracyjną, w tym finansową, oraz wyposażenie techniczne Podkomisji zapewnia Departament Administracyjny”¹⁰⁶. Ponadto ustalono, że w okresie od 24.05.2018 r. do 08.09.2020 r. Minister Obrony Narodowej udzielał Dyrektorowi DA MON pełnomocnictw w zakresie

¹⁰⁴ Np. w umowie nr 514/2017/DA zawartej w dniu 12.12.17r. (.17 r. – *pisownia oryginalna*) postanowienia obowiązywały od dnia 7 marca 2017 r.

¹⁰⁵ Decyzje w sprawie powołania Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego – patrz przypis 21.

¹⁰⁶ Np. Decyzja Nr 15/Org./IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego.

czynności związanych z realizacją umów, cyt.: „(...) do dokonywania wszelkich czynności związanych z realizacją umów (...)”¹⁰⁷.

Stwierdzona powyżej nieprawidłowość dotyczyła 137 (84%) zawartych umów. W skrajnie rażących przypadkach różnica pomiędzy podpisaniem a rozpoczęciem umów wynosiła nawet kilka miesięcy (szczegółowe analizy zawarto w załącznikach nr 3.2 – 3.9), co przedstawiono m.in. na poniższych przykładach:

- umowa nr 514/2017/DA zawarta z Piotrem WITAKOWSKIM w dniu 12.12.2017 r.
 - postanowienie obowiązywania określono na 07.03.2017 r. – zatem różnica wyniosła 9 miesięcy, za które wypłacono wynagrodzenie w kwocie 81 259 zł,
- umowa nr 395/2016/DA zawarta z Gregory SZULADZIŃSKIM w dniu 08.09.2016 r.
 - postanowienie obowiązywania określono na 07.03.2016 r. – zatem różnica wyniosła 6 miesięcy, za które wypłacono wynagrodzenie w kwocie 25 722 zł,
- umowa nr 42/2023/DA zawarta z Kazimierzem NOWACZYKIEM w dniu 28.02.2023 r.
 - postanowienie obowiązywania określono na 01.09.2022 r. – zatem różnica wyniosła 6 miesięcy, za które wypłacono wynagrodzenie w kwocie 80 172 zł.

W ocenie Zespołu, niedopuszczalnym było zawieranie umów z terminami ich obowiązywania określonymi na kilka miesięcy wcześniej od terminu ich zawarcia, tym bardziej niedopuszczalnym było wypłacanie wynagrodzeń wynikłych z powyższej różnicy czasowej. Wykazana nieprawidłowość jest sprzeczna również z postanowieniami zawieranych umów, ponieważ to w umowach są zawarte wzajemne zobowiązania prawne zawierających je stron, w tym zadania (przedmiot umowy) do wykonania oraz sposób ich odbioru. Zatem sporządzenie wyżej wzmiankowanych umów oraz egzekwowanie ich postanowień odbywało się z naruszeniem kryterium rzetelności oraz gospodarności. Tak zarysowany problem wynika wprost z postanowień zawartych umów – np. przywołana już umowa nr 514/217/DA zawarta w dniu 12.12.2017 r. zawierała postanowienie płatności w brzmieniu § 3 ust. 5 i 6, cyt.: „(...) warunkiem dokonania zapłaty jest potwierdzenie udziału Zleceniobiorcy w pracach podkomisji (...) protokół, o którym mowa w ust. 5 sporządzany jest po zakończeniu każdego miesiąca”.

¹⁰⁷ Pełnomocnictwo nr 64/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 maja 2018 r., Pełnomocnictwo nr 65/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 maja 2018 r., Pełnomocnictwo nr 66/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 maja 2018 r., Pełnomocnictwo nr 119/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 7 października 2019 r., Pełnomocnictwo nr 36/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 września 2020 r.

Zatem nie było podstaw prawnych ani nawet możliwości technicznych do realizacji i odbioru przedmiotu umowy w ustanowiony sposób nie tylko dlatego, że nie powodowała ona skutków prawnych (stan przed podpisaniem umowy), ale także dlatego, że zleceniodawca miał obowiązek prawny potwierdzać co miesiąc udział zleceniobiorcy w pracach Podkomisji oraz dokonywać odbioru przedmiotu umowy, co nie było możliwe z powodu braku zobowiązań prawnych.

Analiza przedmiotowej umowy dowodzi szczególnego przypadku niedochowania należytej staranności w zakresie jej sporządzenia oraz egzekwowania postanowień, co zostało zakwalifikowane jako nieprawidłowość. Synteza badań powyższego dokumentu dowodzi powstania wady prawnej już podczas sporządzania umowy. W umowie zawarto termin jej obowiązywania od 07.03.2016 r. – a więc 9 miesięcy przed jej podpisaniem. Zatem nie było podstaw do stawiania zadań w terminie przed podpisaniem umowy, realizacji przedmiotu umowy oraz odbioru prac. Zespół stwierdził potwierdzenie udziału zleceniobiorcy w pracach Podkomisji poprzez jednoczesne złożenie podpisu w dniu 21.12.2017 r. na dziewięciu protokołach (dokument księgowy nr 17249-29) z uczestnictwa w pracach Podkomisji oraz rachunkach dla DA MON przez Janusza WIĘCKOWSKIEGO z upoważnienia Przewodniczącego (Podkomisji – red.), cyt.: „Z UP. PRZEWODNICZĄCEGO”, – co było niezgodne z postanowieniami umowy. J. WIĘCKOWSKI nie miał merytorycznych podstaw do zatwierdzania powyższych dokumentów z upoważnienia Przewodniczącego Podkomisji¹⁰⁸, ponieważ nie miał umocowania prawnego w zakresie odbioru pracy wykonanej przed datą 06.09.2017 r.¹⁰⁹

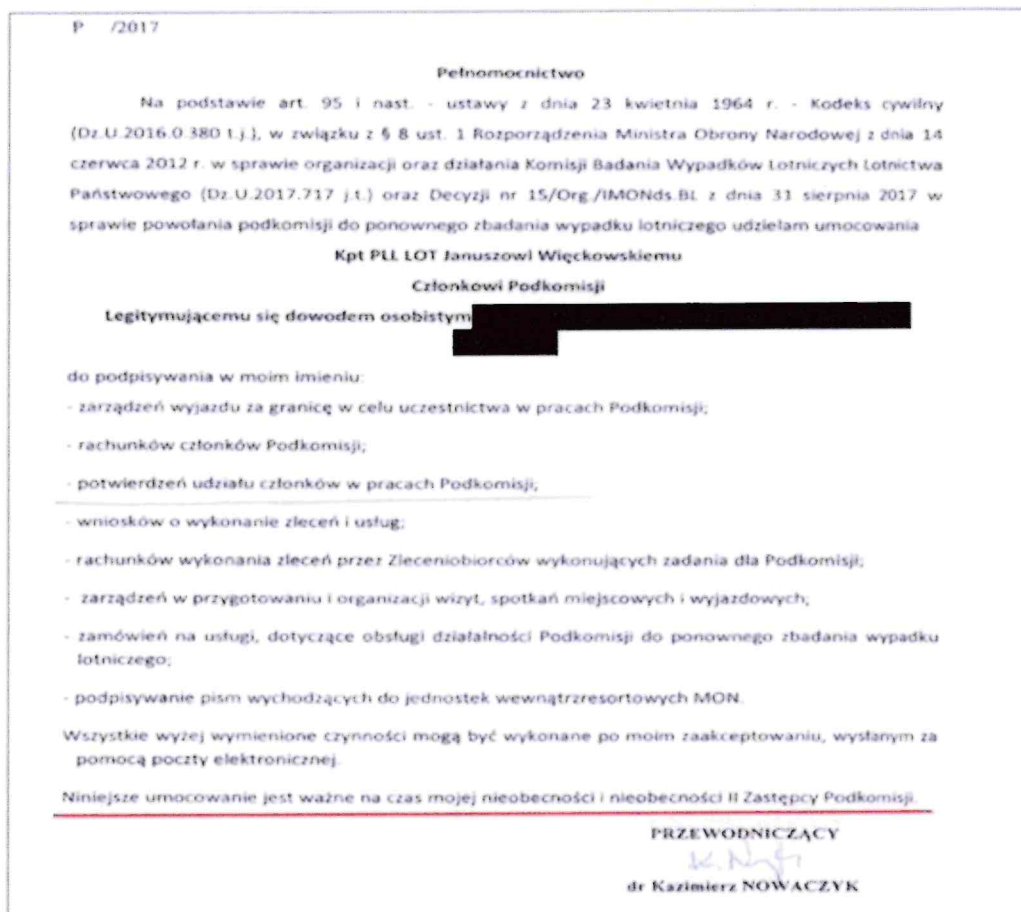
A co istotne, dokument zawiera wykluczające się treści, cyt.: „Niniejsze umocowanie jest ważne na czas mojej nieobecności i nieobecności II Zastępcy Podkomisji” (rys. 3.1). Powyższe stoi w sprzeczności z decyzją Ministra Obrony Narodowej¹¹⁰, w której to Janusz WIĘCKOWSKI został wyznaczony na II Zastępcę.

¹⁰⁸ Pełnomocnictwo z 6 września 2017 r. udzielone przez Przewodniczącego Podkomisji Kazimierza Nowaczyka.

¹⁰⁹ Na podstawie Pełnomocnictwa potwierdzono czynności, które miały miejsce 9 miesięcy wcześniej.

¹¹⁰ § 2 pkt 3 Decyzji Nr 15/Org./IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie powołania Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Rys. 3.1. Pełnomocnictwo udzielone Januszowi Więckowskiemu do podpisywania dokumentów w imieniu Przewodniczącego Podkomisji. Uwagę zwraca brak terminu ważności pełnomocnictwa oraz umocowanie „(...) na czas mojej nieobecności i nieobecności II zastępcy Podkomisji” – którym był Janusz Więckowski

Na podstawie wzmiankowanych protokołów zatwierdzonych przez Janusza WIĘCKOWSKIEGO oraz rachunków dla DA MON dokonano płatności dla zleceniobiorcy w kwocie 81 259 zł. Powyższe naruszenie kryterium legalności zakwalifikowano jako nieprawidłowość, za którą odpowiedzialny był Przewodniczący Podkomisji oraz Janusz WIĘCKOWSKI. W ocenie Zespołu potwierdzenie wykonanych czynności, które zaistniały 9 miesięcy wcześniej tylko na podstawie jednocześnie przedłożonych protokołów stanowi działanie nierzetelne tym bardziej, że kryterium to w szerokim znaczeniu oznacza zbiór czynników pozwalających stwierdzić uczciwość, bezinteresowność, sumienność i solidność danego przedsięwzięcia, działania, postępowania¹¹¹. Do realizacji powyższego brakowało podstaw faktycznych

¹¹¹ K. Chałubińska-Jentkiewicz, M. Nowikowska, Ustawa o kontroli w administracji rządowej. Komentarz, Warszawa 2021, s. 28.

i merytorycznych. Budżet Skarbu Państwa powinien być dysponowany w sposób szczególnie gospodarny i transparentny.

Kolejny przypadek nierzetelnego sporządzania oraz egzekwowania postanowień umowy zlecenia przedstawiono na przykładzie umowy nr 395/2016/DA zawartej z G. SZULADZIŃSKIM w dniu 08.09.2016 r. Ustalono, że w przedmiotowej umowie nie dochowano należytej staranności w zakresie jej sporządzenia oraz egzekwowania postanowień, co zostało zakwalifikowane jako nieprawidłowość. W umowie zawarto termin jej obowiązywania od 07.03.2016 r. – a więc 6 miesięcy przed jej podpisaniem. W tym miejscu należy podkreślić, że podobnie jak w opisanym już przypadku nie było podstawy prawnej do stawiania zadań, realizacji przedmiotu umowy oraz odbioru prac. Ustalono, że za okres od 07.03.2016 r. do 31.08.2016 r. członkowi Podkomisji, G. SZULADZIŃSKIEMU¹¹² wypłacono wynagrodzenie w wysokości 25 722 zł.

Następnym przykładem braku rzetelności w zakresie sporządzania umowy ze zleceniobiorcą była umowa nr 147/2016/DA zawarta w dniu 11.03.2016 r. pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Dyrektora DA MON a Wacławem BERCZYŃSKIM. W tym przypadku Zespół stwierdził brak dostosowania przedmiotu umowy do pełnionej przez zleceniobiorcę funkcji Przewodniczącego Podkomisji. Zgodnie z decyzją Ministra Obrony Narodowej¹¹³ na Przewodniczącego Podkomisji został wyznaczony Wacław BERCZYŃSKI, natomiast w przedmiocie wzmiankowanej umowy stwierdzono brak obowiązków określonych w § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej¹¹⁴. Wpisano jedynie ogólny zapis (odnoszący się do wszystkich zawartych umów zleceń), cyt.: „(...) zobowiązuje się do udziału w pracach Podkomisji do (...)”¹¹⁵. Zasadniczą cechą wyróżniającą umowę zawartą z Wacławem BERCZYŃSKIM od umów zawartych z pozostałym stanem osobowym Podkomisji jest najwyższe wynagrodzenie wynoszące 133,62 zł brutto za godzinę.

¹¹² Gregory Szuladziński wykonywał zlecenie w miejscu zamieszkania w Australii.

¹¹³ Decyzja Nr 16 /MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 04 lutego 2016 r. w sprawie powołania Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego.

¹¹⁴ Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie organizacji oraz działania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego.

¹¹⁵ § 1 ust.1 umowy nr 147/2016/DA.

Zespół stwierdził, że zgodnie z brzmieniem przepisu art. 140 ust. 2a ustawy Prawo lotnicze w skład Komisji wchodzi: Przewodniczący, I Zastępca, II Zastępca, Sekretarz oraz pozostali członkowie Komisji. Tym samym ustawodawca wyróżnił dwie grupy członków Komisji, tj. członków funkcyjnych (przewodniczący wraz z zastępcami i sekretarz) oraz pozostałych członków.

Analiza umów zawieranych z osobami funkcyjnymi Podkomisji dowodzi braku uwzględnienia obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie organizacji oraz działania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego w części dokumentu zawierającej przedmiot umowy¹¹⁶. Powyższe zakwalifikowano jako naruszenie kryterium rzetelności. Pogłębione analizy wykazały, iż obowiązków wynikających z brzmienia § 8 oraz § 9 i 10 z powyższego rozporządzenia nie zawarto w umowach zawieranych z osobami funkcyjnymi Podkomisji w całym okresie jej funkcjonowania. Zgodnie z § 8 ust. 3 do obowiązków Przewodniczącego Komisji Lotnictwa Państwowego¹¹⁷ należy w szczególności:

- „1) prowadzenie badań wypadków i incydentów lotniczych oraz nadzór nad ich przebiegiem,
- 2) wyznaczanie składu zespołu badawczego,
- 3) podejmowanie decyzji o zasadności wykonania ekspertyz na wniosek kierującego zespołem badawczym,
- 4) współpraca z organami prokuratury, Żandarmerii Wojskowej, Policji i innymi organami administracji państwowej i samorządowej w celu uzyskania przez Komisję Lotnictwa Państwowego dodatkowych informacji o wypadku lub incydencie lotniczym,
- 5) współpraca z jednostkami organizacyjnymi właściwymi do spraw logistyki, gestorami sprzętu lotniczego oraz ośrodkami naukowo-badawczymi w zakresie wyjaśniania przyczyn wypadków i incydentów lotniczych oraz formułowanie zaleceń i wniosków,
- 6) przedstawianie propozycji zaleceń i wniosków opracowanych przez kierującego zespołem badawczym właściwym organom lub instytucjom,

¹¹⁶ Przedmiot umowy zawarty jest w brzmieniu §1 każdej umowy zlecenia.

¹¹⁷ Przepisy § 8 ust. 1-3 i § 9 stosuje się odpowiednio do Podkomisji.

- 7) wyznaczanie, w porozumieniu z Sekretarzem Komisji Lotnictwa Państwowego, terminów jej posiedzeń i ich prowadzenie,
- 8) nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie informacji niejawnych i ochronie danych osobowych przez osoby biorące udział w badaniu wypadków i incydentów lotniczych,
- 9) zmiana kolejności badania wypadków lub incydentów lotniczych ze względu na ich wagę i znaczenie, z uwzględnieniem wykonania niezbędnych czynności zabezpieczających dowody na miejscach wypadków lub incydentów lotniczych”.

Zatem sporządzanie umów z osobami funkcyjnymi Podkomisji w części stanowiącej o przedmiocie umowy naruszało kryterium rzetelności. Analiza treści umów zleceń dowodzi, że ich wspólną cechą jest analogiczna treść przedmiotu umowy, zawarta w brzmieniu § 1 każdej umowy. Właściwość ta dotyczy zarówno umów zawartych z osobami funkcyjnymi jak i członkami Podkomisji.

Zespół stwierdził naruszenie kryterium legalności polegające na zawarciu umowy zlecenia¹¹⁸ pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej a Janem OBRĘBSKIM jako Sekretarzem KBWL LP. Zgodnie z decyzją nr 333/MON¹¹⁹ Ministra Obrony Narodowej, Sekretarzem KBWL LP był płk Cezary MUSIAŁ, a nie Jan OBRĘBSKI. Zatem powyższa umowa została sporządzona z wadą prawną – przenosiła prawa, których Jan OBRĘBSKI nie posiadał. Powyższe zakwalifikowano jako nieprawidłowość. Powyższa sytuacja dowodzi braku właściwej organizacji pracy w DA MON.

Zespół ustalił nieprawidłowość w funkcjonowaniu Podkomisji w okresie od 01.09.2016 r. do 06.03.2017 r. Na mocy decyzji Nr 274/MON¹²⁰ od 01.09.2016 r. utraciła moc decyzja Nr 16/MON¹²¹. Zmiana podstawy prawnej powołania Podkomisji powinna skutkować zawarciem nowych umów ze stanem osobowym Podkomisji – czego nie wykonano. Zaniechanie wskazanej czynności prawnej dotyczyło umów zawartych z osiemnastoma członkami

¹¹⁸ Umowa nr 158/2016/DA zawarta w dniu 11.03.2016 r.

¹¹⁹ Decyzja Nr 333/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 sierpnia 2015 r. w sprawie powołania Komisji Badania wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego.

¹²⁰ Decyzja Nr 274/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 sierpnia 2016 r. w sprawie powołania Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego.

¹²¹ Decyzja Nr 16/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 lutego 2016 r. w sprawie powołania Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego.

Podkomisji. Ustalono, że tylko 3 umowy zlecenia¹²² zawarte w terminie od 9 września 2016 r. do 27 października 2016 r., miały właściwe podstawy prawne. Zatem Podkomisja funkcjonowała na podstawie dokumentów, które utraciły moc prawną, a stanowiły one podstawę do naliczania i wypłacania wynagrodzeń członkom Podkomisji.

Zgodnie z regulacją ustawy Prawo lotnicze oraz aktami wykonawczymi do tej ustawy z każdym członkiem KBWL LP Minister Obrony Narodowej zobowiązany jest do nawiązania „stosunku pracy” na dwóch poziomach: na podstawie aktu administracyjno-prawnego, czyli powołania do składu KBWL LP decyzją Ministra Obrony Narodowej (art. 140 ust. 1 i 4 ustawy Prawo lotnicze w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie organizacji oraz działania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego) oraz na podstawie umowy o pracę w jednostce organizacyjnej podległej MON (art. 140 ust. 4 ustawy Prawo lotnicze w zw. z a contrario § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie organizacji oraz działania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego). Są to obowiązki ciężące na Ministrze Obrony Narodowej.

Zespół zauważył, że Minister Obrony Narodowej nie zawarł umów cywilnoprawnych z Antonim MACIEREWICZEM na pełnienie funkcji członka KBWL LP. Był on powoływany na członka Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego decyzjami Ministra

¹²² Umowa nr 395/2016/DA zawarta w dniu 08.09.2016 r. pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Dyrektora Departamentu Administracyjnego a Gregory Szuladzińskim, umowa nr 461/2016/DA zawarta w dniu 27.10.2016 r. pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Dyrektora Departamentu Administracyjnego a Wojciechem Fabianowskim, umowa nr 462 zawarta w dniu 27.10.2016 r. pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Dyrektora Departamentu Administracyjnego a Tomaszem Ziemińskim.

Obrony Narodowej w latach 2018-2023¹²³. Kolejnymi decyzjami¹²⁴ Antoni MACIEREWICZ został powołany jako Przewodniczący Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego.

Pomimo braku podpisanych umów cywilnoprawnych na świadczenie pracy na rzecz jednostki organizacyjnej podległej MON stosunek pracy powstał w tym wypadku przez faktyczne wykonywanie czynności. Powstaje on nie tylko gdy strony wyraźnie ustaliły treść umowy o pracę. Wola osoby dokonującej czynności prawne może być wyrażona przez każde zachowanie tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny. Jest to tzw. „dorożumiane oświadczenie woli”, czy też złożenie oświadczenia przez czynności faktyczne. Nawiązanie stosunku pracy wymaga zgodnego oświadczenia woli pracownika i pracodawcy. Oświadczenie takie może być wyraźne i ujęte w formie pisemnej – jak wymagają tego przepisy Kodeksu

¹²³ Decyzja Nr 3/Org./IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 11 stycznia 2018 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego, decyzja Nr 224/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie powołania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego, decyzja Nr 302/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie powołania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego, decyzja Nr 278/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 sierpnia 2020 r. w sprawie powołania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego, decyzja Nr 304/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 sierpnia 2021 r. w sprawie powołania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego, decyzja Nr 247/WLW Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie powołania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego, decyzja Nr 271/WLW Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie powołania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego.

¹²⁴ Decyzja Nr 4/Org./IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 11 stycznia 2018 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego, decyzja Nr 225/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego, decyzja Nr 306/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego, DECYZJA Nr 283/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 sierpnia 2020 r. w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego, decyzja Nr 131/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 kwietnia 2021 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego, decyzja Nr 137/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 11 maja 2021 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego, decyzja Nr 306/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego, decyzja Nr 322/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 09 września 2021 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego, decyzja Nr 147/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 03 czerwca 2022 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego, decyzja Nr 251/WLW Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego, decyzja Nr 337/WLW Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 października 2022 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego, decyzja Nr 339/WLW Ministra Obrony Narodowej z dnia 3 listopada 2022 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego, decyzja Nr 272/WLW Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 sierpnia 2023 r. w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego.

pracy, albo dorozumiane, wynikające z zachowania się stron (wyrok SN z 31 sierpnia 1977 r., I PRN 112/77).

Powoływanie Antoniego MACIEREWICZA na członka KBWL LP przez Ministra Obrony Narodowej, a także fakt, że Antoni MACIEREWICZ wykonywał swoje obowiązki jako Przewodniczący Podkomisji przez okres około 6 lat, świadczą o tym, że obie strony zgodnie nawiązały stosunek pracy.

Przewodniczący Podkomisji realizował czynności prawne takie jak:

- kierowanie pracami Podkomisji,
- korzystanie z zasobów Ministerstwa Obrony Narodowej podczas prac Podkomisji, jak np.: swobodny dostęp do samolotu Tu-154M o nr. bocznym 102, dostęp do materiału badawczego KBWL LP i jego przetwarzanie przez powielanie, udostępnianie,
- potwierdzanie udziału zleceniobiorców w pracach Podkomisji,
- odbiór prac przewidzianych w umowach,
- zatwierdzanie rachunków wystawianych dla DA MON,
- wydawanie decyzji zwiększających limit godzin pracy wynikający z zawartych umów,
- wydawanie pełnomocnictw, upoważnień.

W tym miejscu należy zauważyć, że Antoni MACIEREWICZ oprócz pracy w Podkomisji pełnił również funkcję posła. W dniu 12 listopada 2015 r. złożył ślubowanie jako poseł na Sejm VII kadencji (2015-2019). W okresie od dnia 16 listopada 2015 r.¹²⁵ do dnia 9 stycznia 2018 r. pełnił funkcję Ministra Obrony Narodowej¹²⁶.

Obie te funkcje posła i przewodniczącego Podkomisji należy postrzegać przez pryzmat art. 103 Konstytucji oraz art. 30 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora¹²⁷, które nakładają na posła na Sejm zakaz formalnej niepołączalności mandatu poselskiego. Zgodnie z tą regulacją Antoni MACIEREWICZ nie mógł być zatrudniony

¹²⁵ Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 listopada 2015 r. o powołaniu składu Rady Ministrów (M.P. z 2015 r. poz. 1091).

¹²⁶ Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 stycznia 2018 r. o zmianie składu Rady Ministrów (M.P. z 2018 r. poz. 28).

¹²⁷ Dz.U. z 2011 r. Nr 29, poz. 29; z 2015 r. poz. 1605; z 2016 r. poz. 1510; z 2018 r. poz. 1799; z 2022 r. poz. 1339.

w administracji rządowej na mocy decyzji Ministra Obrony Narodowej powołujących go w skład KBWL LP oraz na Przewodniczącego Podkomisji.

Z analizy dokumentacji finansowej udostępnionej przez DA MON nie wynika, że Antoni MACIEREWICZ w okresie działalności Podkomisji pobierał wynagrodzenie za prace wykonywane na jej rzecz. Nie zmienia to faktu, że świadczył usługi na rzecz Podkomisji.

Członkom parlamentu ustawowo ograniczono możliwość niezależnego sprawowania wolnego mandatu przedstawicielskiego¹²⁸. Ograniczenia prawne ustawy zasadniczej mają na celu zapobiec potencjalnemu konfliktowi interesów oraz zapobiec zjawisku stronnictwa czy braku obiektywizmu. Mają też umożliwić uniknięcie potencjalnego konfliktu interesów, który może wystąpić przy jednoczesnym sprawowaniu kilku funkcji oraz zapobiec ewentualnym sytuacjom o charakterze korupcyjnym, zapobiec zjawisku stronnictwa czy braku obiektywizmu. Jest to ważny element dla realizacji zasady podziału władzy.¹²⁹

Zatem w regulacji konstytucyjnej (art. 103 ust. 1) nie chodzi tylko i wyłącznie „o wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy”. Konstytucyjne pojęcie „zatrudnienia” należy rozumieć jako obejmujące zarówno „wszelkie stanowiska w wymienionych urządach [...], jak i wszelkie formy stałego związku z wymienionymi organami. Wymienić tu można zarówno umowy o pracę, jak i wszelkie inne formy czy to administracyjnoprawne, czy to nawet cywilnoprawne, także umowy o dzieło bądź zlecenia. Szerokie ujmowanie konstytucyjnego pojęcia uzasadnione jest [...] przede wszystkim koniecznością stworzenia warunków do zachowania przez posła niezależności osobistej”¹³⁰.

W przypadku niepołączalności bezwzględnej (art. 103 Konstytucji) znajdą zastosowanie art. 247 § 1 ust. 5 i 3 oraz art. 279 § 1 ust. 2 i 3 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którymi zajmowanie w dniu wyborów stanowiska w świetle Konstytucji niepołączalnego z mandatem przedstawicielskim powoduje wygaśnięcie mandatu parlamentarnego, o ile poseł lub senator

¹²⁸ Art. 104 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

¹²⁹ Grajewski Krzysztof, Stelina Jakub, Uziębło Piotr Jerzy, Komentarz do ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, Wydawnictwo Sejmowe 2014, art. 30. zob. L. Garlicki uwaga 2 do art. 103, [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, L. Garlicki (red.), t. II, Warszawa 2001; B. Banaszak, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, Warszawa 2009, s. 522-523.

¹³⁰ A. Szymt, O niedopuszczalności łączenia funkcji społecznego doradcy Prezydenta RP ze sprawowaniem mandatu poselskiego, „Gdańskie Studia Prawnicze”, t. XII, Gdańsk 2009, s. 278.

w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą nie złoży marszałkowi właściwej izby oświadczenia o rezygnacji z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji. W przypadku zaś zaistnienia niepołączalności względnej (art. 30 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu, ale tylko i wyłącznie w zakresie, w którym jego regulacja nie została zastąpiona przez regulację konstytucyjną) kolizja funkcji jest rozwiązywana poprzez konieczność udzielenia deputowanemu, na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy, urlopu bezpłatnego z urzędu¹³¹.

Definiując pojęcie „administracja rządowa” warto zauważyć, że urząd administracji rządowej wykonuje zadania z zakresu administracji publicznej oraz jest umiejscowiony w tym segmencie aparatu państwowego, na którego czele stoi Rada Ministrów. Urzędami administracji rządowej są zatem *„urzędy organizacyjnie i funkcjonalnie podporządkowane Radzie Ministrów jako całości, Prezesowi Rady Ministrów, poszczególnym ministrom albo wojewodom (bezpośrednio lub za pośrednictwem innych organów podległych organizacyjnie lub funkcjonalnie tym podmiotom). Konstytucja nie zawiera enumeracji organów i urzędów administracji rządowej, pozostawiając unormowanie tych zagadnień ustawodawstwu zwykłemu”* (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 kwietnia 1999 r., K 3/99, OTK ZU 1999, nr 4, poz. 73).

Konkludując, należy stwierdzić, że użyte w art. 103 ust. 1 Konstytucji RP określenie „administracja rządowa” obejmuje „organy i urzędy organów administracji rządowej, a także jednostki podporządkowane organizacyjnie tym urzędom”¹³².

Za zatrudnienie w administracji rządowej należy natomiast uważać „pracę w charakterze organu administracji rządowej lub pracę na rzecz takiego organu związaną z podleganiem poleceniom lub zaleceniom tego organu — niezależnie od tego, czy praca taka jest wykonywana w ramach stosunku pracy czy w ramach innych stosunków prawnych”¹³³.

¹³¹ D. Lis-Staranowicz, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2011 r., sygn. akt III SW 169/11, PS 2012, nr 2, s. 208.

¹³² J. Lang, Opinia w sprawie niepołączalności mandatu posła albo senatora z zatrudnieniem w administracji rządowej (art. 103 Konstytucji RP), PS 1997, nr 6, s. 71.

¹³³ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 kwietnia 1999 r., sygn. akt: K 3/99.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Zgodnie z § 8 ust. 4 rozporządzenia w sprawie organizacji oraz działania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego, Przewodniczący KBWL LP jest przełożonym wszystkich członków Komisji Lotnictwa Państwowego, a zgodnie z § 28 ust. 3 tego rozporządzenia skład Podkomisji wybierany jest spośród członków Komisji. Zatem Antoni MACIEREWICZ podlegał hierarchicznej strukturze w administracji rządowej.

Zespół ustalił, że została sporządzona opinia prawna z dnia 11 stycznia 2018 r. przez ówczesnego Dyrektora Departamentu Prawnego MON dla Ministra Obrony Narodowej Mariusza BŁASZCZAKA na okoliczność wykonywania przez pośta funkcji przewodniczącego Podkomisji.

Z tej analizy prawnej wynika, że w przypadku niepodpisania umowy cywilnoprawnej z Przewodniczącym Podkomisji nie zostanie naruszony art. 30 ustawy o wykonywaniu mandatu pośta i senatora (Dz. U. z 2020 r. poz. 1339) oraz art. 103 Konstytucji. Nie można się z tym zgodzić, albowiem Antoni MACIEREWICZ został zatrudniony w Ministerstwie Obrony Narodowej poprzez powołanie go do funkcji członka KBWL LP i Przewodniczącego Podkomisji decyzjami Ministra Obrony Narodowej, a także poprzez złożenie oświadczenia przez czynności faktyczne polegające na wykonywaniu ww. funkcji.

Kolejnym przykładem braku należytej staranności oraz rzetelności podczas zawierania umów z członkami Podkomisji jest błędnie sporządzony aneks nr 1 z dnia 03.01.2019 r. do umowy nr 398/2018/DA zawartej 04.10.2018 r. z Wiesławem BINIENDĄ. W rzeczywistości umowa nr 398/2018/DA została zawarta w dniu 04.10.2018 r. z Ewą GRUSZCZYŃSKĄ-ZIÓŁKOWSKĄ (rys. 3.2 i 3.3).

UMOWA NR³⁹⁸...../2018/DA

04-10-2018

zawarta w dniu, w Warszawie, pomiędzy:

Skarbem Państwa - Ministrem Obrony Narodowej - Panem Mariuszem BŁASZCZAKIEM, 00-909 Warszawa, ul. Klonowa 1, reprezentowanym przez Panią Marię MACIASZCZYK - Zastępcę Dyrektora Departamentu Administracyjnego MON, Al. Niepodległości 218, 00-911 Warszawa, NIP 525-20-95-497, działającego zgodnie z udzielonym pełnomocnictwem, zwanym dalej „ZLECENIODAWCĄ”, a

Panią Ewą Anną GRUSZCZYŃSKĄ - ZIÓŁKOWSKĄ, zameldowaną przy ul. [REDAKTOWANA] zwaną dalej „ZLECENIOBIORCĄ”, zwanymi dalej łącznie „STRONAMI” o następującej treści:

Rys. 3.2. Fragment umowy nr 398/2018/DA z dnia 4.10.2018 r. zawartej z E. Gruszczyńską-Ziółkowską

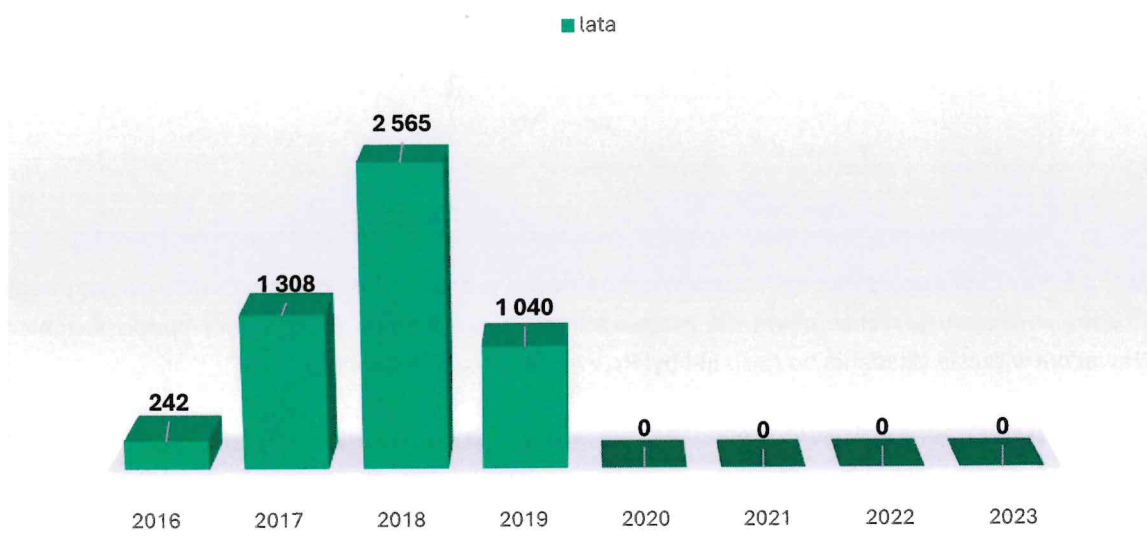
MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Aneks nr
do umowy nr 398/2018/DA z dnia 04.10.2018 r.
zawarty w dniu w Warszawie pomiędzy Ministrem
Obrony Narodowej - Panem Mariuszem BLASZCZAKIEM, 00-909 Warszawa,
ul. Klonowa 1, reprezentowanym przez Panią Martę HOŁOWNIA-WOŹNY - Dyrektora
Departamentu Administracyjnego MON, Al. Niepodległości 218, 00-911 Warszawa,
NIP 525-20-95-497, działającego zgodnie z udzielonym pełnomocnictwem, zwanym dalej
„ZLECENIODAWCĄ”, a
Panem Wiesławem Kazimierzem BINIENDĄ, zameldowanym przy
..... zwanym dalej „ZLECENIOBIORCĄ”,
zwanymi dalej łącznie „STRONAMI” o następującej treści:

Rys. 3.3. Fragment aneksu do umowy nr 398/2018/DA z dnia 4.10.2018 r. zawartego z W. Biniendą

Zespół wykazał powszechne wykorzystywanie postanowień zezwalających na przekroczenie limitu godzin zawartych w umowach w następującym brzmieniu, cyt.: „W uzasadnionych wypadkach limit godzin (...) może zostać przekroczony decyzją Przewodniczącego”¹³⁴. Tak zastosowana procedura zwiększania limitu godzin w okresach rozliczeniowych dowodzi braku rzetelności oraz gospodarności w działaniu Przewodniczącego. Na podstawie decyzji „ustnych” Przewodniczącego, w tym również bez decyzji, stwierdzono świadczenie pracy w ilości 5155 godzin (wykres 3.4).

Liczba przepracowanych godzin na podstawie ustnych decyzji

Wykres 3.4. Zestawienie liczby przepracowanych godzin w latach 2016-2023 na podstawie „ustnych” decyzji oraz bez jakichkolwiek decyzji

¹³⁴ Np. umowa Nr 128/2017/DA zawarta w dniu 7 marca 2017 r. pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej a Januszem Bujnowskim.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Zespół stwierdził, że do celów ewidencyjno-rozliczeniowych w przypadku potrzeby zwiększenia liczby godzin ponad wymiar postanowiony w umowie powinny być wydawane decyzje w formie pisemnej. Brak pisemnej formy przedmiotowych decyzji jest sprzeczny z kryterium rzetelności, gospodarności oraz z zasadą transparentności. Potwierdzeniem powyższego jest przedstawiony protokół z uczestnictwa w pracach Podkomisji (nr księgowy 16135-29) na rys. 3.4.

Warszawa dnia 11.02.2016 r.

PROTOKÓŁ
Z uczestnictwa w pracach Podkomisji do Ponownego Zbadania
Wypadku Lotniczego

Na podstawie § 3 ust. 5 umowy z dnia 11.03.2016 r., zarejestrowanej w Departamencie Administracyjnym MON pod Nr 171/2016/DA, niniejszym potwierdza się udział Pana/Pani JANUSZA WIĘCKOWSKIEGO w pracach Podkomisji w okresie od 1.06 do 30.06 2016 r., zgodnie z poniższym wykazem:

data	ilość godzin
1.06.2016.	5
2.06.2016.	8
3.06.2016.	7
6.06.2016.	6
7.06.2016.	4
8.06.2016.	7
10.06.2016.	7,5
10.06.2016.	7,5
13.06.2016.	6,5
14.06.2016.	7
15.06.2016.	7,5
16.06.2016.	7,5
17.06.2016.	6,5
20.06.2016.	8
21.06.2016.	7
28.06.2016.	5
29.06.2016.	7
30.06.2016.	6

suma: 420 godzin

Zleceniobiorca: Janusz Więckowski
Przewodniczący Podkomisji: K. Nowaczyk

Rys. 3.4. Protokół z uczestnictwa Janusza Więckowskiego w pracach Podkomisji. Zwraca uwagę podpis złożony w miejscu przeznaczonym dla Przewodniczącego Podkomisji – składający podpis Kazimierz Nowaczyk w czasie składania podpisu nie był Przewodniczącym Podkomisji

W przedstawionym protokole z uczestnictwa w pracach Podkomisji w miejscu przewidzianym do zatwierdzenia przez Przewodniczącego Podkomisji złożył podpis Kazimierz NOWACZYK¹³⁵, który nie był Przewodniczącym Podkomisji (ustalono, że posiadał stosowne pełnomocnictwo i powinien użyć zwrotu: „Z upoważnienia Przewodniczącego Podkomisji”). Miesięczny limit

¹³⁵ Pełnomocnictwo udzielone przez Przewodniczącego Podkomisji dnia 11 marca 2016 r.

godzin postanowiony w umowie nr 171/2016/DA¹³⁶ został przekroczony o 40 godzin czyli 50% – według informacji zawartej w protokole na podstawie „ustnej decyzji przewodniczącego”, co skutkowało wypłaceniem wynagrodzenia powiększonego o kwotę 4667 zł. Zatem zatwierdzony w taki sposób protokół był obarczony wadą, ponieważ zatwierdzający protokół nie miał realnej wiedzy w zakresie dotyczącym ewentualnej decyzji „ustnej” Przewodniczącego zwiększającej limit godzin dla zleceniodawcy, ani tym bardziej nie miał wiedzy dotyczącej zakresu odbioru wykonanej pracy. Nie pełnił też funkcji Przewodniczącego. Tak nietransparentne działanie, stanowiło ryzyko nadużyć tym bardziej, że rachunek dla DA MON zatwierdziła również ta sama osoba na podstawie upoważnienia. W przedstawionym przykładzie wypłacono Januszowi WIĘCKOWSKIEMU wynagrodzenie za czerwiec 2016 r. w kwocie 14 040 zł (dokument księgowy nr 16135-29).

Zespół stwierdził potwierdzanie protokołów z uczestnictwa w pracach Podkomisji również przez osoby, które nie były osobami funkcyjnymi Podkomisji, ani nawet jej członkami, co m.in. przedstawiono na przykładach przedstawionych na rys. 3.5 i 3.6. W wykazanych przykładach protokoły zostały zatwierdzone przez Dyrektorów DA MON w osobach Marty HOŁOWNIA-WOŹNY oraz Marcina BOMBRYCHA. Powyższa sytuacja dowodzi naruszenia kryterium rzetelności oraz prawidłowości funkcjonowania Podkomisji i działalności DA MON. Zespół podkreśla, że Dyrektorzy DA MON nie mieli możliwości formalno-technicznych by stwierdzić rzeczywistą liczbę godzin przepracowanych przez poszczególnych członków Podkomisji i legitymizować swoim podpisem protokół. Co więcej, mogłoby to zostać odebrane jako ingerencja w prace Podkomisji.

¹³⁶ Umowa nr 171/2016/DA zawarta w dniu 23.03.2016 r. pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Dyrektora Departamentu Administracyjnego MON a Januszem Więckowskim.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Warszawa dnia 8.10.2018 r.

PROTOKÓŁ
Z uczestnictwa w pracach Podkomisji do Ponownego Zbadania
Wypadku Lotniczego

Na podstawie § 3 ust. 4 umowy z dnia 4.10.2018 r., zarejestrowanej w Departamencie Administracyjnym MON pod Nr 406/2018/DA, niniejszym potwierdza się udział Pana/Pani MARTY PALONEK w pracach Podkomisji w okresie od 1.09.2018 r. do 30.09.2018r. , zgodnie z poniższym wykazem:

data	ilość godzin
6.09.2018	10h
10.09.2018	10h
12.09.2018	10h
14.09.2018	10h
18.09.2018	10h
21.09.2018	10h
25.09.2018	10h
27.09.2018	10h

suma: 80h x 116,92zł = 9.353,6

DYREKTOR
 DEPARTAMENTU ADMINISTRACYJNEGO
 Marta HOŁOWNIA-WOŹNY

Rys. 3.5. Protokół z uczestnictwa Marty Palonek w pracach Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego zatwierdzony przez Dyrektora DA MON Martę Hołownię-Woźny

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Warszawa dnia 30.04.21r.

PROTOKÓŁ
z uczestnictwa w pracach Podkomisji do Ponownego Zbadania
Wypadku Lotniczego

Na podstawie § 3 ust. 4 umowy z dnia 11.09.2020..... zarejestrowanej
w Departamencie Administracyjnym MON pod Nr 218/2020/DA niniejszym potwierdza
się udział Pana/Pani GRONO KAZIMIERZ..... w pracach Podkomisji
w okresie od 1.04.2021..... do 30.04.2021..... zgodnie z poniższym wykazem:

data	ilość godzin

Oświadczam, że suma: 80 godzin jest zgodna
z wykonanymi prac w Podkomisji Grono Kazimierz
Marcin Bombrycha - zastępca szefa zespołu
odwiedzeniem.

Rys. 3.6. Protokół z uczestnictwa Kazimierza Grono w pracach Podkomisji. W części dolnej dokumentu adnotacja Dyrektora DA MON Marcina Bombrycha. Uwagę zwraca fakt, że podpisany dokument nie jest oświadczeniem, a protokołem mającym umocowanie prawne w zawartej umowie

Zespół stwierdził, że protokół z uczestnictwa w pracach Podkomisji Kazimierza GRONO z dnia 30.04.2021 r. powinien zostać odesłany do zleceniobiorcy w celu rzetelnego uzupełnienia o brakujące treści zgodnie z załącznikiem do umowy. Został jednak legitymizowany adnotacją Dyrektora DA MON, cyt.: „zapoznałem się z powyższym oświadczeniem”. Zgodnie z postanowieniem umowy nr 218/2020/DA zawartej w dniu 11 września 2020 r. protokół z uczestnictwa w pracach Podkomisji, powinien być rzetelnie wypełniony, podpisany przez zleceniobiorcę, zatwierdzony przez Przewodniczącego lub osobę upoważnioną przez Przewodniczącego lub Zleceniodawcę. Protokół dopiero w takiej formie mógł stanowić podstawę do sporządzenia rachunku dla DA MON celem dokonania wypłaty wynagrodzenia za wykonane zlecenie. Zatem oświadczenie nie stanowiło wypełnienia postanowień umowy. Ustalono, że na podstawie tak sporządzonego protokołu dokonano wypłaty wynagrodzenia w wysokości 8016 zł co stanowiło naruszenie kryterium rzetelności (rys. 3.7).

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Załącznik nr. 1 do umowy nr 218/2020/DA z dnia 11.09.2020

Warszawa, dnia 30.04.2021 r.

Uwaga: w przypadku stałego zatrudnienia w urzędzie MON należy wypełnić tylko część I.

Nazwisko GRONO, imię (imiona) Kazimierz, Jan

Imiona rodziców Marian, Leona

Miejsce urodzenia: [REDAKTOWANE]

PESEL: [REDAKTOWANE]

NIP: [REDAKTOWANE]

Miejsce pracy (poza umową zlecenia): [REDAKTOWANE]

Tel. Kontaktowy (stacjonarny lub GSM): [REDAKTOWANE]

Adres pobytu stałego:

Miejscowość: [REDAKTOWANE] kod pocztowy: [REDAKTOWANE]

Województwo Pomorskie tel. Kontaktowy: [REDAKTOWANE]

Adres korespondencyjny do przesłania PIT (wypełnić, jeśli jest inny niż adres pobytu stałego): [REDAKTOWANE]

Adres urzędu skarbowego:

Nazwa US Urząd Skarbowy, miejscowość: [REDAKTOWANE]

Kod pocztowy: [REDAKTOWANE]

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych dla celów podatkowych zgodnie z Ustawą z dnia 28.08.1997r. o ochronie danych osobowych (tabela pobrano z Dz. U. z 2002r. nr 101 poz. 926). Jednocześnie oświadczam, że zostałem/zostałam poinformowany/poinformowana o przysługującym mi prawie wglądu i poprawiania moich danych osobowych, jak również, że postanie tych danych było dobrowolne.

RACHUNEK dla MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

Za wykonanie zlecenia (dzieła) polegającego na pracy Podkomisji do Ponownego Zbadania Wypadku Lotniczego z dnia 10 kwietnia 2010r. za okres 1-30.04.2021 r. zgodnie z umową zlecenia (o dzieło) nr 218/2020/DA z dnia 11.09.2020r. Wynagrodzenie brutto 8016,80 zł. Słownie złotych: osiem tysięcy sześćnaście 80/100. Płatne: w kasie-DA/ na rachunek nr [REDAKTOWANE].
Oświadczam, iż w okresie 1-30.04.2021 r. zadania wynikające z ww. umowy wykonywałem przez 80 godzin.

[Podpis]
30.04.2021 r.
Data i podpis zleceniobiorcy

Stwierdzam wykonanie i odbiór prac objętych umową zlecenia (o dzieło) nr 218.2020/DA z dnia 11.09.2020r. Zleceniobiorca przedłożył pisemną informację o liczbie godzin wykonywania zlecenia, zgodnie z którą rozliczenie należności za bieżący miesiąc nie spowoduje w danym miesiącu ani narastająco obniżania stawki godzinowej brutto za realizację przedmiotu umowy poniżej ustawowej stawki minimalnej.

[Podpis]
Zatwierdzam pod wzgl. merytorycznym

Potwierdzam dostarczenie cząstkowego przedmiotu umowy Ministrowi ON
Marek Dąbrowski

z upoważnienia 1/06/18 członków Podkomisji

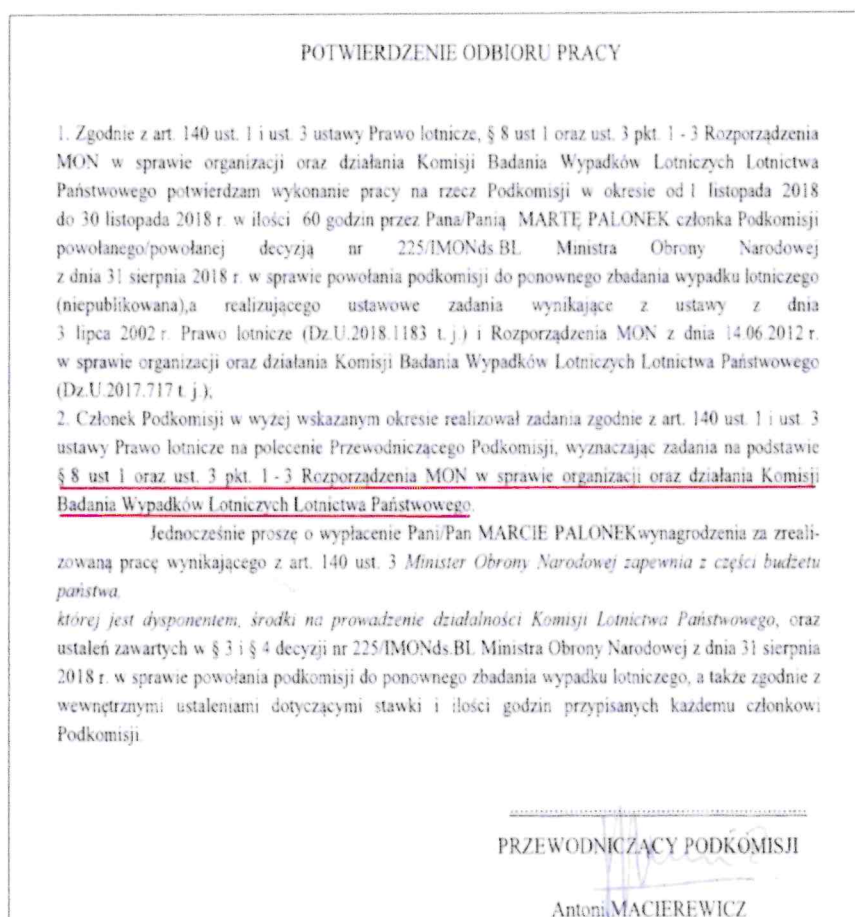
Rys. 3.7. Rachunek dla Ministra Obrony Narodowej, który został sporządzony na podstawie protokołu przedstawionego na rysunku 3.6

Zespół stwierdził naruszenie kryterium rzetelności podczas odbioru prac członków Podkomisji. Przykładem wadliwie sporządzonego potwierdzenia odbioru pracy świadczonej na podstawie umowy zlecenia jest m.in. potwierdzenie odbioru pracy od Marty PALONEK podpisane 5 grudnia 2018 r. przez Przewodniczącego Podkomisji Antoniego MACIEREWICZA. Wzmiankowany dokument został sporządzony z wieloma wadami (rys. 3.8). Zleceniobiorczyni została określona jako „członek podkomisji”, podczas gdy w rzeczywistości pełniła funkcję Sekretarza Podkomisji¹³⁷. Z dokumentu wynika, że zleceniobiorczyni, cyt.: „Członek Podkomisji (...) realizował zadania (...) na polecenie Przewodniczącego Podkomisji wyznaczając zadania na podstawie § 8 ust. 1 oraz ust. 3 pkt. 1-3 Rozporządzenia MON w sprawie organizacji oraz działania Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego”. Zgodnie

¹³⁷ Decyzja Nr 225/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie powołania Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

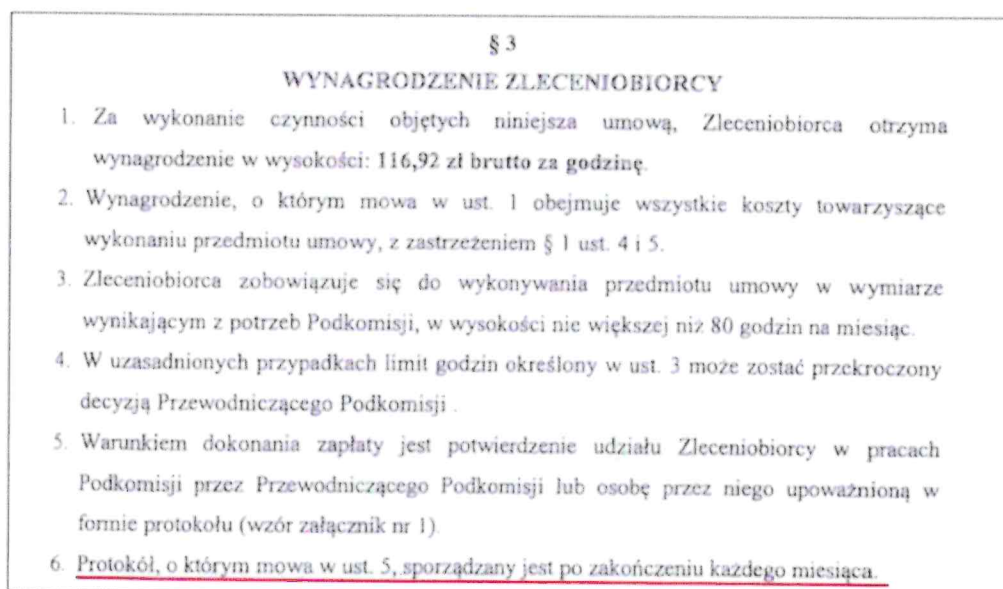
z brzmieniem przywołanej podstawy prawnej są to obowiązki Przewodniczącego Komisji Lotnictwa Państwowego¹³⁸, „Przewodniczący Komisji Lotnictwa Państwowego koordynuje realizację jej zadań, zapewnia właściwą organizację pracy i jej sprawne działanie oraz reprezentuje ją na zewnątrz. Do obowiązków Przewodniczącego Komisji Lotnictwa Państwowego należy w szczególności: 1) prowadzenie badań wypadków i incydentów lotniczych oraz nadzór nad ich przebiegiem; 2) wyznaczanie składu zespołu badawczego; 3) podejmowanie decyzji o zasadności wykonania ekspertyz na wniosek kierującego zespołem badawczym”. Synteza badań sposobu odbioru prac wynikających z przedmiotu umowy dowodzi, że przedmiotowe potwierdzenie odbioru pracy nie miało odniesienia do postanowień zawartej umowy ze zleceniobiorczynią.

Rys. 3.8. Fragment potwierdzenia odbioru pracy dokonany przez Przewodniczącego Podkomisji Antoniego Macierewicza. Zwraca uwagę fakt przywołania podstawy prawnej obowiązków Przewodniczącego Podkomisji zamiast Sekretarza Podkomisji

¹³⁸ Przepisy § 8 ust. 1-3 (...) w związku z § 28 ust. 5 stosuje się odpowiednio do Podkomisji.
str. 103/799

Jeszcze innym przykładem nieprawidłowości było jednoczesne zatwierdzenie osiemnastu protokołów z uczestnictwa w pracach Podkomisji Glenna JØRGENSENA¹³⁹ przez Przewodniczącego, co stanowiło naruszenie postanowienia umowy¹⁴⁰ w brzmieniu § 3 ust. 6, „Protokół, o którym mowa w ust. 5 sporządzany jest po zakończeniu każdego miesiąca” (rys. 3.9). Zatem protokół powinien być sporządzony i przedłożony do zatwierdzenia po zakończeniu każdego miesiąca.

Rys. 3.9. Fragment umowy zlecenia nr 20/2017/DA zawartej z Glennem Jørgensenem. W brzmieniu § 3 ust. 6 zawarto postanowienie dotyczące sporządzania protokołów po zakończeniu każdego miesiąca

Tym samym Przewodniczący Podkomisji zatwierdzając jednocześnie 18 protokołów z udziału w pracach Podkomisji naruszył kryterium rzetelności. Ustalono, że tytułem powyższego wypłacono zleceniobiorcy kwotę w wysokości 168 346,80 zł (rys. 3.10 i 3.11).

¹³⁹ Nr księgowy dokumentu 18058-30.

¹⁴⁰ Umowa nr 20/2017/DA zawarta w dniu 02.02.2017 r. w Warszawie pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej a Glennem Jørgensenem oraz umowa nr 355/2017 zawarta w dniu 22.09.2017 r. w Warszawie pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej a Glennem Jørgensenem.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

FAKTURA NR. 2393 25-02-2018	ROBUST A/S
Administration Department The Ministry of National Defence Al. Niepodległości 218, 00-911 Warszawa NIP 525-20-95-497	
Payment for time period from 1. September 2016 to 31. August 2017. Total 12 months x 9353,60PLN Agreement NR 20./2017/DA z dnia 02.02.2017 r.	112.243,20PLN
Payment for time period from 1. September 2017 until 28. Februar 2018 Total 6 months x 9353,60PLN Agreement NR 355./2017/DA z dnia 22.09.2017 r.	56.121,60PLN
TOTAL AMOUNT	168.364,80PLN
Kindly Accident Investigator Glenn A. Jørgensen Robust A/S CVR DK29171440	ROBUSTA

Rys. 3.10. Faktura nr 239325-02-2018 do zapłaty wynagrodzenia dla Glenna Jørgensena za okres wrzesień-sierpień 2017 r. oraz wrzesień 2017 r. – luty 2018 r.

AKCEPTUJĘ w kwocie 168.364,80 zł
.....
(podpis przewodniczącego i data)

Stwierdzam wykonanie i odbiór prac objętych umowami zlecenie (o dzieło) nr 20/2017/DA z dnia 02.02.2017 r. na kwotę 112.243,20 zł (pozycja 1 na fakturze) oraz 355/2017/DA z dnia 22.09.2017 r. na kwotę 56.121,60 zł (pozycja 1 na fakturze) za cały okres obowiązywania obu wymienionych umów zgodnie z załączonymi protokołami Wydatek 168.364,80 zł opłacić z podziałki 75295.W4300.018.0600.11.5.U.1.

.....
zaw. pod wzgl. merytorycznym

Rys. 3.11. Faktura nr 2393 25-02-2018 zatwierdzona przez Przewodniczącego Podkomisji

Zespół stwierdził, że postanowienia umów w zakresie sporządzania protokołów po zakończeniu każdego miesiąca przez Glenna JØRGENSENA nie były przestrzegane, zarówno przez zleceniodawcę, jak i zleceniobiorcę przez cały okres obowiązywania umów, czego dowodzą wykazane poniżej kolejne faktury:

- Faktura nr 2400 27-12-2018 za okres 09.2018 r. – 12.2018 r. o wartości 37 414,40 zł¹⁴¹,
- Faktura nr 2398 27-12-2018 za okres 03.2018 r. – 08.2018 r. o wartości 121 830,60 zł¹⁴²,
- Faktura nr 2401 REV C 16-10-2-2019 za okres 01.2019 r. – 08.2019 r. o wartości 74 828,80 zł¹⁴³,
- Faktura nr 2402 24-12-2019 za okres 09.2019 r. – 12.2019 r. o wartości 74 828,80 zł¹⁴⁴,

¹⁴¹ Nr dokumentu księgowego 19005-30.

¹⁴² Nr dokumentu księgowego 19051-12.

¹⁴³ Nr dokumentu księgowego 19205-19.

¹⁴⁴ Nr dokumentu księgowego 20033-15.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

– Faktura nr 2405 24-04-2020 za okres 01.2020 r. – 04.2020 r. o wartości 36 829,80 zł¹⁴⁵.

Jako naruszenie kryterium rzetelności Zespół ocenił procedurę zatwierdzania od 30.05.2018 r. protokołów z udziału w pracach Podkomisji członków ZLN przez Dyrektora DA MON. Zespół ustalił, że Dyrektor DA MON zatwierdzając protokoły z uczestnictwa w pracach Podkomisji dokonywał tylko formalnego rozliczenia (rys. 3.12). Dyrektor DA MON nie stawiał zadań dla ZLN i nie kierował jego pracami (nie miał prawa do zapoznawania się z wynikami badań)¹⁴⁶, więc nie miał realnych podstaw do realizacji powyższej czynności oraz zatwierdzania na tej podstawie rachunków dla DA MON, a od 01.01.2019 r. rachunków dla Ministerstwa Obrony Narodowej¹⁴⁷.

PROTOKÓŁ Z uczestnictwa w pracach Podkomisji do Ponownego Zbadania Wypadku Lotniczego	
Na podstawie § 3 ust. 1 ¹⁾ umowy z dnia 07.03.2018 r., zarejestrowanej w Departamencie Administracyjnym MON pod Nr 77/2018/DA, niniejszym potwierdza się udział Pani/Pana Marka DĄBROWSKIEGO prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą BIURO ARCHITEKTONICZNE MGR INŻ. ARCH. MAREK DĄBROWSKI w pracach Podkomisji w okresie od 01.05 do 30.05.2018 r., zgodnie z poniższym wykazem:	
data	ilość godzin
04.05.18	4
05.05.18	6
08.05.18	7,2
09.05.18	4,8
11.05.18	6
12.05.18	7,5
14.05.18	4,9
15.05.18	3,8
16.05.18	3
18.05.18	8
22.05.18	6
23.05.18	0,5
24.05.18	0,5
25.05.18	4,5
26.05.18	5
28.05.18	1,8
29.05.18	0,5
30.05.18	6

w tym:

analiza i archiwizacja dokumentów	
sesje, koordynacja, narady, spr. formalne itp.	19,1
analizy FDR/CVR	
przesłuchania, oświadczenia	
analizy techniczne inne	44,9
sprawy prawne	16

Suma: 80 godzin

Złocieniobiorca: _____
Osoba upoważniona przez Ministra ON: _____

Złocieniobiorca oświadcza, że stosunek łącznej liczby godzin realizacji usługi do łącznej wartości należności nie narusza przepisów Ustawy z 10.10.2002 o minimalnym wynagrodzeniu za pracę w całym okresie trwania umowy (Dz.U. 2015.2006 j. t. ze zm.) w zakresie minimalnej stawki godzinowej.

Rys. 3.12. Protokół z uczestnictwa w pracach Podkomisji zatwierdzony przez Dyrektora DA MON

Zespół ustalił, że od maja 2018 r. do maja 2021 r. informacje¹⁴⁸ opracowywane przez członków ZLN Podkomisji (Marek DĄBROWSKI, Wiesław CHRZANOWSKI, Ewa GRUSZCZYŃSKA-ZIÓŁKOWSKA, Kazimierz GRONO oraz Andrzej ŁUCZAK) były przekazywane do rąk własnych

¹⁴⁵ Nr dokumentu księgowego 20226-64.

¹⁴⁶ Art. 134 ust. 1a ustawy Prawo lotnicze.

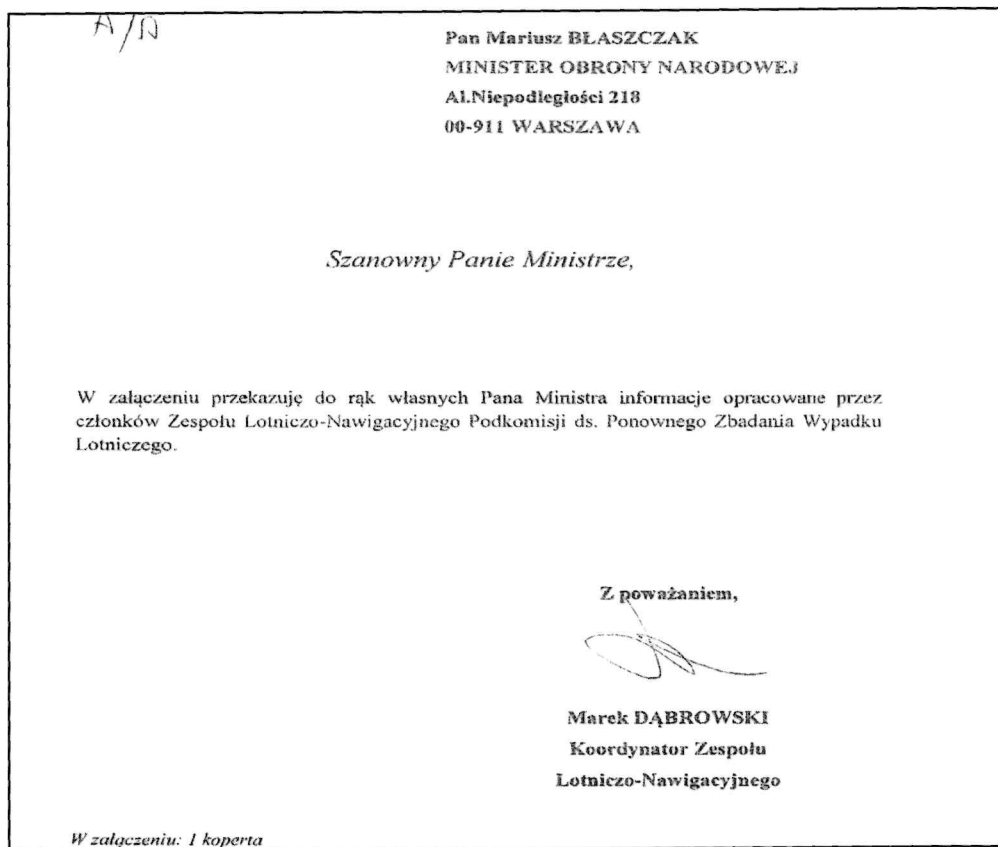
¹⁴⁷ Od 1 stycznia 2019 r. rachunki członków ZLN były wystawiane dla Ministerstwa Obrony Narodowej.

¹⁴⁸ Np. Pismo Koordynatora Zespołu Lotniczo-Nawigacyjnego ZLN/01/19 (nr dokumentu księgowego 19234-05).

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Ministra Obrony Narodowej M. BŁASZCZAKA (rys. 3.13). Wymieniony zespół realizował zadania pod kierownictwem Marka DĄBROWSKIEGO (koordynator Zespołu). Zgodnie z decyzjami Ministra Obrony Narodowej w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego¹⁴⁹ pracami podkomisji kieruje Przewodniczący.

Przekazywanie materiałów z prac ZLN bezpośrednio do Ministra Obrony Narodowej dokumentują również adnotacje dokonywane na rachunkach członków ZLN przez Marka DĄBROWSKIEGO, cyt.: „Potwierdzam dostarczenie częściowego przedmiotu umowy Ministrowi Obrony Narodowej”.

Rys. 3.13. Pismo przewodnie dowodzące przekazania informacji z prac ZLN Ministrowi Obrony Narodowej przez Marka Dąbrowskiego

Ustalono, że rachunki ZLN dla DA MON/MON opatrzone były adnotacją Marka DĄBROWSKIEGO, cyt.: „Materiały częściowe – przedmiot zamówienia dostarczono Ministrowi Obrony Narodowej” lub „Potwierdzam dostarczenie częściowego przedmiotu umowy

¹⁴⁹ Patrz przypis 26.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Ministrowi ON. Marek DĄBROWSKI, Zespół Lotniczo-Nawigacyjny. „Z upoważnienia 1/06/18 członków Zespołu Lotniczo-Nawigacyjnego” (rys. 3.14).

I. Nazwisko **GRONO** imię (imiona) **Kazimierz, Jan** 1 8 1 7 5 - - 0 7 - - - -
Imiona rodziców [redacted]
Miejsce urodzenia [redacted] data urodzenia [redacted]
PESEL [redacted] NIP [redacted]
Miejsce pracy (poza umową zlecenia) [redacted]
Tel. kontaktowy (stacjonarny lub GSM) [redacted]

II. Adres pobytu stałego:
Miejscowość [redacted] kod pocztowy [redacted]
Ulica [redacted]
Województwo [redacted] tel. kontaktowy [redacted]

III. Adres korespondencyjny do przesłania PIT (wypełnić, jeżeli jest inny niż adres pobytu stałego)

IV. Adres urzędu skarbowego:
Nazwa US **Urząd Skarbowy** miejscowość [redacted]
kod pocztowy [redacted] ulica [redacted]

Wykazano zgodny na przetwarzanie podanych powyżej danych osobowych dla celów podatkowych, zgodnie z Ustawą z dnia 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity Dz.U. z 2002 r. nr 1363 poz. 828).
Arbitrażowo stwierdzając, że kontynuacja/rozwiązanie postępowania informacyjnego i przychodzącym mi prawem wglądu i poprawienia danych osobowych, jak również, że podanie tych danych było dobrowolne.

RACHUNEK
dla Departamentu Administracyjnego MON

Za wykonanie zlecenia (dzieła) polegającego na pracy w Podkomisji do Ponownego Zbadania Wypadku Lotniczego z dnia 10 kwietnia 2010 r. za okres01-31.08.2018....., zgodnie z umową zlecenia (o dzieło) nr 79/2018/DA z dnia 19.03.2018 r. Wynagrodzenie brutto..... 8016,80 zł
słownie złotych.....osiem tysięcy sześćdziesiąć 80/100 zł
płatne: w-kasie-DA / na rachunek nr [redacted]

Grono Kazimierz
data i podpis zleceniobiorcy

Stwierdzam wykonanie i odbiór prac objętych umową zlecenia (o dzieło) nr 79/2018/DA z dnia 19.03.2018 r. za okres01-31.08.2018..... Wydatek..... 8016,80 zł
opłać z podziałki 75295 W4170.001.0600.11.5.1.1.

[Signature]
data i podpis merytorycznym

Spr. pod wzgl. formalnym i rachunkowym <i>[Signature]</i> Główny księgowy Urzędu MON	ZATWIERDZAM DO WYPŁATY <i>[Signature]</i> Dyrektor Dep. Administracyjnego
--	--

Potwierdzam dostarczenie częściowego przedmiotu umowy Ministrowi ON
* Marek Dąbrowski, Zespół Lotniczo-Nawigacyjny

Z upoważnienia 1/06/18 członków Zespołu Lotniczo-Nawigacyjnego

[Signature]
M. Dąbrowski
Z upoważnienia 1/06/18
członków Zespołu Lotniczo-Nawigacyjnego

Rys. 3.14. Rachunek Kazimierza Grono dla DA MON z adnotacją Marka Dąbrowskiego o dostarczeniu częściowego przedmiotu umowy Ministrowi Obrony Narodowej „Z upoważnienia 1/06/18 członków Zespołu Lotniczo-Nawigacyjnego”

W ocenie Zespołu upoważnienie stanowiące w ten sposób nie miało umocowania prawnego. Dokumentem z wykazaną wadą nie powinien być nadany dalszy bieg. Podkreślenia wymaga brak umocowania prawnego Marka DĄBROWSKIEGO do reprezentowania części członków Podkomisji w relacjach z Ministrem Obrony Narodowej, a używanie formuły „Z upoważnienia 1/06/18 członków Zespołu Lotniczo-Nawigacyjnego” nie miało umocowania prawnego. Powyższa konkluzja stoi w sprzeczności z opinią Dyrektora DA MON dotyczącą organizacji pracy oraz sprawnego działania Podkomisji (rys. 3.15).

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Warszawa, 12 kwietnia 2024

Pan płk pil. Leszek Błach
Przewodniczący
Zespołu do spraw oceny funkcjonowania podkomisji
do ponownego zbadania wypadku lotniczego

dotyczy: przekazania informacji odnośnie umów.

Szanowny Panie Pułkowniku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 8 kwietnia 2024 r. w sprawie przekazania informacji odnośnie umów uprzejmie informuje, że umowy z członkami podkomisji oraz ekspertami w zakresie w jakim odpowiedzialny był Departament Administracyjny, procedowane były zgodnie z Zarządzeniem Nr 47 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Obrony Narodowej z dnia 8 października 2018 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo – księgowych Ministerstwa Obrony Narodowej” oraz właściwymi regulaminami udzielania zamówień publicznych. Umowy przed ich podpisaniem podlegały uzgodnieniu przez głównego księgowego oraz uzgodnieniu przez radcę prawnego. Podpisane umowy przekazywane były do Wydziału Rozrachunków i Rozliczeń celem zaewidencjonowania w Rejestrze zawartych umów.

W zakresie zatwierdzania poszczególnych etapów pracy członka podkomisji i podpisywania „protokołów z uczestnictwa w pracach podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego” informuje, że Departament Administracyjny nie posiadał uprawnień do ingerowania w prace podkomisji. Przewodniczący koordynował realizację zadań podkomisji, zapewniał jej właściwą organizację oraz sprawne działanie. Protokoły z uczestnictwa w pracach podkomisji były wewnętrznymi dokumentami podkomisji i DA nie posiada wiedzy dotyczących ich obiegu. Mając powyższe na uwadze przedmiotowe pytanie powinno zostać skierowane do byłego przewodniczącego podkomisji.

W kwestii podpisywania rachunków przez inne osoby niż przewodniczący, uprzejmie proszę o wskazanie konkretnych dokumentów (np. nr pozycji finansowej), co pozwoli udzielić odpowiedzi przez Departament Administracyjny.

Z wyrazami szacunku

Marcin Bombrych
/dokument podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Rys. 3.15. Opinia wyrażona przez Dyrektora DA MON dotycząca zapewnienia właściwej organizacji pracy oraz sprawnego działania Podkomisji

Zespół stwierdził, że sytuacja związana z przekazywaniem przez ZLN wyników prac Ministrowi Obrony Narodowej może dowodzić bezpośredniego zaangażowania i akceptowania przez Ministra takiego stanu rzeczy. Powyższe narusza zapisy każdej decyzji Ministra Obrony Narodowej w sprawie powołania Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego w brzmieniu, cyt.: „Pracami Podkomisji kieruje Przewodniczący, a w razie jego nieobecności – wyznaczony przez niego zastępca”. Zatem powyższe ustalenie dotyczące możliwości ingerowania w prace Podkomisji jest całkowicie przeciwstawne do treści wyjaśnienia złożonego kontrolerom NIK¹⁵⁰, cyt.: „Z wyjaśnień Ministra ON wynika, że Podkomisja nie przekazuje informacji z trwającego badania, w tym informacji o wykonanych czynnościach,

¹⁵⁰ Informacja o wynikach kontroli. Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 29 – Obrona narodowa oraz wykonanie planów finansowych Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych i Zakładu Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, KON 430.001.2023, s. 18.

ponieważ są one chronione tajemnicą ustawową określoną w art. 134 ustawy Prawo lotnicze. Podkomisja funkcjonuje poza strukturą Urzędu MON, a Przewodniczący nie podlega merytorycznemu kierownictwu Ministra, a ewentualne władcze działanie ze strony Ministra, czy też innego podmiotu mogłoby zostać uznane jako próby nieuprawnionego oddziaływania na wynik jej prac". Powyższe działanie Ministra Obrony Narodowej naruszyło kryterium legalności oraz gospodarności. Jakkolwiek naruszenie pierwszego kryterium nie wymaga komentarza, to naruszenie kryterium gospodarności spowodowane było brakiem reakcji Ministra Obrony Narodowej na rozproszenie wysiłków procesu badawczego Podkomisji pomiędzy ZLN a Przewodniczącym Podkomisji. Powstała sytuacja mogła stanowić marnotrawienie zasobów Skarbu Państwa. Zespół ustalił, że aby zalegalizować dokonany podział Podkomisji – do umów zleceń sporządzono aneksy¹⁵¹, w których brzmienie wszystkich paragrafów zawierających zwrot: „Przewodniczący Podkomisji lub osoba przez niego upoważniona” zastąpiono zwrotem „Minister Obrony Narodowej lub osoba przez niego upoważniona”. Zatem z powyższego wynika, że członkowie ZLN stali się de facto podległymi bezpośrednio Ministrowi Obrony Narodowej.

Ustalono, że nw. członkowie ZLN decyzjami Ministra Obrony Narodowej zostali odwołani z funkcji członków Podkomisji z dniem 30 kwietnia 2021 r.: Marek DĄBROWSKI¹⁵² oraz Wiesław CHRZANOWSKI¹⁵³, natomiast z dniem 11 maja 2021 r. Kazimierz GRONO¹⁵⁴. Zatem ustał stosunek prawny łączący te osoby z Podkomisją odpowiednio z dniem 30.04.2021 r. oraz 11.05.2021 r.

W nawiązaniu do powyższego stanu prawnego stwierdzono niezrozumiałe działanie jakim było zawarcie aneksów¹⁵⁵ do umów z Markiem DĄBROWSKIM, Wiesławem CHRZANOWSKIM

¹⁵¹ Aneks nr 2 do umowy nr 77/2018/DA z dnia 21.03.2018 r. zawarty w dniu 22 maja 2018 r. pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej a Markiem Dąbrowskim; Aneks nr 2 do umowy nr 79/2018/DA z dnia 19.03.2018 r. zawarty w dniu 22 maja 2018 r. pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej a Kazimierzem Janem Grono; Aneks nr 2 do umowy nr 82/2018/DA z dnia 19.03.2018 r. zawarty w dniu 22.05.2018 r. pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej a Ewą Gruszczyńską-Ziółkowską; Aneks nr 2 do umowy nr 80/2018/DA z dnia 19.03.2018 r. zawarty w dniu 22 maja 2018 r. pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej a Wiesławem Chrzanowskim.

¹⁵² Decyzja Nr 131/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 30 kwietnia 2021 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego.

¹⁵³ Ibidem.

¹⁵⁴ Decyzja Nr 137/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 11 maja 2021 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego.

¹⁵⁵ Aneks nr 1 do umowy nr 217/2020/DA z dnia 11.09.2020 r. zawarty w dniu 30 lipca 2021 r. między Skarbem Państwa a Markiem Dąbrowskim; Aneks nr 1 do umowy nr 216/2020/DA z dnia 11.09.2020 r. zawarty w dniu

i Kazimierzem GRONO, które już nie miały mocy prawnej, ponieważ decyzjami nr 131/IMONds.BL z 30 kwietnia 2021 r. oraz nr 137/IMONds.BL z 11 maja 2021 r. Ministra Obrony Narodowej uległy rozwiązaniu, co wynika z postanowień rzeczonych umów (umowy nr: 216/2020/DA, 217/2020/DA, 218/2020/DA) w brzmieniu § 5 ust. 2: „Z chwilą wykluczenia Zleceniobiorcy ze składu Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego i Podkomisji lub zakończenia prac Podkomisji niniejsza umowa ulega rozwiązaniu” (rys. 3.16).

2. Z chwilą wykluczenia Zleceniobiorcy ze składu Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego i Podkomisji lub zakończenia prac Podkomisji niniejsza umowa ulega rozwiązaniu.
3. Stronom przysługuje prawo rozwiązania niniejszej Umowy z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia liczonego od dnia złożenia pisemnego oświadczenia o rozwiązaniu umowy.
4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2-3 Zleceniobiorca, zobowiązany jest do rozliczenia się z wykonanej pracy, w tym również w okresie wypowiedzenia, poprzez sporządzenie raportu i przekazanie go Przewodniczącemu lub osobie upoważnionej przez Przewodniczącą bądź Zleceniodawcę.
5. W przypadku niewykonania przedmiotu umowy w całości lub w części, jak też w przypadku niewłaściwego, w tym nieterminowego, wykonania poszczególnych zadań, Zleceniodawca zastrzega sobie prawo do wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym jej rozwiązania, w terminie do 30 dni od momentu powzięcia informacji o zaistnieniu okoliczności je uzasadniających oraz do naliczenia kar zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy.
6. W przypadkach, o których mowa w ust. 1-5, wynagrodzenie Zleceniobiorcy należne jest tylko za okres, w którym Zleceniobiorca wykonywał czynności, które zostały odebrane bez zastrzeżeń przez Przewodniczącą lub osobę upoważnioną przez Przewodniczącą bądź Zleceniodawcę.

Rys. 3.16. Fragment postanowień umowy¹⁵⁶ – zwraca uwagę brzmienie ust. 2 i ust. 6. Zgodnie z brzmieniem ust. 2 – „Z chwilą wykluczenia Zleceniobiorcy ze składu Komisji Badania Wypadków Lotniczych Lotnictwa Państwowego i Podkomisji lub zakończenia prac Podkomisji niniejsza umowa ulega rozwiązaniu”. Natomiast ust. 6 reguluje sposób wynagrodzenia.

Zatem zawieranie aneksów do umów (nr 217/2020/DA z dnia 11.09.2020 r. zawarta z M. DĄBROWSKIM, nr 216/2020/DA z dnia 11.09.2020 r. zawarta z W. CHRZANOWSKIM, nr 218/2020/DA z dnia 11.09.2020 r. zawarta z K. GRONO) , które uległy rozwiązaniu (umowa

30 lipca 2021 r. między Skarbem Państwa a Wiesławem Chrzanowskim; Aneks nr 1 do umowy nr 218/2020/DA z dnia 11.09.2020 r. zawarty w dniu 30 lipca 2021 r. między Skarbem Państwa a Kazimierzem Janem Grono.

¹⁵⁶ Umowa nr 218/2020/DA zawarta w dniu 11 września 2020 r. pomiędzy: Skarbem Państwa - Ministrem Obrony Narodowej a Kazimierzem Janem Grono.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

nr 216/2020/DA, nr 217/2020/DA z dniem 30.04.2021 r. oraz nr 218/2020/DA z dniem 11.05.2021 r.) było bezpodstawne.

Zespół stwierdził, że członkowie ZLN w dniu 30 maja 2021 r. przekazali raport z prac „członków Zespołu Lotniczo-Nawigacyjnego” Ministrowi Obrony Narodowej wraz z rachunkami za wykonaną pracę, których łączna wartość wynosiła 25 387,20 zł. Zgodnie z § 5 ust. 6 umów¹⁵⁷ (rys. 3.17) cyt.: „W przypadkach, o których mowa w ustępie 1-5, wynagrodzenie Zleceniobiorcy należne jest tylko za okres, w którym Zleceniobiorca wykonywał czynności, które zostały odebrane bez zastrzeżeń przez Przewodniczącego lub osobę upoważnioną przez Przewodniczącego bądź Zleceniodawcę”. Zatem członkom Podkomisji w osobach: Marek DĄBROWSKI, Wiesław CHRZANOWSKI oraz Kazimierz GRONO, należności za wykonaną pracę przysługiwały do czasu rozwiązania umów – odpowiednio do 30.04.2021 r. w przypadku dwóch pierwszych członków Podkomisji oraz do 11.05.2021 r. w odniesieniu do K. GRONO.

Na szczególną uwagę zasługuje sporządzona przez Dyrektora DA MON notatka służbowa w dniu 19.07.2021 r. dla Ministra Obrony Narodowej M. BŁASZCZAKA dotycząca rozliczenia współpracy z członkami Podkomisji, tj. M. DĄBROWSKIM, W. CHRZANOWSKIM, K. GRONO. W treści dokumentu znajduje się prośba o wyrażenie zgody przez Ministra Obrony Narodowej na zawarcie aneksów do łączących ich umów z Ministrem Obrony Narodowej. Minister Obrony Narodowej wyraził zgodę. Zespół stwierdził, że prośba zawarta w notatce narusza przepisy prawa w związku z wygaśnięciem umów. Notatka została podpisana wspólnie przez Szefa Gabinetu Politycznego Ministra Obrony Narodowej, Dyrektora Biura Ministra Obrony Narodowej, Dyrektora Departamentu Administracyjnego MON (rys. 3.17).

¹⁵⁷ Umowy nr: 216/2020/DA, 217/2020/DA, 218/2020/DA.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
DEPARTAMENT ADMINISTRACYJNY

Warszawa, dnia 19 lipca 2021 r.

2021-07-21

NOTATKA SŁUŻBOWA
DLA MINISTRA OBRONY NARODOWEJ – Pana Mariusza Błaszczaka

Temat: rozliczenie współpracy członkami Podkomisji ds. Ponownego Zbadania Wypadku Lotniczego, tj. Panem M. Dąbrowskim, Panem W. Chrzanowskim i Panem K. Grono	Ostateczny termin załatwienia sprawy 10 sierpnia 2021 r.
---	--

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z zakończeniem prac na rzecz Podkomisji ds. Ponownego Zbadania Wypadku Lotniczego przez:

- Pana Marka Dąbrowskiego,
- Pana Wiesława Chrzanowskiego,
- Pana Kazimierza Grono,

ww. Zleceniobiorcy przedłożyli Panu Ministrowi „Raport z prac członków Zespołu Lotniczo Nawigacyjnego w ramach Podkomisji ds. Ponownego Zbadania Wypadku Lotniczego” wraz z rachunkami za wykonaną pracę, których łączna wartość wynosi 25 387, 20 zł. W dniu 2 lipca 2021 r. Pan Marek Dąbrowski za pośrednictwem wiadomości e-mail poinformował DA, że ww. członkowie przekażą uzupełnienie do złożonego uprzednio dokumentu, które według oświadczenia Pana Marka Dąbrowskiego nie wywołuje żadnych skutków finansowych dla MON.

Przedstawione przez Zleceniobiorców stanowisko dotyczące charakteru zakwalifikowania wykonanych czynności oraz ostatecznego rozliczenia zawartych ze Zleceniobiorcami umów, wskazuje, że występuje istotne ryzyko przeniesienia zaistniałej sytuacji na płaszczyznę sporu sądowego

Mając na względzie powyższe, w celu polubownego rozwiązania zaistniałego sporu zwracam się prośbą o wyrażenie przez Pana Ministra zgody na zawarcie z ww. Zleceniobiorcami aneksów do łączących ich umów z Ministrem Obrony Narodowej.

Aneksy dodałyby do obecnie trwających umów postanowienia nakładające obowiązek odpłatnego sporządzenia przedmiotowego raportu przez Zleceniobiorców w terminie przed upływem okresu, na który umowa została zawarta, tj. do dnia 31 sierpnia 2021 r.

Wartość aneksów nie wpłynie na kwotę dotychczas zabezpieczonych środków na realizację ww. umów.

SZEF KABINETU POLITYCZNEGO
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
[Signature]

DIREKTOR BIURA MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
Włodzisław STĘPIEŃ

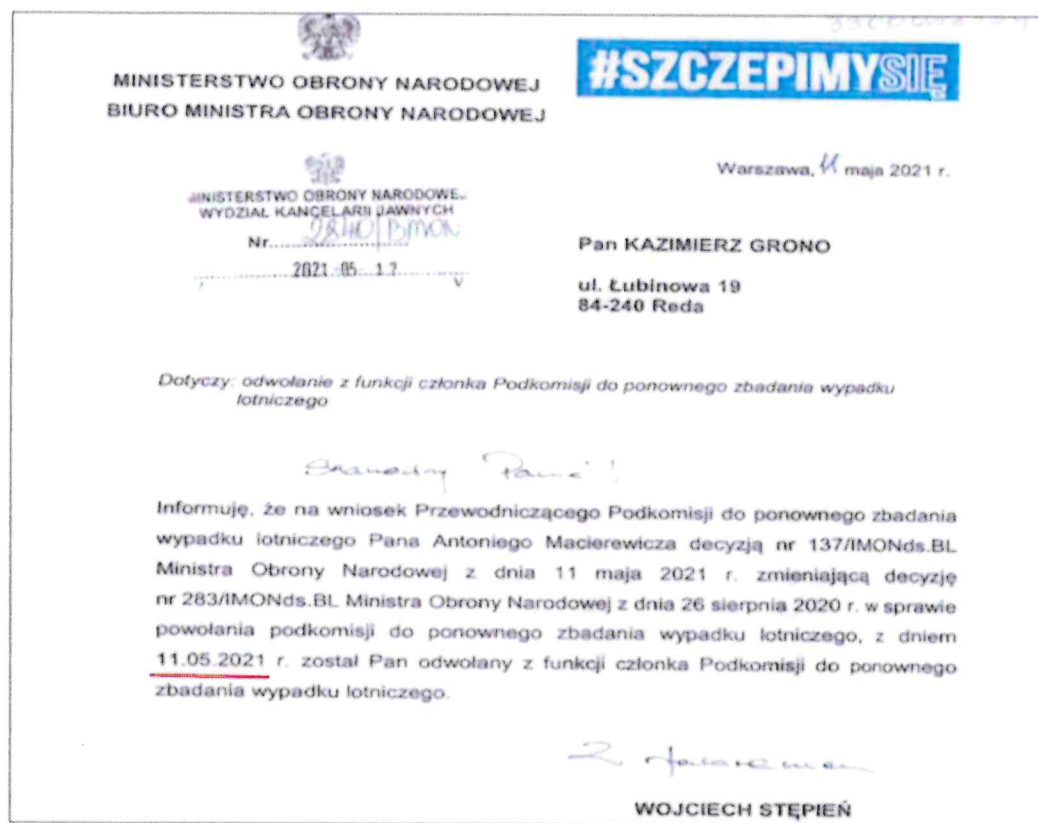
SZEF BIURA KIEROWCY
Marian GUTER
[Signature]

Rys. 3.17. Notatka służbowa dla Ministra Obrony Narodowej rekomendująca sporządzenie aneksów do umów, które nie miały mocy prawnej (zostały rozwiązane)

Zespół ocenia, że podpisujący notatkę mieli pełną świadomość wygaśnięcia ważności przywołanych umów – zatem działając wspólnie i w porozumieniu świadomie naruszyli kryterium legalności wprowadzając Ministra Obrony Narodowej w błąd. Użyty argument przez autorów notatki, cyt.: „Przedstawione przez Zleceniobiorców stanowisko dotyczące

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

charakteru zakwalifikowania wykonanych czynności oraz ostatecznego rozliczenia zawartych ze Zleceniobiorcami umów, wskazuje, że istnieje istotne ryzyko przeniesienia zaistniałej sytuacji na płaszczyznę sporu sądowego”. W ocenie Zespołu, konsekwentne przestrzeganie postanowień umów byłoby wystarczającym działaniem dla uniknięcia powstałej sytuacji problemowej. Zespół stwierdził, że pomimo wygaśnięcia z dniem 11.05.2021 r. umowy zlecenia nr 218/2020/DA¹⁵⁸ (rys. 3.18) K. GRONO wypłacono wynagrodzenie w wysokości 8016,80 zł za pracę w dniach od 30.07.2021 r. do 13.08.2021 r. (rys. 3.19) wykazane w rachunku dla DA MON.

Rys. 3.18. Informacja przesłana K. Grono o odwołaniu z funkcji członka Podkomisji

Zatem nie było podstaw prawnych do wypłacenia wynagrodzenia, natomiast rachunek został zatwierdzony przez Dyrektora DA MON.

¹⁵⁸ Umowa z dnia 11.09.2020 r. zawarta pomiędzy Skarbem Państwa a Kazimierzem Janem Grono.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

RACHUNEK
dla Departamentu Administracyjnego MON

Za wykonanie zlecenia (dzieła) polegającego na wykonaniu raportu z prac w Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego z dnia 10.04.2010 r. zgodnie z § 1 ust. 2 lit. h umowy zlecenia (o dzieło) nr 218/DA/2020 r. z dnia 11.09.2020 r. w okresie 30.07.2021 r. – 13.08.2021 r.

Wynagrodzenie brutto **8.016,80 zł**, słownie złotych: osiem tysięcy szesnaście 80/100
płatne: w kasie DA / na rachunek bankowy nr [REDAKOWANE]

Oświadczam, iż w okresie 30.07.2021 r. – 13.08.2021 r. zadania wynikające z ww. umowy wykonywałem przez 80 godzin.

13.08.2021 r. [REDAKOWANE]

data i podpis zleceniobiorcy

Stwierdzam wykonanie i odbiór prac objętych umową zlecenia (o dzieło) nr 218/DA/2020 r. z dnia 11.09.2020 r. za okres 30.07.2021 r. – 13.08.2021 r.

Zleceniobiorca przedłożył pisemną informację o liczbie godzin wykonywania zlecenia, zgodnie z którą rozliczenie należności za bieżący miesiąc nie spowoduje w danym miesiącu ani narastająco obniżenia stawki godzinowej brutto za realizację przedmiotu umowy poniżej ustawowej stawki minimalnej.

Wydatek 8 016,80 zł opłacić z podziałki 75295.W4170.001.0600

[REDAKOWANE]
[REDAKOWANE]
[REDAKOWANE]

Spr. pod wzgl. formalnym i rachunkowym [REDAKOWANE] Główny księgowy Urzędu MON	ZATWIERDZAM DO WYPŁATY [REDAKOWANE] Dyrektor Dep. Administracyjnego
--	---

[REDAKOWANE]
[REDAKOWANE]
[REDAKOWANE]

Rys. 3.19. Fragment rachunku wystawionego dla Departamentu Administracyjnego MON przez K. Grono. Zwraca uwagę podstawa wystawienia rachunku – Umowa nr 218/DA/2020 z dn. 11.09.2020 r., która utraciła moc z dniem 11.05.2021 r.

Zespół ustalił, że również w przypadku Marka DĄBROWSKIEGO stwierdzono nieprawidłowości powstałe z naruszenia kryterium gospodarności. Na szczególną uwagę zasługuje fakt niedopełnienia obowiązków ze strony zarówno zleceniodawcy, jak i zleceniobiorcy podczas wystawienia faktury o numerze FV 01/04/2021 przez zleceniobiorcę na podstawie niepodpisanego oraz niezatwierdzonego protokołu z uczestnictwa w pracach Podkomisji (rys. 3.20).

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

PROTOKÓŁ
Z uczestnictwa w pracach Podkomisji do Ponownego Zbadania
Wypadku Lotniczego

Na podstawie § 3 ust.4 umowy z dnia 11.09.2020 r., zarejestrowanej w Departamencie Administracyjnym MON pod Nr 217/2020/DA, niniejszym potwierdza się udział Pani/Pana Marka DĄBROWSKIEGO prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą BIURO ARCHITEKTONICZNE MGR INŻ. ARCH. MAREK DĄBROWSKI w pracach Podkomisji w okresie od 01.04 do 30.04.2021 r., zgodnie z poniższym wykazem:

data	ilość godzin
1.04.2021	3
5.04.2021	5
6.04.2021	2
7.04.2021	2
8.04.2021	3
11.04.2021	2
12.04.2021	3
14.04.2021	3
16.04.2021	4
17.04.2021	1
19.04.2021	6
20.04.2021	7
21.04.2021	3
22.04.2021	5
23.04.2021	5
24.04.2021	4
26.04.2021	5
28.04.2021	4
29.04.2021	6
30.04.2021	7

Suma: 80 godzin

.....

Zleceniobiorca oświadcza, że stosunek łącznej liczby godzin realizacji usługi do łącznej wartości należności nie narusza przepisów Ustawy z 10.10.2002 o minimalnym wynagrodzeniu za pracę w całym okresie trwania umowy (Dz.U.2015.2008 j.t.ze zm.) w zakresie minimalnej stawki godzinowej.

Rys. 3.20. Protokół niespełniający wymagań formalnych, na podstawie którego wystawiono fakturę o numerze FV 01/04/2021 na kwotę 9353,60 zł

Zespół ustalił, że bezpodstawnym było świadczenie pracy w lipcu oraz sierpniu 2021 r. co wykazano w protokole (rys. 3.21) na podstawie umowy¹⁵⁹, która utraciła moc prawną z dniem 30 kwietnia 2021 r., o czym został zawiadomiony Marek DĄBROWSKI¹⁶⁰. Zgodnie z brzmieniem § 5 ust. 1 oraz ust. 2 przywołanej umowy, cyt.: „W przypadku nieprzestrzegania przez Zleceniobiorcę (...) na uzasadniony wniosek Przewodniczącego Podkomisji może on zostać wykluczony z prac Podkomisji (...). Z chwilą wykluczenia Zleceniobiorcy (...) niniejsza umowa ulega rozwiązaniu” – zatem przywołana umowa uległa rozwiązaniu, a protokół (rys. 3.21) mający dokumentować pracę Marka DĄBROWSKIEGO w lipcu i sierpniu 2021 r.

¹⁵⁹ Umowa nr 217/2020/DA z dnia 11.09.2020 r. zawarta pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej a Markiem Dąbrowskim.

¹⁶⁰ Pismo Dyrektora Biura Ministra Obrony Narodowej nr 2686/BMON z 05.05.2021 r.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

ANEKS nr 1
do umowy nr 217/2020/DA z dnia 11.09.2020 r.

zawarty w dniu 11 września 2020 r. między:
Skarbem Państwa – Ministrem Obrony Narodowej – Panem Mariuszem
BŁASZCZAKIEM, 00-909 Warszawa, ul. Klonowa 1, reprezentowanym przez Panią Martę
HOŁOWNIĘ-WOŹNY – Dyrektora Departamentu Administracyjnego MON,
Al. Niepodległości 218, 00-911 Warszawa, NIP 525-20-95-497, działającą zgodnie
z udzielonym pełnomocnictwem, zwanym dalej „ZLECENIODAWCĄ”,

a
Panem Markiem DĄBROWSKIM, zamieszkałym przy ul. [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE] PESEL [REDAKTOWANE] prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą BIURO
ARCHITEKTONICZNE MGR INZ. ARCH. MAREK DĄBROWSKI, [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE] NIP [REDAKTOWANE] Regon [REDAKTOWANE] zwanym dalej
„ZLECENIOBIORCĄ”,

zwanymi dalej łącznie „STRONAMI”, o następującej treści:

*W związku z odwołaniem Pana Marka Dąbrowskiego z dniem 30 kwietnia 2021 r. z funkcji
członka Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego z dnia 10 kwietnia 2010 r.
powołanej decyzją nr 283/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 sierpnia 2020 r.,
strony zgodnie ustalają nowe warunki współpracy, poprzez zawarcie przedmiotowego aneksu.*

§ 1.

W umowie nr 217/2020/DA z dnia 11 września 2020 r., zawartej przez Skarb Państwa –
Ministra Obrony Narodowej z Panem Markiem Dąbrowskim, w przedmiocie udziału w pracach
Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego z dnia 10 kwietnia 2010 r. powołanej
decyzją nr 283/IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z dnia 26 sierpnia 2020 r.
wprowadzono następujące zmiany:

- 1) w § 1 ust. 2 po lit. g dodano lit. h o następującym brzmieniu:
„h) rozliczenia z wykonywanej pracy, poprzez sporządzenie raportu i przekazanie
go Przewodniczącemu lub osobie upoważnionej przez Przewodniczącego bądź
Zleceniodawcy lub osobie upoważnionej przez Zleceniodawcę, przed upływem terminu,
o którym mowa w § 4.”

§ 2.

Pozostałe warunki umowy pozostają bez zmian

Rys. 3.22. Aneks do umowy nr 217/2020/DA z dnia 11 września 2020 r., która uległa rozwiązaniu z dniem 30 kwietnia 2021 r.

Stwierdzono, że protokoły Wiesława CHRZANOWSKIEGO z uczestnictwa w pracach Podkomisji od 22.05.2018 r.¹⁶¹ do czasu zakończenia pracy w Podkomisji, tj. 30.04.2021 r. były zatwierdzane przez osobę upoważnioną przez Ministra Obrony Narodowej – Dyrektora DA MON na podstawie aneksu do umowy¹⁶², cyt.: „Podstawą do wystawienia rachunków przez Zleceniobiorcę będą protokoły odbioru przewidzianych w umowie prac, stanowiące załącznik nr 1 do umowy, sporządzone po zakończeniu każdego okresu rozliczeniowego, zawierające potwierdzenie udziału Zleceniobiorcy w pracach Podkomisji oraz wskazanie ilości godzin świadczenia usług

¹⁶¹ Na podstawie aneksu nr 2 do umowy nr 80/2018/DA z dnia 19.03.2018 r. zawarty w dniu 22.05.2018 r.

¹⁶² Aneks nr 2 do umowy nr 80/2018/DA z dnia 19.03.2018 r. zawarty w dniu 22.05.2018 r.

w danym miesiącu i narastająco, podpisane bez zastrzeżeń przez Ministra Obrony Narodowej lub upoważnioną przez niego osobę”.

Z powyższego wynika, że Wiesław CHRZANOWSKI jako członek Podkomisji realizował zadania dla Ministra Obrony Narodowej co jest niezgodne z brzmieniem § 3 decyzji nr 15/Org./IMONds.BL: „Pracami Podkomisji kieruje Przewodniczący, a w razie jego nieobecności – wyznaczony przez niego zastępca”. Wykazana nieprawidłowość stanowi naruszenie kryterium rzetelności.

Należy podkreślić, że stan osobowy Podkomisji w dążeniu do pozyskiwania środków finansowych ze Skarbu Państwa wykazywał niespotykaną inicjatywę. Powyższe ustalenie zostało potwierdzone, m.in. w piśmie Wacława BINIENDY¹⁶³ (rys. 3.23).

W przywołanym piśmie W. BINIENDA (II zastępca Przewodniczącego Podkomisji) nie mając umocowania prawnego do podejmowania czynności w zakresie problemów zawartych w załączonym piśmie – upomniał Ministra Obrony Narodowej o podjętym rzekomo zobowiązaniu finansowym w stosunku do członka Podkomisji Tomasza ZIEMSKIEGO, cyt.: „(...) Przypominam, że na naszym spotkaniu 10 sierpnia Pan Minister obiecał uregulować należność za tą dodatkową pracę”¹⁶⁴. Treść pisma dotyczyła rzekomego przepracowania dodatkowo 1967 godzin ponad wielkość postanowioną w umowie (80 godz. na miesiąc)¹⁶⁵ – co obciążałoby Skarb Państwa dodatkowo kwotą o wartości 197 113,07 zł, przynosząc Tomaszowi ZIEMSKIEMU dochody o 225% wyższe niż wynikałoby to z zawartej umowy. Ponadto z treści pisma wynika, że „zabezpieczono” prace rekonstrukcyjne na okres co najmniej 4 lat.

¹⁶³ Pismo W. Biniendy z dnia 30.08.2021 r. do Ministra Obrony Narodowej. Teczka spraw nr RTD1/2021, s. 79-82.

¹⁶⁴ Ibidem.

¹⁶⁵ Umowa nr 301/2021/DA z dnia 22.10.2021 r. – w umowie należność za wykonanie zlecenia strony określiły w kwocie brutto 100,21 zł za godzinę.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Szanowny Panie Ministrze,

Dotarliśmy do końca sierpnia, więc w związku z tym przesyłam uszczegółowiony zakres godzinowy prac Pana inż. Tomasza Ziemskiego za okres 1 września 2020 do 31 sierpnia 2021, z którego wynika, że 1967 godzin zostało wypracowane dodatkowo ponad przydzielony limit. Przypominam, że na naszym spotkaniu 10 sierpnia Pan minister obiecał uregulować należność za ta dodatkowa prace.

Jednocześnie przesyłam plan pracy rekonstrukcyjnej na nadchodzące lata (zakładając 180 godzin miesięcznie planowane 8400 godzin zajmie około 4 lat). Praca rekonstrukcyjna była i będzie wykonywana wyłącznie przez inżyniera Ziemskiego jednoosobowo.

Wnoszę również o wznowienie przesłuchań świadków przez Pana inż. Tomasza Ziemskiego, dzięki którym będziemy mogli poszerzyć bazę zdjęciowa potrzebna do rekonstrukcji.

Pan inż. Ziemski zaproponował współpracę z Panem Jackiem Jabczyński, który jest autorem analizy związanej z zdarzeniem z 1981 roku. Korelacja pomiędzy rekonstrukcją samolotu a szczątkami ofiar jest pożądana do osiągnięcia dodatkowych informacji dotyczącej szczegółów przebiegu katastrofy. Pan Jacek Jabczyński wyraził zainteresowanie taką współpracą.

Aby określić jakie ładunki wybuchowe i zapalniki były użyte, proponujemy wykonanie szeregu eksperymentów we współpracy z konstruktorem zapalników i ładunków wybuchowych z 20 letnim doświadczeniem, Panem Marcinem Gigonem. Pan Gigon do tej pory był członkiem zespołu pirotechnicznego, która pracowała na rzecz Podkomisji.

Ja ze swojej strony podejmuje się integrować w ramach Podkomisji techniczne aspekty tej pracy i referować regularnie uzyskane rezultaty Panu Przewodniczącemu.

Podkomisja wykonała do tej pory ogromną pracę, rezultatem której jest Raport przyjęty 10 sierpnia. Dla wykonania proponowanej dodatkowej pracy w sposób najbardziej efektywny zaproponowałem powyższą podgrupę.

Serdecznie pozdrawiam,

Prof. Wiesław Binienda

Rys. 3.23. Fragment pisma W. Biniendy do Ministra Obrony Narodowej. Uwagę zwraca użyty rodzaj trybu czasownika – dotyczący dodatkowych należności dla Tomasza Ziemskiego. Planowanie pracy na kolejne 4 lata, badanie z założoną tezą użycia ładunku wybuchowego oraz przyjęcie Raportu 10 sierpnia 2021 r.

Podnoszenie powyższego żądania w stosunku do Ministra Obrony Narodowej było działaniem wybitnie zorientowanym na osiągnięcie korzyści finansowych. Ponadto Zespół zwraca uwagę na przyjętą bez podstaw naukowych tezę o użyciu ładunków wybuchowych (rys. 3.23). Powyższe dowodzi niewłaściwej metodologii badań zastosowanej przez Podkomisję, w tym braku sformułowania hipotez¹⁶⁶ i weryfikacji ich metodami empirycznymi – hipoteza jest prawem aproksymacji do prawdy. Teza o wybuchu w badaniach naukowych przeprowadzonych przez niezależne renomowane ośrodki naukowe nie znalazła potwierdzenia w przeprowadzonych badaniach naukowych (szerzej w rozdziale 4. Prace badawcze).

¹⁶⁶ „Istnienie i powstawanie hipotez stanowi formę rozwoju nauki na drodze ku prawdziwości i prawdziwie – słowem do czystej nauki”, W. Pytkowski, Organizacja badań i ocena prac naukowych, Warszawa 1985, s. 156.

Podkreślenia wymaga powołanie się wnioskodawcy na efekt pracy, cyt.: „Podkomisja wykonała do tej pory ogromną pracę, której rezultatem jest raport przyjęty 10 sierpnia”. Zatem po 10 sierpnia 2021 r. powinien nastąpić ostatni etap funkcjonowania Podkomisji – w tym m.in. rozliczenie się z użytych zasobów SZ RP i archiwizacja dokumentów.

Synteza badań wynagrodzeń członków Podkomisji w wielu przypadkach dowodzi wydawania funduszy Skarbu Państwa w sposób nieuzasadniony, naruszający kryterium gospodarności czego dowodem jest m.in. pismo Przewodniczącego Podkomisji¹⁶⁷, w którym występuje on o zwiększenie należności dla członka Podkomisji uzasadniając nieracjonalnym argumentem o braku sprawowania w Ministerstwie dodatkowej funkcji przez członka Podkomisji (rys. 3.24), cyt.: „związane to jest z tym (...), że Pan Marcin GUGULSKI z dniem 1 lutego 2018 r. nie sprawuje w Ministerstwie żadnej dodatkowej funkcji”. Trudno jest polemizować z tezą, że motywem działania nie było wynagrodzenie za dodatkowo wykonaną pracę na rzecz Podkomisji, lecz dążenie do poprawy sytuacji materialnej, w tym przypadku członka Podkomisji, który utracił z dniem 1 lutego 2018 r. w Ministerstwie dodatkową funkcję. Wykazana sytuacja rzutuje negatywnie na przestrzeganie kryterium gospodarności przez Przewodniczącego, ponieważ nie miał on umocowania prawnego do występowania z tak sformułowanym wnioskiem do Dyrektora Generalnego MON. Zmiana postanowień zawartych w umowach należy do prerogatyw Ministra Obrony Narodowej. Minister powinien być też adresatem tego pisma.

¹⁶⁷ Pismo Przewodniczącego Podkomisji do Dyrektora Generalnego Ministerstwa Obrony Narodowej nr 93/P z 6 marca 2018 r.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

PODKOMISJA PONOWNEGO ZBADANIA
WYPADKU LOTNICZEGO
ul. Klonowa 1
00-909 Warszawa

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
KANCELARIA JAWNA WYDZIAŁ I
Warszawa, dnia 06 marca 2018 r.

Nr. 941/126
Wpłynęło: 2018-03-07
Stron: 1

P /2018

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
KANCELARIA JAWNA NR 1
Nr. 93/P
2018-03-06

DYREKTOR GENERALNY MINISTERSTWA
OBRONY NARODOWEJ
Pan Andrzej JAREMA

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
KANCELARIA JAWNA WYDZIAŁ I
Nr. 4889/D
Wpłynęło: 2018-03-08
Stron: 1

Wniosek o zaakceptowanie planu finansowego na 2018 rok w zakresie wydatków na rzecz Podkomisji do ponownego zbadania katastrofy samolotu TU - 154 M

W związku z trwającymi pracami członków Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego z dnia 10 kwietnia 2010 r. działającej na podstawie Decyzji nr 15/Org./IMONds.BL z dnia 31 sierpnia 2017 w sprawie powołania podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego z późn. zm., proszę o zaplanowanie środków finansowych o kwotę określoną w załączniku do wniosku pn. „Załącznik do wniosku plan finansowy na 2018 rok w zakresie wydatków na rzecz Podkomisji do ponownego zbadania katastrofy samolotu TU - 154 M” sporządzonym przez Podkomisję zgodnie z planowanymi działaniami.

Jednocześnie proszę o zwiększenie należności dla członka Podkomisji Pana Marcina GUGULSKIEGO z kwoty 33,40 zł do kwoty 100,21 zł za godzinę pracy z limitem 80 godzin miesięcznie, związane to jest z tym, że Pan Marcin GUGULSKI z dniem 1 lutego 2018 r. nie sprawuje w Ministerstwie żadnej dodatkowej funkcji.

Z poważaniem,

PRZEWODNICZĄCY
PODKOMISJI
[Podpis]
Antoni MACIEREWICZ

Rys. 3.24. Brak sprawowania w Ministerstwie dodatkowej funkcji według Przewodniczącego jest wystarczającym determinantem zwiększenia wynagrodzenia dla członka Podkomisji

Pomimo wykazanej dysfunkcji powyższego wniosku (tak specyficznie umotywowanego) został on zrealizowany w kolejnej umowie zawartej z członkiem Podkomisji Marcinem GUGULSKIM, w której to należność za wykonywanie zlecenia ustalono w kwocie wnioskowanej, czyli 100,21 zł za godzinę¹⁶⁸.

Kolejnym przykładem niewłaściwie zawartej umowy była umowa¹⁶⁹ z Martą PALONEK, w której błędnie oznaczono podmiot, dla którego miała być świadczona usługa, cyt.:

¹⁶⁸ Umowa nr 70/2018/DA zawarta w dniu 19.03.2018 r. pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej a Marcinem Gugulskim.

¹⁶⁹ Umowa nr 535/2016/DA zawarta w dniu 20.12.2016 r. pomiędzy Ministrem Obrony Narodowej a Martą Palonek.

„Przedmiotem zamówienia jest świadczenie na rzecz Przewodniczącego (...)”. Zespół uważa, że wzmiankowane świadczenie usługi przez zleceniobiorcę polegające na, cyt.: „(...) analizie dokumentacji (...)” powinno być realizowane na rzecz Podkomisji, a nie jej Przewodniczącego. Powyższy błąd nie powoduje skutków prawnych, ale narusza kryterium celowości.

3.1.3. Umowy na świadczenie usług eksperckich

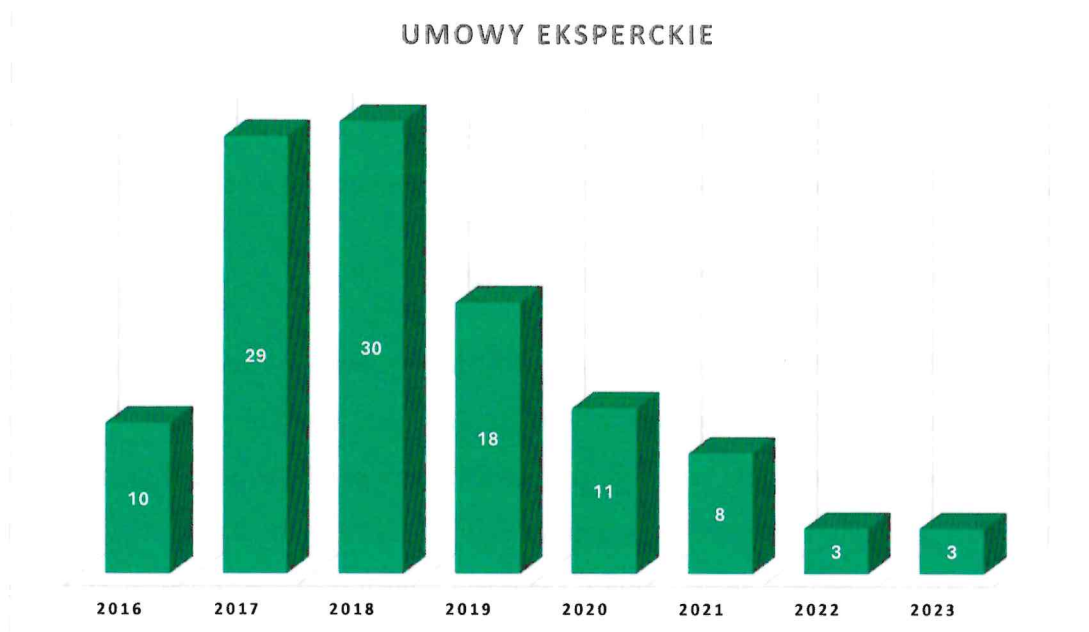
Zespół dokonał analizy i oceny pod względem formalno-prawnym i merytorycznym umów zawartych w latach 2016-2023 pomiędzy Skarbem Państwa: Ministrem Obrony Narodowej a podmiotami zewnętrznymi, na świadczenie usług eksperckich oraz wykonanie prac zleconych dla potrzeb Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego z dnia 10 kwietnia 2010 r. Ponadto analizą objęto realizację innych usług wykonywanych na rzecz Podkomisji bez zawartych umów. Na usługi te wydatkowano środki publiczne.

Analizie i ocenie poddano 112 umów eksperckich otrzymanych z DA MON i znajdujących się w dokumentacji KBWL LP oraz związane z nimi dokumenty dotyczące poświadczeń zrealizowania umów, dowody wypłat środków pieniężnych, sposób wyłaniania przez Podkomisję ekspertów.

Zespół negatywnie ocenił działalność Podkomisji w tym zakresie, w tym szczególnie jej Przewodniczącego, z uwagi na fakt naruszania i łamania obowiązujących standardów dotyczących:

- celowości i legalności wydatków dokonywanych przez Podkomisję oraz jej funkcjonowania,
- gospodarności i efektywności wydatkowanych środków publicznych,
- zasadności wykonywania ekspertyz,
- uchybień w zakresie przestrzegania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych.

Na taki stan rzeczy oprócz działań samej Podkomisji złożył się brak nadzoru ze strony Ministra Obrony Narodowej i podległych mu instytucji nad legalnością zawieranych umów, wydatkowaniem środków publicznych na ten cel oraz nad zasadnością zawierania kolejnych umów z ekspertami.

Wykres 3.5. Liczba sporządzonych umów eksperckich w poszczególnych latach funkcjonowania Podkomisji

Wynika z tego, że zdecydowana większość umów była realizowana w okresie od 25 maja 2016 r. do 10 sierpnia 2021 r., to jest do czasu przyjęcia przez członków Podkomisji uchwały kończącej badanie wypadku. Po tym terminie, w ocenie Zespołu, realizacja świadczeń usług eksperckich nie miała już uzasadnienia, a jedynie naraziła Skarb Państwa na wydatkowanie ponad 250 000 zł. Kolejne ekspertyzy po tym czasie miały w większości charakter powielenia już zrealizowanych wcześniej świadczeń eksperckich. Na uwagę zasługuje fakt, że na 8 umów eksperckich zawartych w 2021 r. 5 zrealizowano do 10 sierpnia 2021 r.

Dla przykładu:

- z firmą GIMBA ELECON Marcin GIGONŃ podpisano 17.12.2021 r. umowę nr 400/2021/DA na kwotę 42 000 zł dotyczącą eksperymentu imitacji wybuchu pomimo, że w latach 2017-2019 zawarto z tą firmą osiem umów (nr: 24/2017/DA, 89/2017/DA, 368/2017/DA, 1/2018/DA, 23/2018/DA, 249/2018/DA, 458/2018/DA, 246/2019/DA) na takie same ekspertyzy na łączną kwotę 225 500 zł,
- z firmą AIONLINE.PL Sp. z o.o. podpisano od czerwca 2021 r. kolejne trzy umowy (nr: 252/2022/DA, 177/2023/DA, 279/2023/DA) na łączną kwotę 129 330 zł dotyczące wizualizacji lotu pomimo, że w latach 2020-2021 zawarto z tą firmą trzy umowy

(nr: 79/2020/DA, 200/2020/DA, 165/2021/DA) na takie same ekspertyzy, na łączną kwotę 138 129 zł.

O tym, że po 10 sierpnia 2021 r. Podkomisja zamierzała kontynuować prace świadczy fakt podpisania w dniu 23 lipca 2021 r. umowy nr 212/2021/DA na świadczenie usług eksperckich z Mirosławem TARASIUKIEM (termin wykonania do 12 sierpnia 2021 r.) dotyczących określenia cech dźwięku nagranych w kabinie pilotów oraz analizy porównawczej tego dźwięku z zapisami dźwięków przekazanych przez Podkomisję.

Skarb Państwa – Minister Obrony Narodowej w okresie funkcjonowania Podkomisji zawarł umowy eksperckie z 47 podmiotami, w tym:

- z 23 osobami fizycznymi, z tego 2 z Wielkiej Brytanii, 2 ze Szwecji, 1 z USA,
- z 17 podmiotami gospodarczymi (firmy, Sp. z o.o.), z tego 3 z USA,
- z 7 uczelniami/institucjami naukowymi i technicznymi, z tego 1 z USA.

Podmioty te zostały wymienione w załączniku nr 3.10 „Zbiorczy wykaz podmiotów świadczących usługi eksperckie na rzecz Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego”.

Stwierdzono przypadki świadczenia usług eksperckich przez osoby bez kompetencji, doświadczenia i przygotowania.

Dla przykładu:

- Ewald GRYGLEWICZ zawarł dwie umowy eksperckie związane z „analizą deszyfracji kopii parametrów lotu rejestratorów w systemie MSRP oraz określenia zapisu dźwięku kanałów MARS BM w plikach źródłowych”, to jest na ekspertyzy mające istotne znaczenie w pracach badawczych katastrof lotniczych. Nie posiadał stosownego doświadczenia w tym zakresie. Umiejętności nabył, jak sam stwierdził: „współpracując z innymi blogerami i wymieniając z nimi doświadczenia ...”, co zostało potwierdzone przez Prokuratora Krajowego Zespołu Śledczego Nr 1 w postanowieniu o umorzeniu śledztwa¹⁷⁰. Za swoje, tzw. „usługi eksperckie i współpracę z blogerami”, przyjęte i potwierdzone przez Przewodniczącego Podkomisji, otrzymał wynagrodzenie w kwocie

¹⁷⁰ Sygn. akt: PKIII1 Ds. 1.2020 z 12 lutego 2024 r.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

21 933 zł. Jest to przykład przypadkowego doboru eksperta przez członków Podkomisji, którzy sami nie mieli żadnego przygotowania i doświadczenia w prowadzeniu prac badawczych związanych z katastrofami lotniczymi.

Z analizy umów eksperckich wynika kolejny aspekt naruszenia zasady gospodarności i efektywności polegający na dublowaniu tych samych świadczeń w zbliżonym czasie przez dwa lub kilka podmiotów oraz powtarzaniu ich w kolejnych umowach przez jeden podmiot. Wynikało to z faktu dążenia przez Przewodniczącego Podkomisji i jej członków do udowodnienia założonych tez, nie licząc się z wydatkami jakie ponosił z tego tytułu Skarb Państwa.

Dla przykładu:

- Aleksandra ŚLIWOSKA, prawniczka [REDAKTED], w dniu 30.04.2019 r. nie będąc jeszcze oficjalnie członkiem Podkomisji, zawarła umowę nr 166/2019/DA na okres luty-sierpień 2019 r. dotyczącą ekspertyzy prawnej, za co otrzymała wynagrodzenie w kwocie 54 720 zł, a równolegle kancelaria prawna Stern KILLCULLEN i Rufolo z USA w dniu 19.06.2019 r. zawarła umowę nr 225/2019/DA na okres kwiecień-lipiec 2019 r. na wykonanie podobnej ekspertyzy prawnej, za co otrzymała wynagrodzenie w kwocie 38 354 zł (10 000 USD),
- Arnold Frank TAYLOR od grudnia 2017 r. do sierpnia 2019 r. w kolejnych umowach (nr: 501/2017/DA, 87/2018/DA, 245/2018/DA) świadczył usługi eksperckie dotyczące m.in. wykonania analizy i weryfikacji materiałów przygotowanych do raportu końcowego opracowywanego przez Podkomisję, co w ostateczności nie było sfinalizowane (Podkomisja w 2019 r. nie przedłożyła raportu końcowego). Za kontynuację tych świadczeń Skarb Państwa, za akceptacją Przewodniczącego Podkomisji, wypłacił 174 899 zł,
- Piotr MARSZAŁEK od listopada 2017 r. do lipca 2018 r. w kolejnych trzech umowach (nr: 478/2017/DA, 89/2018/DA, 272/2018/DA) świadczył „do skutku i osiągnięcia zamierzonych wyników”, usługi eksperckie polegające na analizie pliku dźwiękowego, za co otrzymał, za potwierdzeniem odbioru usługi przez Przewodniczącego Podkomisji, 45 600 zł.

Na oddzielną uwagę zasługuje sposób i metoda zawarcia umowy nr 261/2018/DA pomiędzy Skarbem Państwa – Ministrem Obrony Narodowej reprezentowanym przez Antoniego MACIEREWICZA i Wichita State University z siedzibą w Wichita (USA) – National Institute for

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Aviation Research (NIAR) dotyczącej świadczenia usług wykonania badań na kwotę ponad 2 mln USD.

Z otrzymanych od DA MON dokumentów¹⁷¹ oraz odpowiedzi z dnia 24.05.2024 r. na zapytanie Zespołu (wydział zamówień publicznych DA MON nie prowadził postępowania o udzielenie zamówienia), jak również pojedynczych dokumentów będących w posiadaniu KBWL LP (informacja Przewodniczącego Podkomisji do Ministra Obrony Narodowej o odstąpieniu od ustawy Prawo zamówień publicznych – pismo nr 78/P z 20.05.2018 r.) wynika, że:

- umowa została podpisana przez Antoniego MACIEREWICZA z wyłączeniem przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych za wiedzą Ministra Obrony Narodowej,
- jako przyczynę odstąpienia od przestrzegania ustawy powołano się na „ochronę istotnych interesów dotyczących bezpieczeństwa państwa, które nie mogą zostać zagwarantowane w inny sposób niż udzielenie zamówienia bez zastosowania ustawy – art. 4 pkt 5 lit. b”,
- zdaniem Podkomisji „NIAR jest jedynym instytutem na świecie, który posiada możliwości i środki pozwalające na wykonanie ekspertyzy” (pismo Przewodniczącego Podkomisji do Ministra Obrony Narodowej nr 78/P z dnia 20.02.2018 r.),
- prace na rzecz Podkomisji były wykonywane przez NIAR jeszcze przed podpisaniem w dniu 29.05.2018 r. stosownej umowy (faktura do zapłaty (INVOICE) złożona przez NIAR do DA MON w dniu 29.05.2018 r. na kwotę 332 630 USD¹⁷²). Dodatkowe informacje zawarte zostały w rozdziale 1.4 Raportu.

Analizy umów eksperckich wykazały, podobnie jak miało to miejsce z umowami z członkami Podkomisji, duże rozbieżności czasowe pomiędzy rozpoczęciem realizacji umowy, a jej podpisaniem, co ma znamiona naruszenia kryterium legalności, rzetelności i gospodarności.

¹⁷¹ Kopia umowy zarejestrowanej pod nr 261/2018/DA w dniu 29 maja 2018 r. bez potwierdzenia jej zgodności z oryginałem, pełnomocnictwo Nr 8/MON z dnia 22 lutego 2018 r. Antoniego Macierewicza na zawarcie umowy, korespondencja Przewodniczącego Podkomisji z Dyrektorem Generalnym MON i Dyrektorem DA MON o zamiarze podpisania umowy i zabezpieczeniu środków finansowych na ten cel – pismo nr 10006/DA z 18.05.2018 r.

¹⁷² Faktura zaksięgowana w DA MON pod numerem 18120/10.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami zawartymi w zarządzeniu Nr 42 Dyrektora Generalnego MON w sprawie wprowadzenia do stosowania w Ministerstwie Obrony Narodowej Regulaminu udzielania zamówień publicznych na terenie RP, w stosunku do których nie stosuje się przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych w Ministerstwie Obrony Narodowej (§ 10 ust. 1 pkt 2 i 3) oraz zarządzeniu Nr 35 Dyrektora Generalnego MON w sprawie wprowadzenia do stosowania w Ministerstwie Obrony Narodowej Regulaminu udzielania zamówień publicznych, do których nie stosuje się przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych (§ 9 ust. 1 pkt 2 i 3) umowa jest „podstawą nawiązania z wybranym wykonawcą stosunku zobowiązaniowego, na podstawie którego będzie wykonywał zamówienie”.

Pomimo takiego warunku Zespół zidentyfikował 9 umów, które zostały podpisane już po ich zrealizowaniu i potwierdzeniu przez Przewodniczącego Podkomisji odbioru prac eksperckich oraz 46 umów podpisanych dopiero w trakcie ich realizacji, z opóźnieniem dochodzącym nawet do 3 miesięcy. Do rażących przykładów w tym zakresie Zespół zaliczył:

- dwie umowy zawarte z WZL nr 1 S.A. (WZL-1 S.A.) na świadczenie usług eksperckich polegających na pracach demontażowych części samolotu Tu-154M nr 102 w Mińsku Mazowieckim,
 - umowa nr 91/2018/DA ze Skarbem Państwa została zawarta w dniu 15.03.2018 r. (demontaż 16 pozycji), natomiast Protokół przekazania przedmiotu zamówienia, tj. demontażu samolotu po wykonaniu tych prac, był sporządzony już w dniu 09.03.2018 r. (pkt. 8) i podpisany przez przedstawicieli WZL-1 S.A. oraz Przewodniczącego Podkomisji Antoniego MACIEREWICZA. W pkt. 3 Protokołu oświadcza się, że „praca została wykonana z należytą starannością, zgodnie z wytycznymi Zamawiającego” oraz w pkt. 5 Protokołu oświadcza się, że „praca została wykonana zgodnie ze zleconym zamówieniem i nie zgłasza do niej żadnych zastrzeżeń”. W Protokole przekazania przedmiotu zamówienia, jako podstawę jego sporządzenia, powołano się na umowę nr 91/2018/DA z dnia 15.03.2018 r., natomiast w pkt. 8 tego samego dokumentu zapisano, że „na tym protokół zakończono i podpisano w dniu 9.03.2018 r.”,

- umowa nr 9/2019/DA ze Skarbem Państwa została zawarta w dniu 18.01.2019 r. (demontaż 7 pozycji), natomiast Protokół przekazania przedmiotu zamówienia, tj. demontażu samolotu po wykonaniu tych prac, był sporządzony już w dniu 03.12.2018 r. (pkt. 8) i podpisany przez przedstawiciela WZL-1 S.A. (w Protokole widnieje tylko nieczytelny podpis uniemożliwiający ustalenie danych podpisującego) oraz Przewodniczącego Podkomisji Antoniego MACIEREWICZA, który w pkt. 3 Protokołu oświadcza, że „praca została wykonana z należytą starannością, zgodnie z wytycznymi Zamawiającego” oraz w pkt. 5 Protokołu oświadcza, że „praca została wykonana zgodnie ze zleconym zamówieniem i nie zgłasza do niej żadnych zastrzeżeń”. W Protokole przekazania przedmiotu zamówienia, jako podstawę jego sporządzenia, powołano się już nie na umowę jak w poprzedniej, ale na przesłaną do DA MON ofertę z dnia 28.10.2018 r. na realizację usługi eksperckiej.

Innym przykładem braku gospodarności w wydatkowaniu środków finansowych z budżetu państwa na realizację umów dla potrzeb Podkomisji są wnioski ze sporządzonej przez Zespół analizy dotyczącej podziału umów eksperckich według kryterium zasadności¹⁷³, w oparciu o przyjęte metody prac badawczych KBWL LP.

Wynika z niej, że tylko 39 umów eksperckich miało swoje merytoryczne uzasadnienie na ich zawarcie. Były to usługi związane z organizacją i przebiegiem lotu, techniką lotniczą zabezpieczeniem lotu (meteorologia, medycyna, inne związane z bezpieczeństwem lotów). Kolejne 26 umów nie miało uzasadnienia merytorycznego i badawczego, a opierało się niejednokrotnie na wymyślonych teoriach i metodach badawczych. Obejmowały one:

- 18 umów dotyczących badań pirotechnicznych, tzw. „teorii wybuchu”,
- 8 umów na usługi związane z pracą na samolocie Tu-154M nr 102.

Pozostałe 47 umów eksperckich na kwotę 1 801 560 zł to usługi nie wchodzące w zakres prac badawczych, które obejmowały:

- 8 umów jako usługi prawne na kwotę 492 782 zł,

¹⁷³ Zostało to zobrazowane w załączniku nr 3.10 „Zbiorczy wykaz podmiotów świadczących usługi eksperckie na rzecz Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego” (kolumna 4).

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

- 11 umów na świadczenie usług wynikających z tłumaczenia technicznego na kwotę 552 245 zł,
- 11 umów na kwerendę materiałów, analizę tekstów w prasie, usługi redakcyjne, itp. na kwotę 199 304 zł,
- 17 umów tzw. medialnych (prezentacja prac, wizualizacja lotu, montaż filmów, itp.) na kwotę 557 228 zł.

Charakterystycznym przykładem nieuzasadnionego wydatkowania środków publicznych przez Podkomisję na tzw. prace badawcze jest umowa zawarta z Michałem BOGACIŃSKIM (umowa nr 194/2017/DA z dnia 25.04.2017 r.). Ekspert ten wykonał na podstawie zapisu z § 1 ust. 1 umowy „usługę ekspercką w postaci analizy tekstów na temat katastrofy smoleńskiej na portalach społecznościowych od dnia 01.03.2017 r. – 10.04.2017 r., zgodnie z wytycznymi Podkomisji”, za co otrzymał wynagrodzenie w kwocie 15 295,14 zł. (faktura nr 1/2017 z dnia 25.04.2017 r. – 17082/10). Odbioru tej pracy dokonała Zofia WÓJCIK – pracownik Inspektoratu MON ds. BL oddelegowana do pracy w Podkomisji.

Kolejne przykłady nieuzasadnionego wydatkowania środków publicznych to świadczenie usług, nazywanych przez Podkomisję usługami eksperckimi, przez:

- Polską Grupę Doradztwa Strategicznego DIGITAL Sp. z o.o., która za „świadczenie usług eksperckich na wykonanie filmu zawierającego dane i materiały opisujące dotychczasowe prace Podkomisji” otrzymała 52 275 zł (umowa nr 114/2018/DA z dnia 6.04.2018 r.),
- Firmą Glass Hammer Piotr KUCZYŃSKI, która za „świadczenie usług eksperckich wykonania filmu zawierającego dane i materiały opisujące dotychczasową pracę Podkomisji” otrzymała 52 000 zł (umowa nr 184/2017/DA z dnia 13.04.2017 r.),
- Jacka KACHLICKIEGO, który za „świadczenie usług analitycznych w zakresie kwerendy materiału źródłowego dostępnego Podkomisji oraz materiałów angielskojęzycznych i rosyjskojęzycznych dostępnych na stronach internetowych” otrzymał 75 000 zł (umowa nr 86/2017/DA z dnia 28.02.2017 r.),
- Firmę KPG Łukasz KONOPKA, która za „świadczenie usługi eksperckiej polegającej na profesjonalnej obsłudze lektorskiej do filmu przedstawiającego wyniki prac Podkomisji

przedstawionych w 2022 r.” otrzymała 18 450 zł (umowa nr 228/2022/DA z dnia 28.05.2022 r.).

Wymienione powyżej przykłady świadczą o wykorzystywaniu środków publicznych do innych celów niż badawcze.

Zespół zwrócił uwagę na umowę nr 272/2017/DA z 27.07.2017 r. zawartą ze Stanisławem ZAGRODZKIM na „przekazanie dzieła eksperckiego w postaci schematu dyslokacji ciał ofiar katastrofy oraz wybranych przedmiotów na przygotowanym podkładzie mapowym”. Za to „dzieło eksperckie” Skarb Państwa wydał aż 45 000 zł.

Umowy eksperckie pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Obrony Narodowej podpisywali:

- Dyrektorzy Departamentu Administracyjnego MON lub ich Zastępcy, na podstawie pełnomocnictwa Ministra Obrony Narodowej w 104 umowach,
- Antoni MACIEREWICZ jako Przewodniczący Podkomisji na podstawie pełnomocnictwa Ministra Obrony Narodowej w 6 umowach, w tym z:
 - Frankiem TAYLOR (nr 286/2019/DA z 18.07.2019 r.),
 - Christopherem Alanem PROTHEROE (nr 287/2019/DA z 18.07.2019 r.),
 - Göranem LILIA (nr 289/2019/DA z 18.07.2019 r.),
 - Christerem MAGNUSSON (nr 288/2019/DA z 18.07.2019 r.),
 - Wichita State University (NIAR) – pełnomocnictwo Nr 8/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 22 lutego 2018 r. m.in. „do zawarcia umowy cywilnoprawnej na sporządzenie ekspertyzy w przedmiocie opracowania technologii odporności na zderzenia dużych samolotów z wykorzystaniem metod numerycznych na przykładzie Tu-154M oraz do podejmowania wszelkich czynności zmierzających do zawarcia umowy, w tym do wykonywania czynności związanych z wyłonieniem wykonawcy”. Wynika z tego, że Minister Obrony Narodowej wydając takie pełnomocnictwo Przewodniczącemu Podkomisji angażował się w prace Podkomisji i był świadomy wydatkowania z budżetu państwa znacznych środków publicznych na ten cel (ponad 2 mln USD). Był również świadomy faktu wyłączenia z obowiązku przeprowadzenia przez Przewodniczącego Podkomisji procedury zamówień

publicznych, o czym został poinformowany przez Przewodniczącego Podkomisji w piśmie nr 78/P z dnia 20.02.2018 r.,

- Instytutem Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN – pełnomocnictwo Nr 15/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 1 kwietnia 2018 r., w którym zobowiązał Antoniego MACIEREWICZA do podpisywania dokumentów z zamieszczeniem klauzuli „z upoważnienia Ministra Obrony Narodowej, uwierzytelniając je odciskiem pieczęci urzędowej”. Natomiast w umowie Nr 1/2020/P (135/2020/DA) zawartej z Instytutem Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN z dnia 09.04.2020 r. Przewodniczący Podkomisji nie zastosował się do ustaleń Ministra Obrony Narodowej zawartych w pełnomocnictwie, podpisując jedynie umowę jako zamawiający w swoim imieniu,
- Antoni MACIEREWICZ w 2017 r., jako Minister Obrony Narodowej, zawarł umowę (nr 201/2017/DA z 13.03.2017 r.) na kwotę 80 000 USD z Luisem Moreno OCAMPO. W umowie brak jest zapisu wskazującego podstawę prawną i sposób wyboru wykonawcy. DA MON udostępnił Zespołowi jedynie notatkę sporządzoną przez Podkomisję, w której zapisano informację, że „zgodnie z art. 4 pkt 3 lit. ea tiret cztery ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, ustawy nie stosuje się do zamówień, których przedmiotem są usługi prawne związane z wykonywaniem władzy publicznej”¹⁷⁴. Na tej podstawie umowa została zrealizowana, za co wypłacono 80 000 USD,
- płk Robert KUROWSKI – ówczesny Dyrektor Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wojskowego¹⁷⁵ w umowie zawartej z Wojskową Akademią Techniczną i konsorcjum (Instytutem Lotnictwa i Instytutem Technicznym Wojsk Lotniczych) w 2017 r., z upoważnienia Ministra Obrony Narodowej, na wykonanie badania naukowego oznaczonego kryptonimem LARE. Realizacja tej umowy została opisana w rozdziale 4 Raportu.

¹⁷⁴ Notatka znajduje się w dokumentacji DA MON (Zamówienia publiczne). Notatkę sporządził Jacek Kołota – członek Podkomisji, z upoważnienia Przewodniczącego Podkomisji. Z notatką zapoznali się:

- płk I. Sypniewski – Szef Zespołu Planowania Budżetowego,
- mgr M. Guzek – Główny Księgowy Urzędu MON,
- G. Jurowczyk – Specjalista Zespołu Zamówień Publicznych Biura Departamentu Generalnego.

¹⁷⁵ Obecnie obowiązująca nazwa „Departament Szkolnictwa Wojskowego”.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Analizując umowy eksperckie Zespół zwrócił uwagę na brak staranności i rzetelności w ich sporządzaniu, w tym błędy merytoryczne, które w niektórych przypadkach noszą znamiona naruszenia zasad rzetelności.

Dla przykładu:

- w 9 umowach eksperckich sporządzonych w 2020 r. (nr: 41/2020/DA z dnia 18.02.2020 r., 42/2020/DA z dnia 18.02.2020 r., 78/2020/DA z dnia 02.04.2020 r., 79/2020/DA z dnia 30.03.2020 r., 135/2020/DA z dnia 09.04.2020 r., 162/2020/DA z dnia 04.06.2020 r., 200/2020/DA z dnia 11.08.2020 r., 208/2020/DA z dnia 02.09.2020 r., 325/2020/DA z dnia 04.12.2020 r.), jako podstawę wyboru zleceniobiorcy (eksperta) podany został art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, który obowiązywał do 15 października 2018 r. Za realizację tych umów wypłacono ponad 438 000 zł,
- w 2 umowach eksperckich sporządzonych w 2021 r. (nr 165/2021/DA z dnia - brak daty, - na kwotę 33 210,00 zł oraz nr 199/2021/DA z dnia - brak daty, - na kwotę 59 273,70 zł), w preambule określającej strony umowy zapisano, że jest ona zawarta od dnia podpisania, natomiast data podpisania nie widnieje na żadnej ze stron umowy, włącznie z podpisami zamawiającego świadczenia jak i wykonawcy tych świadczeń,
- w 46 umowach nie wskazywano sposobu wyłaniania ekspertów (w 12 umowach z 2016 r., w 26 umowach z 2017 r., w 4 umowach z 2018 r., w 1 umowie z 2021 r., w 2 umowach z 2022 r., w 1 umowie z 2023 r.), co ewidentnie świadczy o nieprzestrzeganiu zasad staranności i rzetelności w ich sporządzaniu. W ocenie Zespołu brak wymaganych zapisów w umowach nakazujących zamieszczanie informacji o podstawie prawnej i sposobie wyboru wykonawcy¹⁷⁶, może też świadczyć o zamierzonym pomijaniu obowiązujących przepisów.

Zespół oceniając umowy eksperckie sprawdził zadania jakie strony kolejnych umów: Skarb Państwa i podmiot świadczący takie usługi zobowiązały się do realizacji w zakresie ochrony

¹⁷⁶ § 33 Regulaminu udzielania zamówień publicznych na terenie RP, w stosunku do których nie stosuje się przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych w Ministerstwie Obrony Narodowej wprowadzony Zarządzeniem Nr 42 Dyrektora Departamentu Generalnego MON z dnia 07.09.2018 r. oraz § 31 Regulaminu udzielania zamówień publicznych na terenie RP, dla których nie stosuje się przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych wprowadzony Zarządzeniem Nr 35 Dyrektora Departamentu Generalnego MON z dnia 23.12.2020 r.

informacji niejawnych. Przypadki naruszenia kryteriów umowy wynikające z ustawy o ochronie informacji niejawnych zostały opisane w rozdziale 5 Raportu.

W większości, zgodnie z zawartymi umowami, prace ekspertów świadczących usługi na rzecz Podkomisji oparte były jedynie na materiałach i informacjach jawnych. W opinii Zespołu przyjęcie takiego rozwiązania nie pozwalało na wykonanie rzetelnych analiz eksperckich (Podkomisja dysponowała ponad 7 tysiącami stron dokumentacji niejawnej).

Na podstawie dokumentacji finansowej i innej będącej w posiadaniu Podkomisji, Zespół stwierdził, że kolejnych 11 podmiotów świadczyło usługi na rzecz Podkomisji bez zawarcia z nimi stosownych umów,¹⁷⁷ to jest bez umocowania statusu prawnego. W ocenie Zespołu jest to naruszenie art. 140 ust. 2e ustawy Prawo lotnicze, który stanowi, że ekspert pracuje dla Komisji na podstawie umowy cywilnoprawnej. Tylko w ten sposób można zobowiązać go do ochrony danych wrażliwych przed ich upublicznieniem lub zakazać wykorzystywania pozyskanych danych do innych celów niż sporządzenie stosownej ekspertyzy.

Z tego tytułu wydatkowano ze środków publicznych 222 272 zł. Były to w większości świadczenia związane z „teorią wybuchu”, badaniem próbek gruntu oraz sekcją zwłok.

W tej grupie ekspertów świadczących usługi dla Podkomisji bez umocowania prawnego szczególną uwagę Zespół zwrócił na realizację wykonania ekspertyz zawartych w dwóch oddzielnych świadczeniach wypłaconych przez Skarb Państwa na kwotę 30 000 euro i 17 500 euro (ogółem 183 608 zł)¹⁷⁸ na rzecz Michaela BADENA. Brał on udział w sekcjach zwłok w 2016 r. (postępowanie przygotowawcze prokuratora o sygn. PK III Ds. 1.2016). Był dopuszczony do materiału badawczego, który przetwarzał na prywatnych nośnikach danych. Z pisma Przewodniczącego Podkomisji nr 37/P z dn. 21.02.2017 r. do Dyrektora DA MON wynika, że Przewodniczący uzyskał ustną zgodę Ministra Obrony Narodowej na zlecenie prac M. BADENOWI z pominięciem obowiązujących w tym czasie przepisów o zamówieniach publicznych¹⁷⁹. Powołał się on błędnie na przepisy Regulaminu udzielania zamówień

¹⁷⁷ Umowy te zostały ujęte w załączniku nr 3.10 poz. 48-58 „Zbiorny wykaz podmiotów świadczących usługi eksperckie na rzecz Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego”.

¹⁷⁸ Na podstawie potwierdzenia wykonania pracy z dnia 21.02.2017 r. oraz faktury z dnia 15.12.2017 r. wynika, że każdy dzień świadczenia usługi przez Michaela Badena polegający na udziale w polskich ekshumacjach kosztował Skarb Państwa 2500 USD.

¹⁷⁹ Pismo Przewodniczącego Podkomisji do Dyrektora DA MON zostało zarejestrowane w DA MON z numerem wchodzącym 3096/DA w dniu 22.02.2017 r.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

publicznych, których wartość nie przekracza kwoty 30 000 euro, wprowadzonego zarządzeniem nr 12 Dyrektora Generalnego MON z dnia 30 grudnia 2012 r., zamiast na przepisy Regulaminu udzielania zamówień publicznych, których wartość jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 30 000 euro wprowadzony zarządzeniem nr 11 Dyrektora Generalnego MON z dnia 30 grudnia 2012 r. Usługa za prace eksperckie na kwotę 30 000 euro, na podstawie niepotwierdzonej pisemnie zgody Ministra Obrony Narodowej i błędnej podstawy prawnej, została wypłacona przez DA MON w marcu 2017 r. Powyższy fakt wskazuje jednoznacznie na naruszenie zasady przejrzystości i bezstronności poprzez niezachowanie pisemnej formy postępowania związanego z zamówieniami publicznymi. Dopiero w grudniu 2017 r., na podstawie wniosku Przewodniczącego Podkomisji Kazimierza NOWACZYKA, Minister Obrony Narodowej Antoni MACIEREWICZ wyraził wymaganą pisemną zgodę na zwolnienie z procedury przetargowej, ale już w zakresie kolejnego świadczenia eksperckiego na kwotę 17 500 zł¹⁸⁰.

Podobna sytuacja miała miejsce w stosunku do prof. Jarosława BERENTA, który bez umocowania prawnego (brak umowy) współpracował w 2016 r. jako ekspert z Podkomisją. Był tym samym dopuszczony do materiału badawczego, który przetwarzał na prywatnych nośnikach danych. W dniu 03.04.2017 r. jako świadek w postępowaniu karnym o sygn. PO I Ds. 66.2016.Sp(c) prowadzonym przez Prokuraturę Okręgową w Kielcach o czyn związany z art. 231 § 2 kk i art. 271 § 3 w zw. z art. 271 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk powołał się na ochronę z art. 134 ustawy Prawo lotnicze i odmówił dostępu do swego laptopa oraz nośnika danych. Przewodniczący Podkomisji Wacław BERCZYŃSKI pismem z dnia 05.04.2017 r., wskazując na współpracę z Jarosławem BERENTEM, odmówił też Prokuratorowi dostępu do przedmiotowych nośników. W piśmie Przewodniczący wskazał, że współpraca z J. BERENTEM polegała na przygotowaniu i analizie części badań prowadzonych przez Zespół Medyczny Podkomisji.

Zespół, dokonując analizy wybranej dokumentacji związanej z wyłanianiem ekspertów wykonujących usługi na rzecz Podkomisji, przyjął kryteria oceny pod względem przestrzegania

¹⁸⁰ Pismo Przewodniczącego Podkomisji Kazimierza Nowaczyka do Ministra Obrony Narodowej z dnia 13.12.2017 r. – na piśmie zawarta jest zgoda Ministra Obrony Narodowej.

ustawy Prawo zamówień publicznych oraz ustalonych w MON przepisów wynikających z tej ustawy. Stwierdzono, że Podkomisja była zapoznana przez DA MON z tymi przepisami.

Zespół zwrócił uwagę na sposób wyłaniania ekspertów. Stwierdzono, że Podkomisja typowała ekspertów na udzielenie zamówienia już z „góry”, nie stosując zasady uczciwej konkurencji, tj. nie dopuszczała do postępowania o udzielenie zamówienia innych ekspertów, co mogłoby zapewnić wybór najkorzystniejszej oferty. Trzeba jednak podkreślić, że obowiązujące przepisy zezwalały na udzielenie zamówienia po przeprowadzeniu negocjacji wyłącznie z jednym wykonawcą. Jako podstawę takiego działania Podkomisji podawano „realizację przez eksperta zadań o charakterze priorytetowym o bardzo specyficznym zakresie”.

Kolejne uchybienie w tym zakresie dotyczy stwierdzonych przypadków nieprzestrzegania zakazu dzielenia zamówienia na części lub zaniżania jego wartości w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych i obowiązujących w MON regulaminów udzielania zamówień publicznych.

W celu zobrazowania powyższego zjawiska dla przykładu można wskazać na:

- umowy z Anną TŁUCHOWSKĄ „na świadczenie usługi eksperckiej polegającej na profesjonalnej korekcie materiałów sporządzonych przez Podkomisję” nr 205/2021/DA z 11.07.2021 r. (4990 zł) i nr 329/2021/DA (10 000 zł) z 05.11.2021 r. na łączną kwotę 14 990 zł.,
- umowy z Frankiem TAYLOREM „na świadczenie usługi eksperckiej polegającej na analizie i weryfikacji materiałów przygotowanych przez Podkomisję” nr 501/2017/DA z 07.12.2017 r., nr 87/2018/DA z 09.03.2018 r. i nr 245/2018/DA z 29.05.2018 r. na łączną kwotę 26 100 funtów szterlingów,
- umowy z AIONLINE Sp. z o.o. „na świadczenie usługi eksperckiej polegającej na wykonaniu graficznej trójwymiarowej dynamicznej wizualizacji lotu samolotu” nr 79/2020/DA z 30.03.2020 r., nr 200/2020/DA z 11.08.2020 r. i nr 165/2021/DA z 29.04.2021 r. na łączną kwotę 138 129 zł.,
- umowy z GIMBA ELECON Marcin GIGONŃ „na świadczenie usługi polegającej na ekspertyzach pirotechnicznych” nr 1/2018/DA z 02.01.2018 r., nr 23/2018/DA z 23.01.2018 r., nr 249/2018/DA z 30.05.2018 r. i nr 458/2018/DA z 31.10.2018 r. na łączną kwotę 131 000 zł.,

- umowy z Interdyscyplinarnym Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego „na świadczenie usługi eksperckiej polegającej na udostępnieniu zasobów obliczeniowych w systemie Okeanos Cray XC40” nr 78/2020/DA z 02.04.2020 r. i nr 162/2020/DA z 24.06.2020 r. na łączną kwotę 166 642 zł. Jako przyczynę kontynuowania prac eksperckich Przewodniczący Podkomisji podał „dynamiczny tryb pracy Podkomisji i zleconej ekspertyzy, a także panującą sytuację zagrożenia epidemiologicznego”¹⁸¹,
- umowy z PioMax Amanda UŁASIUK „na świadczenie usługi eksperckiej polegającej na raportowaniu zebranych danych podczas czynności pomiarowych na samolocie Tu-154M nr 102 nr 345/2018/DA z 29.08.2018 r., nr 512/2018/DA z 20.12.2018 r. i 218/2019/DA z 14.06.2019 r. na łączną kwotę 158 000 zł.

Umowy zawarte w dniu 18.07.2019 r. kolejno z Frankiem TAYLOREM (nr 286/2019/DA), Christopherem PROTHEROE (nr 287/2019/DA), Christerem MAGNUSSONEM (nr 288/2019/DA) i Göranem LILIA (nr 289/2019/DA) opiewały w każdej z nich na kwotę 29 900 euro, tj. o 100 euro poniżej kwoty 30 000 euro, która obligowałaby Podkomisję do bardziej restrykcyjnego wyboru ekspertów według Regulaminu¹⁸² udzielania zamówień publicznych w Ministerstwie Obrony Narodowej, których wartość jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 30 000 euro (Zarządzenie nr 41 Dyrektora Generalnego MON z dnia 07.09.2018 r.).

Zespół stwierdził, że Minister Obrony Narodowej Mariusz BŁASZCZAK podejmował próby pozyskania wiedzy o czynnościach Podkomisji. W piśmie z dnia 20.07.2018 r. nr wych. 3068/BMON zwrócił się do Przewodniczącego Podkomisji o udostępnienie wszelkich umów eksperckich zawartych z F. TAYLOR, G. LILJA, I. M. OCAMPO. W odpowiedzi Antoni MACIEREWICZ przekazał Ministrowi Obrony Narodowej kopie stosownych umów zawartych przez niego z F. TAYLOR i G. LILJA z pominięciem umowy z I. M. OCAMPO., stwierdzając błędnie, że jest ona „zakwalifikowana jako umowa niejawna, i że Podkomisja nie jest w jej posiadaniu oraz, że jej kopia znajduje się w DA”¹⁸³. Umowa z I. M. OCAMPO, tak jak i inne

¹⁸¹ Pismo A. Macierewicza do Ministra Obrony Narodowej nr wch. 5319/BMON z dnia 20.04.2020 r.

¹⁸² Zarządzenie nr 41 Dyrektora Generalnego MON z dnia 7 września 2018 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania w Ministerstwie Obrony Narodowej Regulaminu udzielania zamówień publicznych, których wartość jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 30 000 euro.

¹⁸³ Pismo Przewodniczącego Podkomisji do Ministra Obrony Narodowej M. Błaszczaka zarejestrowane pod numerem wch. 5676/BMON w dniu 27.07.2018 r.

pozostałe umowy eksperckie, nie posiadała klauzuli dokumentu niejawnego. Może to świadczyć o tym, że Przewodniczący oznajmiając nieprawdę utrudniał dostęp Ministrowi Obrony Narodowej do niektórych umów lub też, że nie posiadał wystarczającej wiedzy o realizowanych przez Podkomisję zadaniach. Zdarzenie to zostało opisane również w dalszej części Raportu w rozdziale „Inne ustalenia z oceny funkcjonowania Podkomisji”.

Analizując będące w dyspozycji Zespołu materiały i dokumenty z prac Podkomisji nie stwierdzono w wielu przypadkach dowodów świadczących o wykonaniu przez ekspertów świadczeń zgodnie z umowami lub dokonanych przez Skarb Państwa wydatkami na ten cel. Brak efektów prac uniemożliwił członkom Zespołu ich merytoryczną ocenę. W tych przypadkach jedynymi dokumentami świadczącymi o wykonaniu usług eksperckich były Protokoły odbioru zatwierdzone przez Przewodniczącego Podkomisji, które ograniczały się do odtworzenia zakresu prac eksperckich wynikających z umowy i umożliwiały wypłatę środków pieniężnych przez DA MON. Brak dowodów wykonania usług przez ekspertów świadczy o tym, że nie były przestrzegane w Podkomisji ustalenia zawarte w § 10 pkt 5 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie organizacji oraz działania KBWL LP, które zobowiązywały do prowadzenia na szczeblu Podkomisji ewidencji materiałów z jej prac i nadzoru nad archiwizacją.

Ogółem Skarb Państwa wydatkował 16 855 522 zł z tytułu świadczenia usług eksperckich na rzecz Podkomisji przez 58 podmiotów.

Dane dotyczące podmiotów świadczących usługi eksperckie na rzecz Podkomisji z uwzględnieniem ilości podmiotów i zawartych przez nich umów, zakresu świadczonych usług oraz wynagrodzeń za te usługi, zostały wykazane w załączniku nr 3.10.

Podsumowanie:

W ocenie Zespołu, wyżej opisane przypadki świadczą o braku nadzoru i kontroli czy też świadomym tolerowaniu takich działań przez Ministra Obrony Narodowej i upoważnione do tego instytucje MON. Doprowadziło to do tego, że członkowie Podkomisji czuli się bezkarnie, co skutkowało łamaniem przepisów w zakresie legalności wydatkowania środków publicznych na realizację usług eksperckich. W pismach do Ministra Obrony Narodowej i innych odbiorców oraz w odpowiedziach na zapytania Przewodniczący Podkomisji tłumaczył swoje działania

i pozostałych członków „dynamicznym trybem prac Podkomisji, czego efektem są szybko podejmowane decyzje”¹⁸⁴.

3.1.4. Wydatki eksperckie i pozostałe koszty zabezpieczenia funkcjonowania Podkomisji

W okresie od 5 lutego 2016 r. do 15 grudnia 2023 r. zidentyfikowano 83 podmioty gospodarcze i osoby fizyczne świadczące usługi lub zabezpieczające działalność bieżącą Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego. Łączne koszty związane z zabezpieczeniem funkcjonowania Podkomisji w ww. okresie ukształtowały się na poziomie 34 557 920,79 zł i dotyczyły:

- zleczonych przez Podkomisję specjalistycznych usług, ekspertyz i testów związanych z domniemanym wybuchem mającym miejsce w samolocie Tu-154M nr 101 podczas katastrofy w dniu 10 kwietnia 2010 r.,
- wynagrodzeń członków Podkomisji oraz innych osób wspomagających i zabezpieczających działalność Podkomisji wraz z ich pochodnymi,
- zwrotu kosztów podróży służbowych związanych z dojazdem do i z miejsca pracy Podkomisji oraz innych miejsc, w których prowadzone były prace na rzecz Podkomisji (przejazdy środkami transportu publicznego i pojazdami prywatnymi, przeloty, usługi hotelowe i zakwaterowanie niektórych członków Podkomisji),
- pozostałych dostaw i usług zabezpieczających działalność Podkomisji pod względem logistycznym,
- zużycia środków trwałych i materiałów eksploatacyjnych.

Usługi eksperckie, testy naukowe i inne doświadczenia związane z katastrofą i domniemanym wybuchem w samolocie Tu-154M były realizowane i wykonywane przez 58 specjalistycznych podmiotów, w tym przez 33 firmy eksperckie oraz 25 indywidualnych i niezależnych ekspertów. Łącznie na tę część działalności Podkomisji w okresie 2016-2023 wydatkowano 16 855 522,59 zł, co stanowi 48,8% całkowitych kosztów działalności Podkomisji (firmy – 14 936 066,18 zł, co stanowi 88,6% kosztów ekspertyz, eksperci indywidualni –

¹⁸⁴ Pismo Przewodniczącego Podkomisji do Ministra Obrony Narodowej z dnia 13 grudnia 2013 r. – zaewidencjonowane przez DA MON w dokumentacji finansowej pod pozycją 17247/41.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

1 919 456,41 zł, czyli 11,4% kosztów ekspertyz). Do najbardziej kosztownych firm eksperckich zaliczyć można:

- National Institute for Aviation Research (NIAR) Wichita State University, na który wydatkowano kwotę 7 914 461,32 zł, stanowiącą 47,0% wszystkich wydatków poniesionych na zlecenia eksperckie,
- Wojskową Akademię Techniczną z siedzibą w Warszawie, na którą przeznaczono kwotę 4 456 921,57 zł, stanowiącą 26,4% wydatków eksperckich,
- Biuro Tłumaczeń-Witold MILCZAREK z Warszawy z kwotą 468 045,75 zł stanowiącą 2,8% wydatków eksperckich,
- firma GIMBA ELECON Marcin GIGON z kwotą 259 400,00 zł, stanowiącą 1,5% wydatków eksperckich,
- Centrum Ekspertyz Sądowo-Lekarskich w Warszawie z kwotą 191 369,53 zł, stanowiącą 1,1% wydatków eksperckich.

Wśród ekspertów indywidualnych wskazać należy:

- Luisa Gabriela Moreno OCAMPO z Nowego Jorku z wynagrodzeniem na kwotę 297 255,00 zł, stanowiącą 1,8% wydatków eksperckich,
- Jarosława BERENTA z Łodzi na kwotę 174 899,67 zł, stanowiącą 1,0% wydatków eksperckich,
- Christophera Alana PROTHEROE z Sherborne (Anglia) na kwotę 137 103,17 zł, stanowiącą 0,8% wydatków eksperckich.

Wykaz podmiotów eksperckich oraz osób świadczących usługi eksperckie na rzecz Podkomisji wraz z uzyskanymi z tego tytułu wynagrodzeniami w pełnym okresie działalności Podkomisji w układzie tabelarycznym prezentuje załącznik nr 3.11 do niniejszego Raportu.

Szczegółowe zestawienie zleconych, wykonanych i sfinansowanych ekspertyz w układzie przedmiotowo-podmiotowym wraz z otrzymanymi kserokopiami dowodów księgowych zamieszczone zostały w formie ich skanów na odrębnej płycie CD, stanowiącej załącznik nr 3.19 do niniejszego Raportu.

Następną grupą kosztową związaną z wydatkami o charakterze wydatków osobowych są wydatki poniesione na wynagrodzenia członków Podkomisji oraz innych osób

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

wspomagających działalność i prace Podkomisji, które w okresie 2016-2023 zamknęły się kwotą 12 651 385,39 zł, co stanowiło ich udział w całkowitych kosztach działalności Podkomisji w wysokości 36,6%. Z analizy danych i dokumentów przedstawionych w tym zakresie wynikało, iż w ww. okresie w składzie Podkomisji pracowało 26 osób pobierających z tego tytułu wynagrodzenie oraz 1 osoba poza składem wspomagająca prace Podkomisji i również pobierającą wynagrodzenie. Osobą spoza składu Podkomisji pobierającą wynagrodzenie za swoją pracę była Zofia WÓJCIK zatrudniona w okresie od 7 marca 2016 r. do 31 sierpnia 2016 r. na podstawie umowy zlecenia z osiągniętym w tym okresie wynagrodzeniem w wysokości 29 580,00 zł oraz od 1 września 2016 r. na etacie w Inspektoracie MON ds. Bezpieczeństwa Lotów w Poznaniu i po rozformowaniu Inspektoratu we Władzy Lotnictwa Wojskowego w Poznaniu z wynagrodzeniem osiągniętym do dnia 30 listopada 2023 r. w wysokości [REDAKOWANE]. Głównym zadaniem Z. WÓJCIK była praca na rzecz Podkomisji.

Średni przychód członka Podkomisji osiągnięty z tytułu wynagrodzenia w pełnym okresie jej funkcjonowania ukształtował się na poziomie 485 614,74 zł, który mieści się w widełkach przychodowych zaczynających się od kwoty 24 085,37 zł za trzymiesięczny okres zatrudnienia sięgając poziomu 890 727,56 zł za 7 lat i 3 miesiące pracy, który osiągnął Tomasz ZIEMSKI. Średni miesięczny poziom wynagrodzenia T. ZIEMSKIEGO wyniósł 10 238,25 zł.

W dalszej kolejności pod względem poziomu osiągniętych przychodów z tytułu pracy w Podkomisji wyróżniły się następujące osoby:

- Janusz WIĘCKOWSKI z kwotą przychodu w wysokości 846 266,66 zł,
- Janusz BUJNOWSKI z kwotą przychodu w wysokości 787 600,50 zł,
- Kazimierz NOWACZYK z kwotą przychodu w wysokości 753 616,80 zł.

Wykaz osób pobierających wynagrodzenia z tytułu prac wykonywanych w Podkomisji i na jej rzecz wraz z uzyskanymi z tego tytułu świadczeniami w pełnym okresie działalności Podkomisji w układzie tabelarycznym prezentuje załącznik nr 3.17 do niniejszego Raportu.

Zestawienie wypłaconych wynagrodzeń osobom zaangażowanym w pracach na rzecz Podkomisji w układzie osobowo-wartościowym wraz z otrzymanymi kserokopiami dowodów księgowych zamieszczone zostały w formie ich skanów na odrębnej płycie CD, stanowiącej załącznik nr 3.19 do niniejszego Raportu.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

W opisywanym i wskazanym wcześniej okresie działalności Podkomisji poniesiono wydatki na sfinansowanie kosztów podróży służbowych związanych z dojazdem do i z miejsca pracy Podkomisji oraz innych miejsc, w których prowadzone były prace na rzecz Podkomisji (przejazdy środkami transportu publicznego i pojazdami prywatnymi, usługi hotelowe i zakwaterowanie niektórych członków Podkomisji), których ostateczna wartość zamknęła się kwotą 1 099 328,14 zł. Wydatkowana kwota stanowi 3,2% całkowitych kosztów działalności Podkomisji.

Z zakresu wyżej opisanego obszaru refundacji kosztów w okresie prac Podkomisji skorzystało łącznie 25 osób, a wydatki w układzie określonym poniżej ukształtowały się w następujących wysokościach:

- z tytułu zwrotu kosztów dojazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy w Podkomisji i z powrotem z użyciem pojazdów prywatnych w kwocie 512 765,02 zł,
- z tytułu zwrotu kosztów zakupu biletów komunikacji naziemnej w celu dojazdu z miejsca zamieszkania do miejsca pracy w Podkomisji i z powrotem w kwocie 80 184,09 zł,
- z tytułu zwrotu kosztów zakupu biletów komunikacji lotniczej w celu dojazdu z miejsca zamieszkania do miejsca pracy w Podkomisji i z powrotem w kwocie 263 916,61 zł,
- z tytułu zakwaterowania i noclegów w obiektach hotelowych w kwocie 484 340,80 zł,
- z tytułu wypłaconych diet 3911,31 zł.

Wykaz osób korzystających z refundacji poniesionych kosztów z tytułu podróży służbowych wraz z uzyskanymi z tego tytułu świadczeniami w pełnym okresie działalności Podkomisji w układzie tabelarycznym prezentuje załącznik nr 3.13 do niniejszego Raportu.

Łączne koszty w ujęciu indywidualnym członków Podkomisji za pełny okres działalności Podkomisji obejmujące wypłacone wynagrodzenia, refundacje kosztów z tytułu podróży służbowych oraz sfinansowane przez DA MON zakwaterowanie zawiera załącznik nr 3.14 do niniejszego raportu.

Podkomisja w okresie swojej działalności poza kosztami opisanymi powyżej generowała koszty dodatkowe korzystając z usług kontrahentów zewnętrznych (tłumaczenia, licencje programów informatycznych, usługi dźwigowe, wsparcie prawne, itp.), instytucji wewnętrznych resortu obrony narodowej oraz korzystając z udostępnionego wyposażenia i sprzętu niezbędnego do

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

realizacji zadań. Koszty z powyższego tytułu w opisywanym okresie wyniosły 2 209 927,53 zł, co stanowiło 6,4% całkowitych kosztów działalności Podkomisji.

W ramach tej grupy kosztowej wyróżnić można:

- koszty amortyzacji udostępnionego wyposażenia i sprzętu o wartości 951 228,58 zł, co stanowi 43,0% wartości pozostałych kosztów,
- koszty wynajmu i utrzymania pomieszczeń biurowych Instytutu Technicznego Wojsk Lotniczych z siedzibą w Warszawie na ul. Kolskiej 13 w kwocie 579 638,15 zł, co stanowiło 26,2% wartości pozostałych kosztów,
- koszty zabezpieczenia i ochrony pomieszczeń Podkomisji przez zorganizowane służby dyżurne i udostępnienia do dyspozycji Podkomisji pojazdów służbowych w kwocie 299 570,44 zł, co stanowiło 13,6% wartości pozostałych kosztów,
- koszty wykorzystania pojazdu służbowego do zabezpieczenia ochrony Antoniego MACIEREWICZA w kwocie 230 300,00 zł, co stanowiło 10,4% wartości pozostałych kosztów,
- koszty tłumaczeń materiałów w kwocie 74 514,63 zł, co stanowiło 3,4% wartości pozostałych kosztów,
- inne koszty w kwocie 74 675,73 zł, co stanowiło 3,4% wartości pozostałych kosztów.

Zatrudnianie do prac w Podkomisji pracowników cywilnych nałożyło na Departament Administracyjny obowiązek doliczania do wynagrodzeń pracowników dodatkowych składek na ubezpieczenia społeczne (zobowiązania wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – ZUS). W całym okresie funkcjonowania Podkomisji, Departament Administracyjny naliczył i przekazał do ZUS składki na kwotę 1 421 453,51 zł, co stanowiło 4,1% całkowitych kosztów działalności Podkomisji.

W okresie od dnia ponownego powołania Podkomisji decyzją Nr 322/IMONds.BL z dnia 9 września 2021 r. do dnia 15 grudnia 2023 r. (2 lata i 4 m-ce), koszty składek na ubezpieczenia społeczne naliczone na rzecz członków Podkomisji ukształtowały się na poziomie 365 425,43 zł, co stanowiło 25,7% całościowej wartości przekazanych do ZUS składek.

3.1.5. Wynagrodzenia członków Podkomisji

Zespół oceniając wynagrodzenia członków Podkomisji (na podstawie posiadanych dokumentów) dokonał indywidualnego opisu zrealizowanych prac z uwzględnieniem poniżej opisanych kryteriów:

- zawarte umowy,
- zakres zadań,
- wymiar czasu pracy,
- dodatkowe świadczenia,
- koszty zatrudnienia,
- niedociągnięcia związane z umowami,
- okres zatrudnienia w godzinach,
- udział w posiedzeniach Podkomisji.

Ponadto Zespół dokonał łącznego zsumowania wartości wypłaconych wynagrodzeń wraz z pozostałymi przychodami osiągniętymi przez członków Podkomisji obejmującymi:

- zwroty kosztów podróży związanych z dojazdem do i z miejsca pracy Podkomisji (przeloty),
- opłaty (refundacje) dotyczące kosztów zakwaterowania w hotelach sfinansowanych z poziomu centralnego przez DA MON,
- koszty zakwaterowania w hotelach zrefundowane przez DA MON w ramach rozliczeń przejazdów i podróży służbowych,
- koszty wynagrodzenia eksperckiego

Szczegóły w tym zakresie prezentuje załącznik 3.18.

3.1.6. Podróże służbowe (przejazdy pojazdami prywatnymi, środkami komunikacji publicznej, przeloty) oraz noclegi

Zespół negatywnie ocenił realizację postanowień umów zleceń zawartych w latach 2016-2023 z członkami Podkomisji do ponownego zbadania wypadku lotniczego z dnia 10 kwietnia 2010 r. w kwestiach dotyczących podróży służbowych (pojazdami prywatnymi, środkami komunikacji publicznej, przeloty) i noclegów członków Podkomisji.

W tym miejscu na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż Zespół nie zidentyfikował dokumentów które świadczyłyby o wyjeździe przedstawicieli Podkomisji do Smoleńska celem dokonania rzeczywistych oględzin miejsca katastrofy (potwierdzeniem jest pismo Dyrektora Departamentu Spaw Zagranicznych MON nr 2136712 z dnia 26.09.2024 r.).

W ramach oceny szczegółowym badaniem objęto analizę dokumentów wszystkich członków Podkomisji, którzy w ramach umów zleceń zawartych podczas ośmioletniego okresu funkcjonowania Podkomisji wnosili o zwrot kosztów „... pokrywania kosztów przejazdów z miejsca zamieszkania zleceniobiorcy do Warszawy oraz noclegów w Warszawie, w przypadku gdy miejsca zamieszkania zleceniobiorcy znajdują się poza Warszawą ...”¹⁸⁵.

Wyniki oceny wykazały, że łączna wartość poniesionych kosztów w latach 2016-2023 wyniosła 1 099 328 zł. W ramach odbytych podróży „przejazdy z miejsca zamieszkania do Warszawy oraz noclegów w Warszawie” na podstawie złożonych „oświadczeń” członków Podkomisji¹⁸⁶ adresowanych do Dyrektora Departamentu Administracyjnego MON wykazano, że łączna kwota za przejazdy wyniosła 512 765,02 zł, a liczba przejechanych kilometrów – 816 037 km. Wydatki za zwrot kosztów poniesionych na diety stanowiły 3911,31 zł. Koszty poniesione za zwrot zakupionych biletów wyniosły 80 184,09 zł, przeloty wyniosły 263 916,61 zł oraz za noclegi – 238 551,11 zł. Poniżej w tabeli 3.1 przedstawiono całościowe zestawienie liczbowe kosztów w latach 2016-2023.

¹⁸⁵ Zapis w ramach realizacji przedmiotu umowy członków Podkomisji w latach 2016-2023.

¹⁸⁶ Oświadczenia merytoryczne potwierdzane były przez Przewodniczącą Podkomisji, z up. Ministra Obrony Narodowej Zastępcę Dyrektora Departamentu Administracyjnego MON oraz Zastępcę Dyrektora Departamentu Administracyjnego MON.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Tabela 3.1. Zestawianie liczbowe kosztów w latach 2016-2023

Rok	Przejazdy	Liczba przejechanych km	Diety	Bilety	Przeloty	Noclegi	Razem przejazdy i noclegi
2016	13 663,66	25 660	247,50	9 072,81	73 442,88	5 032,40	101 459,25
2017	65 265,50	118 989	1 200,00	25 426,03	105 281,84	14 383,50	211 556,87
2018	81 980,80	156 310	2 321,31	21 564,85	23 733,70	29 568,23	159 168,89
2019	61 527,45	117 450	142,50	18 821,70	35 330,80	21 909,29	137 731,74
2020	44 194,48	72 835	0,00	3 989,96	7 502,40	26 288,43	81 975,27
2021	85 608,25	129 783	0,00	229,14	9 185,33	38 720,61	133 743,33
2022	85 765,47	105 014	0,00	0,00	6 049,33	49 742,45	141 557,25
2023	74 759,41	89 995	0,00	1 079,60	3 390,33	52 906,20	132 135,54
Łącznie w latach 2016-2023	512 765,02	816 037	3 911,31	80 184,09	263 916,61	238 551,11	1 099 328,14

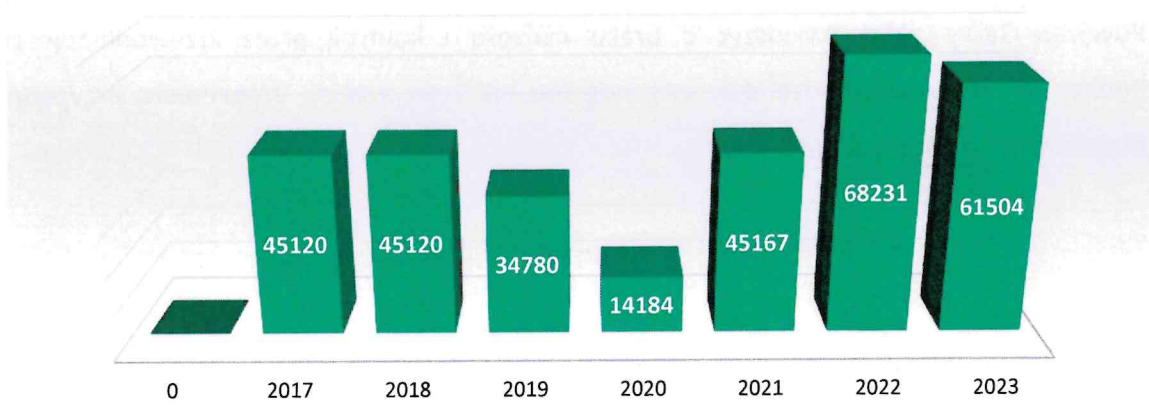
W ramach szczegółowej analizy posiadanych dokumentów w zakresie podróży¹⁸⁷ Zespół stwierdził działanie nierzetelne mogące świadczyć o niewłaściwym nadzorze i kontroli członków Podkomisji oraz niegospodarne działanie mogące świadczyć o kierowaniu się wyłącznie osobistym interesem członków Podkomisji. Na szczególną uwagę zasługują między innymi:

- 1) Andrzej ŁUCZAK – w okresie zatrudnienia w latach 2017-2023 uzyskiwał dodatkowe świadczenia w postaci zwrotu kosztów podróży związanych z dojazdem do i z miejsca pracy Podkomisji w kwocie 219 031,44 zł, w tym przejeżdżając pojazdem prywatnym 314 106 km¹⁸⁸. Liczbę przejechanych kilometrów w poszczególnych latach przedstawiono na wykresie 3.6;

¹⁸⁷ Oświadczenia członków Podkomisji adresowane do Dyrektora Departamentu Administracyjnego MON, „polecenia przelewu ...” zatwierdzonego przez Dyrektora Departamentu Administracyjnego MON.

¹⁸⁸ Wyliczeń dokonano na podstawie oświadczeń A. Łuczaka, przedłożonych Dyktorowi Departamentu Administracyjnego MON.

Andrzej ŁUCZAK
Liczba przejechanych km w latach 2017-2023

Wykres 3.6. Liczba przejechanych kilometrów przez A. Łuczaka w latach 2017-2023

Szczególną uwagę zwrócono na znaczny wzrost aktywności członka Podkomisji po sporządzeniu Raportu, tj. w latach 2021-2023 pojazdem prywatnym przejechał 174 902 km. Dla porównania w latach 2017-2020 przejechał 139 204 km.

Ponadto stwierdzono, że w niektórych przypadkach generował dodatkowe koszty. Dla przykładu „w protokole z uczestnictwa w pracach Podkomisji ...” (nr księgowy 22075/39), wykazał, że pracował w dniach 29-30.03.2022 r. (31.03.2022 r. nie był obecny w pracy), co potwierdził merytorycznie Przewodniczący A. MACIEREWICZ. Natomiast w dokumencie – „polecenie przelewu na kwotę 3212,80 zł tytułem: KS przejazdu za 23, 29, 30, 31 marzec 2021 r. (nawet błędnie został wpisany rok)” (nr księgowy 22073/84) Zespół stwierdził, że w dniach 29, 30, 31.03.2022 r. odbył podróż z miejsca zamieszkania „[REDAKTOR] do Warszawy i z powrotem (pojazdem prywatnym – 961 km każdego dnia, co merytorycznie potwierdził Przewodniczący A. MACIEREWICZ)”. Łącznie przejechał w tym okresie 2883 km. Za dzień 31.03.2022 r. zostały mu zwrócone koszty przejazdu na podstawie oświadczenia przedłożonego do Dyrektora Departamentu Administracyjnego MON.

W ocenie Zespołu wątpliwość budzi przejechanie w tak krótkim czasie tylu kilometrów z uwagi na ograniczenia czasowe i komunikacyjne (jeden przejazd na trasie [REDAKTOR] – Warszawa ok. 6 godz., praca w Podkomisji – 6 godz., powrót do [REDAKTOR] ok. 6 godz.). Ponadto stwierdzono,

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

że „w protokole z uczestnictwa w pracach Podkomisji ...” (nr księgowy 22075/39) nie wykazano jego uczestnictwa w pracach Podkomisji w dniu 31.03.2022 r.

Powyższe fakty mogą świadczyć o braku nadzoru i kontroli przez Przewodniczącego Podkomisji, który potwierdzał dokumentację bez należytej analizy. Wymieniony przypadek przedstawiono na rys. 3.25 i 3.26.

POLECENIE PRZELEWU NA KWOTĘ: 3.212,80

Słownie złotych: trzy tysiące dwieście dwanaście zł 80/100

Z rachunku: XXXXXXXXXX

Do: pan Andrzej ŁUCZAK

Na rachunek nr: 2615

Tytułem: 107 przejazdów w 29 30, 31 z miejscowości
Konin do 2022 r.

14 KWL 2022 1.1 2022 Cmb

Data i podpis sporządcy Data i podpis Głównego Księgowego

Przejazd z dojazdem do i z miejsca pracy

Rys. 3.25. Polecenie przelewu na kwotę ... - A. Łuczaka - (nr księgowy 22073/84)

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

PROTOKÓŁ
z uczestnictwa w pracach Podkomisji do Ponownego Zbadania
Wypadku Lotniczego

Na podstawie § 3 ust. 4 umowy z dnia 19 października 2021 r., zarejestrowanej w Departamencie Administracyjnym MON pod Nr 293/2021/DA, niniejszym potwierdza się udział Pana/PaniAndrzej Łuczak..... w p...
w okresie od...01.03.2022 r.....do ...31.03.2022 r....., zgodnie z po...

data	ilość godz.
1.03.2022	5
2.03.2022	8
4.03.2022	5
5.03.2022	5
8.03.2022	6
9.03.2022	5
11.03.2022	5
15.03.2022	6
16.03.2022	6
21.03.2022	5
22.03.2022	6
23.03.2022	5
28.03.2022	4
29.03.2022	6
30.03.2022	3

Suma: 80 godz. x 100,21zł = 8016,80 zł

A. Łuczak
[Signature]

Stwierdzenie faktu nieobecności w pracy w dniu 31.03.2022 ?

Merytoryczne potwierdzenie przez Przewodniczącego

Rys. 3.26. Protokół z uczestnictwa A. Łuczaka w pracach Podkomisji – (nr księgowy 22075/39)

- 2) Marta PALONEK – w okresie zatrudnienia w latach 2016-2023 uzyskiwała dodatkowe świadczenia w postaci zwrotu kosztów podróży związanych z dojazdem do i z miejsca pracy Podkomisji na trasie [] – Warszawa – [] w kwocie 91 996,07 zł, przejeżdżając pojazdem prywatnym 130 562 km¹⁸⁹. W większości korzystała, za akceptacją Przewodniczącego Podkomisji, z przejazdów pojazdem prywatnym (średni koszt jednorazowego przejazdu wynosił 560 zł). Dla porównania koszt podróży pociągiem PKP IC wynosił ok. 200 zł;
- 3) Kazimierz GRONO – w okresie zatrudnienia w latach 2016-2021 uzyskiwał dodatkowe świadczenia w postaci zwrotu kosztów podróży związanych z dojazdem do i z miejsca pracy Podkomisji na trasie [] – Warszawa – [] w kwocie 68 626,07 zł, w tym przejeżdżając pojazdem prywatnym 129 373 km¹⁹⁰. Korzystał, za akceptacją Przewodniczącego Podkomisji, z przejazdów pojazdem prywatnym (średni koszt

¹⁸⁹ Wycień dokonano na podstawie oświadczeń M. Palonek, przedłożonych Dyrektorowi DA MON.

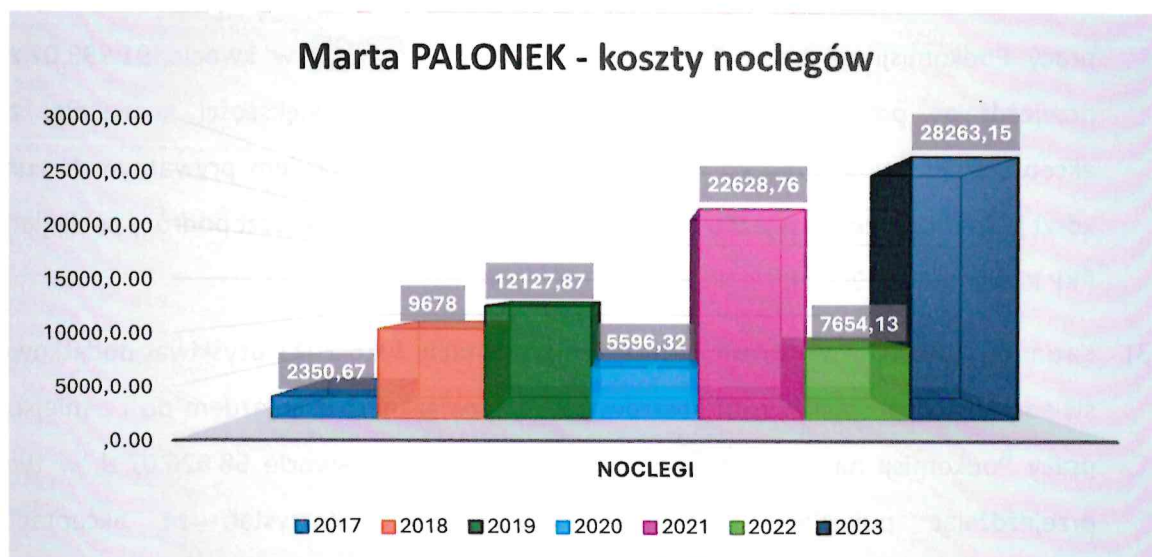
¹⁹⁰ Wycień dokonano na podstawie oświadczeń K. Grono, przedłożonych Dyrektorowi DA MON.

jednorazowego przejazdu wynosił 470 zł). Dla porównania koszt podróży pociągiem PKP IC wynosił ok. 200 zł;

- 4) Wiesław CHRZANOWSKI – w okresie zatrudnienia w latach 2016-2021 uzyskiwał dodatkowe świadczenia w postaci zwrotu kosztów podróży związanych z dojazdem do i z miejsca pracy Podkomisji na trasie █████ – Warszawa – █████ w kwocie 64 588,02 zł, w tym przejeżdżając pojazdem prywatnym 116 080 km¹⁹¹. W większości korzystał, za akceptacją Przewodniczącego Podkomisji, z przejazdów pojazdem prywatnym (średni koszt jednorazowego przejazdu wynosił 480 zł). Dla porównania koszt podróży pociągiem PKP IC wynosił ok. 200 zł.

W ramach analizy dokumentów w zakresie noclegów Zespół stwierdził, że poniesione koszty za noclegi w latach 2016-2023 wyniosły 245 789,69 zł. Najczęściej korzystającymi z usług hotelowych byli:

- 1) Marta PALONEK – w okresie zatrudnienia w latach 2016-2023, opłata za usługi hotelowe wyniosła 88 298,90 zł¹⁹². Zwraca się tu uwagę, na znaczny wzrost aktywności członka Podkomisji po sporządzeniu Raportu. Na wykresie 3.7 przedstawiono wydatki kształtujące się na przestrzeni lat 2017-2023;

Wykres 3.7. Wydatki za usługi hotelowe - M. Palonek

¹⁹¹ Wycień dokonano na podstawie oświadczeń M. Chrzanowskiego, przedłożonych Dyrektorowi DA MON.

¹⁹² Koszty ponosił DA MON.

- 2) Kazimierz GRONO – w okresie zatrudnienia w latach 2016-2020, opłata za usługi hotelowe wyniosła 44 646,56 zł¹⁹³;
- 3) Marek DĄBROWSKI – w okresie zatrudnienia w latach 2016-2020, opłata za usługi hotelowe wyniosła 40 600,13 zł¹⁹⁴.

Wnioski:

- działania niegospodarne spowodowały wydatkowanie kosztów bez zachowania zasad zarządzania środkami publicznymi (w ocenie Zespołu można było osiągnąć to mniejszym nakładem środków w postaci zwrotów kosztów za bilety PKP IC),
- działanie nierzetelne, brak właściwego nadzoru i kontroli Przewodniczącego nad członkami Podkomisji.

Zespół analizując otrzymaną dokumentację finansową zwrócił uwagę na wydatki poniesione z budżetu państwa na rzecz Kazimierza NOWACZYKA – I Zastępcy Przewodniczącego Podkomisji związane z jego zakwaterowaniem/noclegami w Warszawie. Z tego tytułu wydatkowano ze środków publicznych 70 263 zł za jego pobyt w Warszawie od 01.01.2019 r. do 30.10.2023 r., to jest przez 1765 dni (włącznie z dniami wolnymi i świętami). Każdorazowo w kolejnych 58 miesięcznych oświadczeniach składanych do Dyrektora DA MON widnieje potwierdzona za podpisem Przewodniczącego Podkomisji zasadność zwrotu kosztów „za noclegi w Warszawie za miesiąc Kazimierza NOWACZYKA”.

W ocenie Zespołu wydatki poniesione przez Skarb Państwa na zakwaterowanie w Warszawie przez prawie 5 lat członka Podkomisji, mają znamiona naruszenia zasady oszczędności w wydatkowaniu środków publicznych. Świadczy o tym, np. fakt, że w kolejnych umowach zawieranych z Kazimierzem NOWACZYKIEM określana była maksymalna liczba „tylko” do 100 godzin jego pracy w miesiącu kalendarzowym.

¹⁹³ Koszty ponosił DA MON.

¹⁹⁴ Koszty ponosił DA MON.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Analogicznie do powyższego, ocenie i analizie Zespołu poddano również wydatki poniesione na podróże zagraniczne/przeloty członków Podkomisji i ekspertów świadczących usługi dla jej potrzeb. Wynika z nich jednoznacznie, że nie zostały zachowane zasady gospodarności wydatkowania środków publicznych określone bardzo jasno w ustawie o finansach publicznych.

Ogółem z budżetu państwa wypłacono na ten cel 263 916,61 zł. Najwięcej środków pochłonęły wydatki za bilety lotnicze dla członków Podkomisji zamieszkałych poza granicami Polski:

- Wiesław BINIENDA, który odbył 14 lotów na trasie [REDAKTOWANE] USA (miejsce pracy/zamieszkania) – Warszawa – [REDAKTOWANE] na kwotę 80 615,95 zł,
- Janusz BUJNOWSKI, który odbył 39 lotów na trasie [REDAKTOWANE] (miejsce zamieszkania, deklarowane w umowach miejsce zameldowania w Warszawie) – Warszawa – [REDAKTOWANE] na kwotę 50 852,42 zł,
- Wacław BERCZYŃSKI, który odbył 7 lotów na trasie [REDAKTOWANE] USA (miejsce zamieszkania) – Warszawa – [REDAKTOWANE] na kwotę 29 328,26 zł.

Zawarte z tymi osobami umowy na świadczenie usług eksperckich posiadały zapisy zobowiązujące Skarb Państwa do zwrotu kosztów przejazdów z miejsca zamieszkania do m. Warszawa i z powrotem. Były traktowane jako podróże służbowe.

Zespół zwrócił również uwagę na wydatki poniesione z tytułu opłaty za przeloty realizowane przez:

- Kazimierza NOWACZYKA - I Zastępcę Przewodniczącego, który odbył 3 loty na trasie Warszawa – Waszyngton – Warszawa na kwotę 8263,00 zł w latach 2016, 2017 i 2019 każdorazowo z miesięcznym pobytem w USA. Zespół nie odszukał w posiadanej dokumentacji celu ani merytorycznego uzasadnienia tych tzw. podróży służbowych,
- Michael BADEN świadczący usługi eksperckie, który odbył 4 loty na trasie Nowy Jork – Warszawa – Nowy Jork na kwotę 66 798,00 zł, tj. średnio za jeden lot 16 700,00 zł. Ta kwota, jaką Skarb Państwa zapłacił za przeloty eksperta, wynikała z podpisanych przez Przewodniczącego Podkomisji w 2016 i 2017 r. umów, w których zobowiązano się do pokrycia pełnych kosztów podróży, z czego ekspert skorzystał – „business class i catering”,

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

- Jacek KACHLICKI świadczący usługi eksperckie, który odbył 3 loty na trasie Londyn – Warszawa – Londyn (deklarowane w umowach miejsce zameldowania to [REDAKTOWANE]) na kwotę 6967,00 zł.

Inne dodatkowe ustalenia

Na podstawie list obecności z posiedzeń Podkomisji, Zespół stwierdził, że część uczestników Podkomisji, powoływanych kolejnymi decyzjami Ministra Obrony Narodowej, uczestniczyła w posiedzeniach sporadycznie lub też w ogóle nie brała w nich udziału przez 12 miesięcy trwania kadencji Podkomisji. W tym czasie pobierali oni jednak, zatwierdzone i akceptowane protokolarnie przez Przewodniczącego Podkomisji, wynagrodzenia w maksymalnych stawkach zawartych w indywidualnych umowach w granicach 4000-9000 zł miesięcznie:

- Tomasz ZIEMSKI – frekwencja na posiedzeniach 15%, pobrane wynagrodzenie 890 728 zł,
- Gregory SZULADZIŃSKI – frekwencja na posiedzeniach 15%, pobrane wynagrodzenie 733 080 zł,
- Wiesław CHRZANOWSKI – frekwencja na posiedzeniach 15%, pobrane wynagrodzenie 494 637 zł,
- Kazimierz GRONO – frekwencja na posiedzeniach 15%, pobrane wynagrodzenie 508 866 zł,
- Marcin GUGULSKI – frekwencja na posiedzeniach 15%, pobrane wynagrodzenie 45 059 zł,
- Marek DĄBROWSKI – frekwencja na posiedzeniach 20%, pobrane wynagrodzenie 592 546 zł,
- Ewa Anna GRUSZCZYŃSKA-ZIÓŁKOWSKA – frekwencja na posiedzeniach 20%, pobrane wynagrodzenie 541 690 zł,
- Jan OBREŃBSKI – frekwencja na posiedzeniach 20%, pobrane wynagrodzenie 86 801 zł,
- Zdzisław GOSIEWSKI – frekwencja na posiedzeniach 20%, pobrane wynagrodzenie 24 086 zł,
- Wiesław BINIENDA, pełniąc funkcję II Zastępcy Przewodniczącego Podkomisji, na 114 posiedzeń przeprowadzonych od września 2021 r. do grudnia 2023 r. brał udział tylko w 6 posiedzeniach:
 - w okresie od 01.09.2021 r. do 31.08.2022 r. 2 razy, w tym 1 raz poprzez SKYPE, na ogólnie 49 posiedzeń przeprowadzonych w tym czasie,
 - w okresie od 01.09.2022 r. do 31.08.2023 r. 3 razy, w tym 2 razy poprzez SKYPE, na ogólnie 51 posiedzeń przeprowadzonych w tym czasie,
 - w okresie od 01.09.2023 r. do 12.12.2023 r. 1 raz poprzez SKYPE, na ogólnie 14 posiedzeń przeprowadzonych w tym czasie. Pobrane wynagrodzenie 550 576 zł.

3.2. Gospodarność i efektywność wydatkowanych środków publicznych dokonanych przez Podkomisję lub na jej rzecz

Zespół dokonując oceny gospodarności i efektywności poniesionych wydatków, poza przypadkami już zasygnalizowanymi w niniejszym Raporcie, skupił się na wydatkach związanych z przywróceniem prac Podkomisji decyzją Nr 322/IMONds.BL z dnia 9 września 2021 r. W okresie od 11 sierpnia 2021 r. do dnia 15 grudnia 2023 r. (okres ok. 2 lat 4 miesięcy) koszt działalności Podkomisji zamknął się kwotą 4 814 783,84 zł, co wskazuje na ich 13,9% udział w kosztach całkowitych. Główną grupę wydatków publicznych poniesionych w tym okresie stanowiły wydatki na wynagrodzenia członków Podkomisji i osób wspomagających jej działalność. W tej części kosztowej Zespół oszacował je na kwotę 3 024 503,65 zł, co oznacza 62,8% udział w kosztach okresu liczonego od 11 sierpnia 2021 r. do 15 grudnia 2023 r. Wydatki na wynagrodzenia w poszczególnych latach wyniosły:

- od 11 sierpnia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. - 365 464,27 zł,
- od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. - 1 315 382,20 zł,
- od 1 stycznia 2023 r. do 15 grudnia 2023 r. - 1 350 639,14 zł.

Następną grupą kosztową pod względem ich wysokości były opłaty za wynajem pomieszczeń, zużyte media, koszty ochrony obiektów i ochrony osobistej A. MACIEREWICZA oraz pozostałe zakupy i usługi, które zamknęły się kwotą 531 096,30 zł, co oznacza 11,0% udział w całkowitych kosztach tego okresu. W ramach tej grupy wyróżnić można koszty najmu i mediów w kwocie 273 439,35 zł oraz koszty przywołanej ochrony na kwotę 207 514,75 zł oraz pozostałych wyspecyfikowanych poniżej kosztów w latach 2022-2023 w wysokości 50 142,20 zł.

Wydatki z tytułu najmu pomieszczeń w poszczególnych okresach:

- od 11 sierpnia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. - 35 874,20 zł,
- od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. - 124 190,80 zł,
- od 1 stycznia 2023 r. do 15 grudnia 2023 r. - 113 374,35 zł.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Wydatki z tytułu ochrony osobistej, obiektów w siedzibie Podkomisji oraz koszty eksploatacji przyznanego w ramach ochrony osobistej pojazdu służbowego wyniosły odpowiednio:

- od 11 sierpnia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. - 13 274,13 zł,
- od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. - 96 042,50 zł,
- od 1 stycznia 2023 r. do 15 grudnia 2023 r. - 98 198,12 zł.

Powyższą grupę wydatków zamykają zakupy związane z nabyciem oprogramowania informatycznego, naprawą sprzętu informatycznego i przygotowaniem raportu na płycie DVD-p. Skumulowały się one w okresie dwóch lat na kwoty:

- 35 526,11 zł w 2022 r.,
- 14 616,09 zł w 2023 r.

Analizując dalej poziom poniesionych wydatków budżetowych w następnej kolejności wskazać należy składki pracodawcy wniesione od wynagrodzeń pracowników do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, które zamknęły się kwotą 365 425,43 zł, co stanowi 7,6% całkowitych kosztów ww. okresu. Wydatki z tego tytułu w poszczególnych okresach kształtowały się następująco:

- od 11 sierpnia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. - 50 606,41 zł,
- od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. - 164 405,17 zł,
- od 1 stycznia 2023 r. do 15 grudnia 2023 r. - 150 413,85 zł.

Odnutowano również wydatki na podróże służbowe, których poziom 303 203,07 zł daje 6,3% udział w całkowitych kosztach tego okresu. W analizowanym okresie ukształtowały się następująco:

- od 11 sierpnia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. - 29 510,28 zł,
- od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. - 141 557,25 zł,
- od 1 stycznia 2023 r. do 15 grudnia 2023 r. - 132 135,54 zł.

Na podobnym poziomie procentowym odnotowano udział w grupie tzw. pozostałych kosztów, które stanowiły odpisy amortyzacyjne dokonywane od udostępnionego do pracy sprzętu i wyposażenia. Ich wartość w omawianym okresie wyniosła 245 321,19 zł, czyli 5,1% kosztów

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

z tego okresu. Kształtowały się one następująco:

- od 11 sierpnia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. - 86 203,85 zł,
- od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. - 103 227,06 zł,
- od 1 stycznia 2023 r. do 15 grudnia 2023 r. - 55 890,28 zł.

Wartość zleconych ekspertyz, na które przeznaczono 253 572,00 zł, stanowiła 5,3% całkowitych kosztów analizowanego okresu i 1,5% całkowitych kosztów eksperckich.

Zestawienie kosztowe zamykają inne drobne wydatki, a w tej grupie dominują koszty noclegów sfinansowane w ramach podróży służbowych członków Podkomisji przez DA MON. Kwota 41 520,00 zł stanowi jedynie 0,9% całościowych kosztów odnotowanych w okresie od 11 sierpnia 2021 r. do 15 grudnia 2023 r.

Oceniając gospodarność i efektywność wydatków budżetowych poniesionych na działalność Podkomisji, w pierwszej kolejności należy skupić się na końcowym okresie działalności tej grupy osób czyli w okresie od 11 sierpnia 2021 r. do 15 grudnia 2023 r. Wyróżnić i podkreślić należy w tym okresie wydatki poniesione na ekspertyzy. W tym czasie:

- w grudniu 2021 r. zlecono 3 ekspertyzy na kwotę 50 610,00 zł, w tym m.in.: 1 na kwotę 42 000,00 zł dotyczącą testów związanych z wybuchem i 1 dotyczącą prób i analiz na materiałach przygotowanych przez Podkomisję na kwotę 5535,00 zł,
- w okresie od stycznia do września 2022 r. zlecono 9 ekspertyz na kwotę 121 352,85 zł, w tym m.in.: tłumaczenie Raportu na język angielski w kwocie 55 350,00 zł, montaż i przygotowanie wizualnej prezentacji wyników badań Podkomisji na kwotę 30 000,00 zł, profesjonalna usługa lektorska do filmu przedstawiającego wyniki prac Podkomisji na kwotę 12 915,00 zł oraz profesjonalna korekta Raportu za 10 000,00 zł,
- w okresie od maja do grudnia 2023 r. zlecono 5 ekspertyz na kwotę 81 688,00 zł, w tym dotyczącą m.in.: tłumaczeń dokumentów na kwotę 56 334,00 zł i wykonania wirtualnego modelu 3D elementów poszycia samolotu Tu-154M na kwotę 18 450,00 zł.

Odliczając z ww. grupy wydatków, wydatki „pośrednio” związane z badaniem przyczyn katastrofy, czyli poniesione na tłumaczenia dokumentów w kwocie 111 684,00 zł, stwierdzić

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

można, iż poniesione wydatki bezpośrednio związane z badaniem przyczyn wypadku lotniczego oszacowano na kwotę 141 849,00 zł, co stanowi jedyne 2,9% kosztów tego okresu. Natomiast w relacji do poniesionych w tym okresie wydatków na wynagrodzenia wynosi tylko 4,7%. Dla porównania, w okresie od 4 lutego 2016 r. do 11 sierpnia 2021 r. wyniósł 69,2%.

Zespół stwierdził, że na zabezpieczenie funkcjonowania Podkomisji Ministerstwo Obrony Narodowej poniosło koszty związane z:

- wykorzystaniem pojazdu służbowego i ochroną Przewodniczącego Podkomisji Antoniego MACIEREWICZA, za zgodą Ministra Obrony Narodowej Mariusz BŁASZCZAKA, realizowaną przez Żandarmerię Wojskową na kwotę 230 000 zł¹⁹⁵,
- wydzieleniem służby dyżurnej w obiekcie przy ul. Kolskiej 13 siedziby Podkomisji przez żołnierzy Dowództwa Garnizonu Warszawa na kwotę 282 627 zł¹⁹⁶.

Zespół zauważa, iż spośród członków Podkomisji grupa 15 osób otrzymywała w opisywanym okresie wynagrodzenia, zgodnie z zawartymi umowami, za:

- ochronę informacji zebranych w trakcie badania zgodnie z wymogami ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych,
- utrzymywanie w tajemnicy wszelkich informacji i danych uzyskanych w związku z powołaniem na członka KBWL LP oraz Podkomisji, jak również dokumentów, które dotyczą bezpośrednio przedmiotu umowy lub związane są z przedmiotem umowy chociażby w sposób pośredni, chyba że zostały one podane do publicznej wiadomości,
- nieudzielanie wywiadów mediom, ani żadnym innym osobom z obrad prac Podkomisji bez pisemnego upoważnienia Ministra Obrony Narodowej,
- traktowanie wszystkich informacji powziętych w związku z powołaniem na członka KBWL LP oraz udziałem w pracach Podkomisji jako wrażliwe.

¹⁹⁵ Pismo Komendanta Głównego ŻW nr 4038/ZD-Ś/2024 z dnia 11.04.2024 r. do Przewodniczącego Zespołu „zabezpieczenie ochronne za okres 07.02.2018 r. – 14.12.2023 r., przejechano 378 054 km, zużyto 46 060 litrów benzyny samochodowej”.

¹⁹⁶ Pismo Dowódcy Garnizonu Warszawa nr 4674/2024 z dnia 10.04.2024 r. dotyczące informacji o zabezpieczeniu funkcjonowania podkomisji do Przewodniczącego Zespołu „służba przez 2 żołnierzy w okresie od 02.08.2018 r. – do 18.12.2023 r.”

Zespół ocenia, iż wszystkie wydatki poniesione w okresie od 11 sierpnia 2021 r. do 15 grudnia 2023 r. nabywają charakter wydatków niecelowych i niegospodarnych.

Niezależnie od powyższego kolejnym dowodem niegospodarności związanej z poniesionymi wydatkami, są wydatki na wynagrodzenia wypłacone członkom Podkomisji za przekroczone miesięczne godzinowe limity pracy, bez pisemnej zgody osoby upoważnionej, wynoszące w skrajnych sytuacjach 100% ustalonego umownie limitu, jak również jednorazowe wypłaty wynagrodzeń za okresy rozliczeniowe niezgodne z umowami i dłuższe niż 1 miesiąc.

3.3. Prawdopodobność ewidencjonowania i rozliczania wydatków dokonanych przez Podkomisję lub na jej rzecz

Koszty działalności Podkomisji i jej potrzeby rzeczowe były finansowane ze środków publicznych planowanych w ustawach budżetowych na poszczególne lata w części 29 budżetu państwa, której dysponentem był, stosownie do postanowień § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 2009 r. w sprawie klasyfikacji części budżetowych oraz określenia ich dysponentów Minister Obrony Narodowej. Wydatki budżetowe zabezpieczające działalność Podkomisji były realizowane z poziomu dysponenta środków budżetu państwa trzeciego stopnia, których dysponentem był ustanowiony z dniem 1 stycznia 2014 r. Dyrektor Generalny Ministerstwa Obrony Narodowej. Decyzja Nr 267/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 września 2013 r. w sprawie ustanowienia Dyrektora Generalnego Ministerstwa Obrony Narodowej dysponentem środków budżetu państwa stanowi, że zgodnie z § 1 dysponentem środków budżetu państwa trzeciego stopnia bezpośrednio podległym Ministrowi Obrony Narodowej jest Dyrektor Generalny Ministerstwa Obrony Narodowej. Jednak jego zadania realizował Dyrektor Departamentu Administracyjnego Ministerstwa Obrony Narodowej, umocowany prawnie w tej materii, jako dyrektor komórki organizacyjnej Ministerstwa Obrony Narodowej odpowiedzialnej za (zgodnie z § 21 ust. 1 załącznika do zarządzenia Nr 33/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 24 sierpnia 2015 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Obrony Narodowej) obsługę finansową Ministerstwa. Dalsze postanowienia regulaminu organizacyjnego uprawniały Dyrektora Departamentu Administracyjnego MON również do zawierania umów na rzecz Ministerstwa (§ 21 ust. 3 pkt 1 lit. d regulaminu).

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

Wszystkie wydatki budżetowe poniesione na rzecz działalności Podkomisji w latach 2016-2023 zostały zrealizowane w ramach planów finansowych poszczególnych lat dysponenta środków budżetu państwa, uwzględniających i zabezpieczających na bieżąco potrzeby finansowe zgłaszane przez Podkomisję. Wydatki i dowody źródłowe generujące skutki finansowe były weryfikowane i sprawdzane zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i przed zatwierdzeniem płatności obejmowały:

- stwierdzenia i potwierdzenia wykonania prac lub usług będących przedmiotem sporządzonego dokumentu,
- stwierdzenia przeprowadzonych kontroli merytorycznych,
- stwierdzenia przeprowadzonych kontroli formalno-rachunkowych,
- stwierdzenia ich kompletności i rzetelności.

Wymienione wyżej czynności realizowały osoby upoważnione przez kierownika jednostki organizacyjnej stosownymi zapisami w instrukcji obiegu i kontroli dowodów księgowych. Instrukcja wprowadzona została w życie Zarządzeniem Nr 47 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Obrony Narodowej z dnia 8 października 2018 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych Ministerstwa Obrony Narodowej”. Choć instrukcja nie znajduje w swojej treści bezpośredniego umocowania Przewodniczącego Podkomisji w zakresie sprawowania kontroli merytorycznej, to bazując na zapisach § 14 instrukcji stanowiącego, iż „Potwierdzeniem dokonania kontroli merytorycznej, jest dołączony do dowodu księgowego, formularz załącznika nr 3, uzupełniony w części 1 i podpisany przez pracownika komórki organizacyjnej oraz zatwierdzony przez kierownika komórki organizacyjnej oraz zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej, który jednoznacznie umożliwia prawidłowe zakwalifikowanie i ujęcie przedmiotowej operacji gospodarczej w ZWSI RON.”, umożliwia Zespołowi, funkcję i stanowisko Przewodniczącego Podkomisji potraktować na równi ze stanowiskiem kierownika komórki organizacyjnej. Analizując otrzymaną do weryfikacji i oceny dokumentację finansową, Zespół stwierdził, że wszystkie dokumenty były kompletne i zawierały w swoim zestawieniu:

- protokoły z uczestnictwa w pracach Podkomisji podpisywane przez zleceniobiorcę i Przewodniczącego Podkomisji (w zakresie wypłat wynagrodzeń),
- protokoły zdawczo-odbiorcze wykonanych prac (w zakresie wydatków rzeczowych),

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
ZESPÓŁ DS. OCENY FUNKCJONOWANIA PODKOMISJI DO PONOWNEGO ZBADANIA WYPADKU LOTNICZEGO

- rachunki dla Departamentu Administracyjnego MON wystawiane przez zleceniobiorców i zatwierdzone pod względem merytorycznym,
- dokumenty potwierdzające przeprowadzenie wszystkich czynności kontrolnych wraz z akceptacją (zatwierdzeniem) dowodów księgowych za zapłaty,
- listy wypłat wynagrodzeń za wykonane prace sporządzane przez pracownika właściwej komórki merytorycznej, akceptowane przez głównego księgowego i zatwierdzone przez kierownika jednostki organizacyjnej,
- faktury wystawiane za wykonanie zleczonych prac z ich akceptacją kierownika jednostki organizacyjnej do zapłaty.

W tym zakresie, Zespół uwag nie wnosi z wyjątkiem obszaru dotyczącego etapu kontroli merytorycznej. Mimo składanych na tym etapie na dowodach księgowych podpisów potwierdzających przeprowadzenie kontroli merytorycznej Zespół wynotował przykładowe formalne nieprawidłowości dotyczące tych dokumentów. Najwięcej takich przypadków zaistniało w obszarze wypłaconych wynagrodzeń na etapie powstawania dokumentacji inicjującej przyszłe zobowiązania. Dotyczy to głównie „Protokołów z uczestnictwa w pracach Podkomisji”. Niedociągnięcia stwierdzone w tych dokumentach charakteryzują się głównie:

- brakiem podpisów na protokołach z uczestnictwa osób wystawiających rachunki za wykonane prace,
- brakiem w protokołach miesięcznych dni i liczby godzin przepracowanych w tych dniach,
- prezentowaniem w protokołach okresu rozliczeniowego przekraczającego ustalony w umowie limit czasu pracy (na podstawie niepotwierdzonych ustnych zgód Ministra),
- jednoosobowym stwierdzeniem przez Przewodniczącego Podkomisji wykonania przedmiotu pracy, akceptacją liczby przepracowanych godzin (bez szczegółowej miesięcznej specyfikacji) i stwierdzeniem na dokumentach płatniczych przeprowadzenia kontroli merytorycznej dotyczącej czynności wykonanych przez siebie samego wcześniej,
- niedotrzymywaniem miesięcznych okresów rozliczeniowych – dla przykładu w przypadku G. JØRGENSENA stwierdzono jednorazową wypłatę wynagrodzenia za

okres osiemnastu miesięcy w wysokości 168 364,80 zł dokonaną w dwóch transzach: za okres od 1 września 2016 r. do 31 sierpnia 2017 r. w kwocie 112 243,20 zł i okres od września 2017 r. do lutego 2018 r. w kwocie 56 121,60 zł na podstawie faktury Nr 2393 25-02-2018 z dnia 25.02.2018 r.

3.4. Konflikt interesów

Dokonując analizy i oceny dokumentacji Zespół ustalił, że w procesie działalności Podkomisji wystąpił konflikt interesów. Konflikt narasta wtedy kiedy jeden lub kilku interesariuszy pragnie zaspokoić swoje potrzeby kosztem drugiego.

Poniżej przedstawiono przykłady „konfliktu interesów”:

- Marek DĄBROWSKI w okresie od 5 lutego 2016 r. do 30 kwietnia 2021 r. był członkiem Podkomisji powołanym do składu decyzjami¹⁹⁷ MON Ministra Obrony Narodowej. W ww. okresie z członkiem Podkomisji zawarto łącznie 6 umów, w których stronami byli: Minister Obrony Narodowej reprezentowany przez Dyrektora Departamentu Administracyjnego Ministerstwa Obrony Narodowej i Marek DĄBROWSKI prowadzący działalność pod firmą Biuro Architektoniczne mgr inż. arch. Marek Dąbrowski w [REDAKTOWANE]. Stosownie do postanowień zawieranych umów jednym z głównych zadań realizowanych przez członka Podkomisji było „prowadzenie czynności badawczych w sposób rzetelny i obiektywny, z wykorzystaniem w pełni swojej wiedzy i doświadczenia zawodowego” (przykład wynikający z § 3 ust. 2 lit. b umowy Nr 303/2024/DA z dnia 2 października 2019 r.). Czynności umowne wykonywane były w Biurze Architektonicznym, co potwierdzają okresowe miesięczne rozliczeniowe faktury VAT wystawiane za przeprowadzone „badania i analizy techniczne zgodnie z umową ...” z załączanymi do nich „Protokołami z uczestnictwa w pracach Podkomisji do Ponownego Zbadania Wypadku Lotniczego”. Przykładem była, m.in. Faktura VAT FV 02/11/2019 z dnia 30 listopada 2019 r.

¹⁹⁷ Decyzja nr 16/MON Ministra Obrony Narodowej z 04 lutego 2016 r., decyzja nr 274/MON Ministra Obrony Narodowej z 31 sierpnia 2016 r., decyzja nr 15/Org./IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z 31 sierpnia 2017 r., decyzja nr 225/Org./IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z 31 sierpnia 2018 r., decyzja nr 306/Org./IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z 29 sierpnia 2019 r., decyzja nr 283/Org./IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z 26 sierpnia 2020 r.

za badania i analizy techniczne zgodnie z umową 303/2019/DA na kwotę 9353,60 zł z załączonym protokołem uczestnictwa z dnia 30.11.2019 r. potwierdzającym 80-cio godzinny udział w pracach Podkomisji w listopadzie 2019 r. Potwierdzenia udziału w pracach z upoważnienia Ministra Obrony Narodowej dokonała Zastępca Dyrektora Departamentu Administracyjnego. Wystawiane faktury VAT wskazują, iż wyniki prac nie były kierowane do Przewodniczącego Podkomisji lecz bezpośrednio na ręce Ministra Obrony Narodowej, o czym świadczy każdorazowa adnotacja na fakturze o treści „MAREK DĄBROWSKI - Potwierdzam dostarczenie częściowego przedmiotu umowy Ministrowi ON”. Z przeanalizowanej dokumentacji finansowej wynika, iż w okresie od 1 kwietnia 2018 r. do 30 maja 2021 r., wypłacono wynagrodzenie w łącznej kwocie 353 916,84 zł. Z powyższego tytułu Marek DĄBROWSKI uzyskał łącznie w latach 2016-2021 wynagrodzenie brutto w wysokości 592 545,81 zł. Zespół zakwalifikował ten sposób działania, jako nieprawidłowość, a jednocześnie jako konflikt interesów, gdyż w tym przypadku interes prywatny mógł wpływać na bezstronne i obiektywne wykonywanie zadań w ramach Podkomisji,

- ppłk dr med. Szczepan CIERNIAK, od 05.02.2015 r. do 31.08.2020 r. był członkiem Podkomisji powołanym do składu decyzjami¹⁹⁸ MON Ministra Obrony Narodowej. W ww. okresie z członkiem Podkomisji zawarto łącznie 3 umowy, w których stronami byli: Minister Obrony Narodowej reprezentowany przez Dyrektora Departamentu Administracyjnego Ministerstwa Obrony Narodowej i Szczepan CIERNIAK prowadzący działalność pod firmą Centrum Ekspertyz Sądowo-Lekarskich Szczepan CIERNIAK w [REDAKTOWANE]. W tym okresie, będąc żołnierzem zawodowym, otrzymał z tytułu świadczenia usług wynagrodzenie w wysokości 191 369,53 zł, które zostało przekazane na firmę „Centrum Ekspertyz Sądowo-Lekarskich Szczepan CIERNIAK”. Zespół zakwalifikował ten sposób działania, jako konflikt interesów, gdyż w tym przypadku interes prywatny mógł wpływać na bezstronne i obiektywne wykonywanie zadań w ramach Podkomisji,

¹⁹⁸ Decyzja nr 16/MON Ministra Obrony Narodowej z 04 lutego 2016 r., decyzja nr 274/MON Ministra Obrony Narodowej z 31 sierpnia 2016 r., decyzja nr 15/Org./IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z 31 sierpnia 2017 r., decyzja nr 225/Org./IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z 31 sierpnia 2018 r., decyzja nr 306/Org./IMONds.BL Ministra Obrony Narodowej z 29 sierpnia 2019 r.

- mjr Jacek POŚWIATA – wykonywał zadania na rzecz Podkomisji w czasie służbowym. Ustalono, że Przewodniczący Podkomisji nie mając umocowania prawnego wystąpił z wnioskiem do Dowódcy 1 Bazy Lotnictwa Transportowego (1 BLTr) o wykonywanie zadań przez mjr. J. POŚWIATĘ na rzecz Podkomisji w terminie 01-04.10.2019 r. z możliwością wykonywania zadań, cyt.: „(...) w czasie przeznaczonym na wykonanie przez niego zadań w jednostce”¹⁹⁹. Stwierdzono, że wykonywanie zadań w godzinach służbowych na rzecz Podkomisji realizowano w dniach²⁰⁰: 30.04.2019 r., 14.06.2019 r., 16.07.2019 r., 26.07.2019 r., 06.08.2019 r., 07.08.2019 r., 09.08.2019 r., 16-17.09.2019 r., 18-19.09.2019 r.

Podsumowanie

Oceniając działalność Podkomisji w zakresie wydatkowania środków publicznych, a tym samym przestrzegania przepisów z tym związanych, Zespół jednoznacznie stwierdził, że były one niejednokrotnie naruszane. Łamane były obowiązujące kryteria: legalności, gospodarności, efektywności, celowości i rzetelności, co naraziło Skarb Państwa na nieuzasadnione wydatkowanie kilkudziesięciu milionów złotych. Przykłady takich działań, opisane w powyższym rozdziale stanowiły niejednokrotnie znamiona popełnienia czynu zabronionego. Do tego stanu rzeczy przyczyniły się autorytarne i nieracjonalne postępowania Przewodniczącego Podkomisji oraz brak nadzoru ze strony Ministra Obrony Narodowej. Brak reakcji na nieuzasadnione wydatkowanie środków publicznych spowodował, że Przewodniczący czuł się bezkarny i poza prawem.

¹⁹⁹ Pismo Przewodniczącego Podkomisji nr 274/P/19 z dnia 30.09.2019 r. do Dowódcy 1 Bazy Lotnictwa Transportowego dotyczące udzielenia pomocy w Pracach Podkomisji.

²⁰⁰ Przykładowe pisma kierowane przez Przewodniczącego Podkomisji do Dowódcy 1. BLTr i Dowódcy 23. BLT nr 182/P z dnia 13.06.2019 r. dotyczące pomocy techników przy samolocie Tu-154M nr boczny 102, nr 237/P/19 z 08.08.2019 r. dotyczące oddelegowania na spotkanie w dniu 09.08.2019 r., nr 261/P/19 z 12.09.2019 r. dotyczące pomocy techników przy samolocie Tu-154M nr boczny 102.

Strona celowo pusta